

Inkoo sisäsaariston muinaisjäännösinventointi 2012

Ville Laakso
Hannu Poutiainen
Tapani Rostedt

Kustantaja: Inkoon kunta

Sisältö

Perustiedot	3
Inventointi	4
Havainnot	5
Muinaisjäänösluettelo:	6
Yleiskartat	8
Muinaisjäänökset:	13
Ennestään tunnetut tarkastamattomat kohteet.....	13
INKOO 4 BARÖLANDET STORBÖLE.....	13
INKOO 5 BASTUBACKA	14
INKOO 6 BASTÖ.....	15
INKOO 9 BJÖRKUDDEN E	16
INKOO 19 BRÄNNEBOBERGET	17
INKOO 27 FINNVIKBERGEN	17
INKOO 37 HAGABERGET, BJÖRKUDDEN W.....	18
INKOO 54 JUNGFRUVIKEN	18
INKOO 59 KOBHOLMEN	19
INKOO 72 MARIEBERG 1.....	20
INKOO 73 MARIEBERG 2.....	21
INKOO 74 MARIEBERG 3.....	22
INKOO 75 MARIEBERG, FINNVIKEN	22
INKOO 76 MIDSOMMARHOLMEN	23
INKOO 79 NORRBY.....	24
INKOO 86 NÖTTERKULLA	25
INKOO 88 ORS GAMMELBY	25
INKOO 89 PETARS.....	26
INKOO 94 RAMSJÖ	27
INKOO 95 RIDDARKIL.....	27
INKOO 98 RÄFSÖ.....	28
INKOO 102 SJÖBODARNA 1.....	29
INKOO 104 SKANSHOLM.....	30
INKOO 114 STORSUNDET	31
INKOO 115 SUNDSKOGEN 1	31
INKOO 116 SUNDSKOGEN 2.....	32
INKOO 117 SUNDSKOGEN 3.....	33
INKOO 138 VORMÖSKATAN	33
Tarkastetut ennestään tunnetut kohteet:.....	34
INKOO 57 KNIPHOLMEN	34
INKOO 149 ÄLGSJÖLANDET	36
INKOO 150 ÄLGSJÖSKATAN.....	37
Uudet muinaisjäänökset	39
INKOO 151 VORMÖ	39
INKOO 152 SÖDRA SVARTÖ.....	41
INKOO 153 NORRA SVARTÖ.....	42
INKOO 154 SVARTÖ	44
INKOO 155 SKANSHOLMEN.....	46
INKOO 156 BARÖSUND 1	48
INKOO 157 BARÖSUND 2.....	50

INKOO 158 BARÖSUND 3	52
INKOO 159 BARÖSUND 4	53
INKOO 160 HARTESVIK	55
INKOO 161 SKANSUDDEN	57
INKOO 162 SKANSEN	59
INKOO 163 TALLHOLMEN	60
INKOO 164 SKATFJÄRDEN	62
INKOO 165 VÅLO	62
INKOO 166 JAKOBRAMSJÖ 1	65
INKOO 166 JAKOBRAMSJÖ 2	67
INKOO 168 JAKOBRAMSJÖ 3	68
INKOO 169 ÅLÖ	70
INKOO 170 VÄSTERÄNGEN 1	71
INKOO 171 VÄSTERÄNGEN 2	73
INKOO 172 VÅRDBERGET	74
INKOO 173 ÄLSJÖ	76
INKOO 174 KNIPHOLMEN 2	80
INKOO 175 ÄLGSJÖLANDET 2	81
Muut havainnot	83
Tullbacka tulliasema	83
Örsby historiallisen ajan asuinpaikka	84
Algrundet kalliohakkaus	84
Tostholm historiallisen ajan asuinpaikka	85
Vormö 2 historiallisen ajan asuinpaikka	85
Själö kivirakenteita	87
Gloholm kivilouhos	88
Välö 2 rajamerkki	88
Kullö muinaisranta	88
Södra Svartö 2 kivirakenne	88
Kirjallisuutta	89

Kansikuva: Knipholmen 2. Rantakallio, johon uurrettu kirjoituksia 1800-luvulla ja 1900-luvun alkupuolella.

Perustiedot

Alue: Inkoon sisäsaariston alue

Tarkoitus: Tarkastaa alue kattavasti ja etsiä sieltä muinaisjäännöksiä.

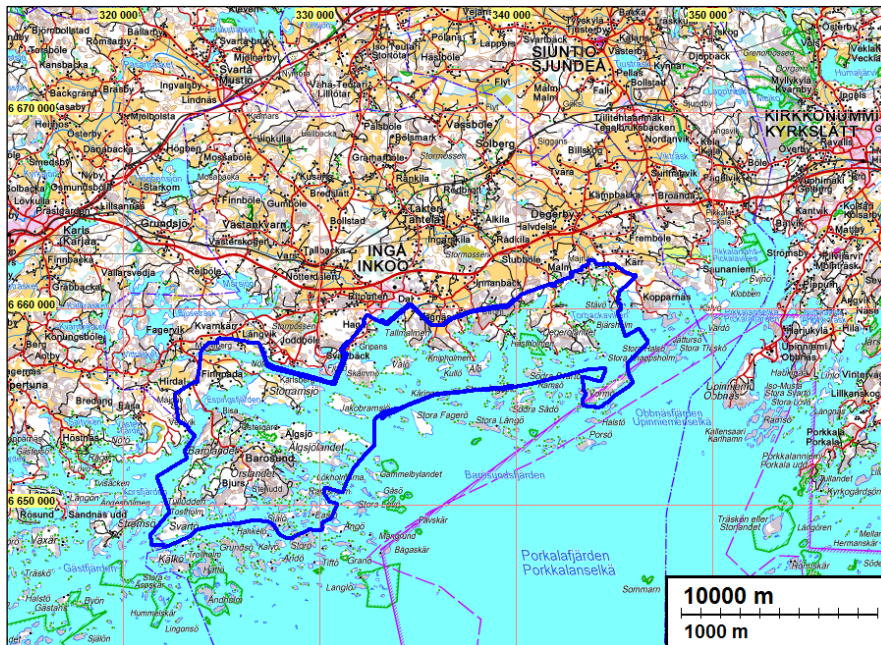
Maastotyö: Elokuussa 2012

Kustantaja: Inkoon kunta

Tekijät: Mikroliitti Oy, Ville Laakso, Hannu Poutiainen ja Tapani Rostedt

Aikaisemmat tutkimukset: Inventointeja eri osa-alueilla sekä laajempien alueiden teemainventointeja jotka ulottuneet Inkooseen: Erik Nyman 1929 inventointi, Helena Edgren 1984 inventointi Juha Lauren 1993 inventointi Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi, Ulrika Rosendahl 2003 inventointi, Tammisaaren museo / Georg Haggren, 2007 inventointi, Johanna Seppä 2007 inventointi

Tulokset: Maastotutkimuksissa havaittiin 25 uutta kiinteää muinaisjäännettä, joista osalla on eri tyyppisiä ja eri aikaisia muinaisjäänneksiä: Varhaismetallikautinen hautaröykkiö (1), Rautakautisia hautaröykkiöitä (4), tervahauta (1), louhos (1), historiallinen asuinpaikka (1), puolustusvarustuksia (3), merenkulkuun liittyviä kohteita (4), kellarin pohja (1) , vartiokaasa (1), kalliourroksia/hakkauksia (3). Sekä lisäksi röykkiöitä, jotka ovat mahdollisesti viljelyröykkiötä (7).

Tutkimusalue rajattu karttaan sinisellä.

Selityksiä:

Kohteiden numerointi on epävirallinen, vain tätä raporttia varten karttavitteeksi. Museovirasto antaa uusille kohteille aikanaan virallisen muinaisjäänne rekisteri-tunnuksen.

Koordinaatit "NE" ovat ETRS-TM35FIN (Euref) ja "PI" kky yhtenäiskoordinaatit (YKJ), "XY" kky peruskoordinaatit. Kartat ja ilmakuvaoitteet ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa.

Kartta ja ilmakuvapohjat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta kesällä 2012 ellei toisin mainittu.

Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon eikä niillä ole mitään kokoelmattunusta. Valokuvat digitaalisia, kopiot niistä on luovutettu tilaajalle CD:llä. Valokuvat ovat tallessa myös Mikrolin Oy:n serverillä ja varmuuskopiolevyillä, ko. projektin kansiossa. Kuvaajat: Ville Laakso ja Hannu Poutiainen.

Inventointi

Inkoon kunta on laatimassa sisäsaariston osayleiskaavaa, minkä vuoksi alueen muinaisjäänne tilanne tuli kartoittaa. Museoviraston on 12.3.2012 antamassaan lausunnossa todennut, että tiedot Inkoon kunnan alueella sijaitsevista muinaisjäänneksistä ovat vanhentuneet. Alueella on tehty kunnan perusinventointi vuonna 1984, minkä jälkeen alueella on suoritettu vain pienialaisia osa-alueinventointeja. Inkoon kunnalla ei ole suunnitelmissa lisätä sisäsaariston rakennuspaikkoja merkittävästi, mutta muinaisjäänne tilanne on kuitenkin tarpeellista päivittää.

Inkoon kunta tilaisi Inkoon sisäsaariston esihistoriallisten ja historiallisten ajan kohteiden muinaisjäänneinventoinnin Mikrolin Oy:ltä. Maastotyöt suoritettiin elokuussa v. 2012 Ville Laak-

son, Hannu Poutiaisen ja Tapani Rostedtin toimesta. Venekuskina ja paikallisena oppaana toimi Mikael Carlberg. Maastotyöt tehtiin hyvissä havainnointiolosuhteissa.

Inkoon sisäsaariston alueelta tunnetaan ennestään 30 muinaisjäännettä. Inkoon rannikko ja saaristo alueelle tyypillisiä muinaisjäännettätyyppejä ovat varhaismetallikautiset sekä rautakautiset hautaröykkiöt, historialliset kyläpaikat, rajamerkit sekä erilaiset puolustukseen liittyvät varustukset. Lisäksi alueella tunnetaan kivilautinen asuinpaikka, jatulintarha sekä elinkeinohistoriallisia kohteita, kuten raaka-aine louhoksia, esimerkkinä Sådön vuosina 1610, 1839, 1843-1844 käytössä ollut kultakaivos (mj.rekisteri 1000013172). Edustettuna ovat myös mereen liittyvät kohteet, kuten merimerkit ja hylät.

Inkoon kunnan yleiskaavoituksen tarpeisiin tilatussa sisäsaariston muinaisjäänneinventoinnissa keskityttiin uusien kohteiden etsimiseen, sen sijaan, että olisi järjestelmällisesti tarkastettu tunnetut muinaisjäännekset. Tutkimusalueella sijaitsevat ennestään tunnettuja muinaisjäännekohteita on tarkastettu vuonna 2002 Henrik Jansson ja Jaakko Latikan tekemässä inventoinnissa, sekä osa Georg Haggrenin tekemässä inventoinnissa vuonna 2007.

Nyt tehdyssä tutkimuksessa inventointialueen runsaslukuisista saarista valittiin tarkastettaviksi ne, joilla arvioitiin esihistoriallisen ja historiallisen ajan liikkumisen ja maankäytön näkökulmasta tarkasteltuna todennäköisemmin sijaitsevan merkkejä ihmisen toiminasta alueella. Historiallisen ajan kylän- ja talonpaikoista tarkastettiin perusteellisimmin niitä, jotka kartta-analyysin perusteella arvioitiin mahdollisesti hyvin säilyneiksi.

Silmänvaraisella maaston tarkastelulla etsittiin rautakautiseen, varhaishistorialliseen tai historialliseen asutukseen ja toimintaan viittaavia merkkejä, kuten mahdollisia nokimaa-alueita, röykkiöitä ja juoksuhautoja sekä maanpinnalla mahdollisesti näkyviä löytöjä kuten kvartsi-iskoksia, keramiikkaa yms. Maanäyttekairauksella sekä koekuopilla etsittiin merkkejä maaperässä havaittavista muutoksista, kulttuurikerroksista ja rakenteista.

Havainnot

Inventoinnin tuloksena tutkimusalueella löydettiin 25 uutta kiinteää muinaisjäännekohteita, joista osalla on erityyppisiä ja eri aikaisia muinaisjäännekohteita: Varhaismetallikautinen hautaröykkiö (1), Rautakautisia hautaröykkiöitä (4), tervahauta (1), louhos (1), historiallinen asuinpaikka (1), puolustusvarustuksia (3), merenkulkuun liittyviä kohteita (4), kellarin pohja (1), vartiokaasa (1), kalliourroksia/hakkauksia (3). Sekä lisäksi röykkiöitä, jotka ovat mahdollisia viljelyröykkiöitä (7).

Inventoinnin yhteydessä tarkastettiin kolme ennestään tunnettua muinaisjäännekohteita; Knipholmen (muinaisj.rekisterin tunnus 149010006), Älgsjölandet (muinaisj.rekisterin tunnus 10000121559, Älgsjöskatan (muinaisj.rekisterin tunnus 1000009023). Knipholmenin varhaismetallikautisen röykkiön todettiin vastaavan muinaisjäännekohteiden tietoja, minkä lisäksi Knipholmen saaren länsikärjestä löydettiin uusi muinaisjäänne, kalliohakkaus (Knipholmen 2). Älgsjölandet kivilautisella asuinpaikalla havaittiin asuinpaikkalöytöjä, kvartsi-iskoksia ja kvartsi-iskoksia, joita ei otettu talteen. Muinaisjäännekohteiden rekisterissä oleva muinaisjäännekohteiden rajaus katsottiin vastaavan havaintoja maastossa. Kivilautisesta asuinpaikasta lounaaseen havaittiin uusi muinaisjäänne, varhaismetallikautinen hautaröykkiö (Älgsjölandet 2). Älgsjöskatan on kohde, jossa kirjallisten lähteiden mukaan on sijainnut ruotsalaisten linnake. Nyt tehtyjen havaintojen sekä paikallisen asukkaan kertoman perusteella linnoituksen arvellaan sijainneen eri

kohdassa, kuin muinaisjäännösrekisterin ilmoittamassa paikassa. Mitään merkkejä linnoituksen jäänteistä ei kuitenkaan havaittu. Oletettu linnoituksen paikka ei ole suojelukohde.

Inventoinnin aikana tarkastettiin kohteita, joissa vanhojen karttojen tai muiden kirjallisten lähteiden perusteella olisi saattanut sijaita historiallisen ajan muinaisjäännöksiä kuten kyläpaikkoja. Johtuen mahdollisesti myöhemmästä maankäytöstä ja rakentamisen vaikutuksesta varhaisemmista asutus ja käyttövaiheista ei ollut joidenkin kohteiden osalla enää mitään merkkejä havaittavissa. Tällaisia kohteita olivat vanha tulliaseman paikka Tullbacka sekä historiallisen ajan asuinpaikat Örsby, Tostholm ja Vormö 2.

Maastossa tehtiin lisäksi huomioita ja havaintoja kohteista, joiden ei kuitenkaan katsottu olevan kiinteitä muinaisjäännöksiä. Tällaisia havaintoja ovat kalliohakkaus Algrundetissa, tunnistamattomat, mutta varsin nuoriksi tulkitut kivirakenteet Sjalössä, Gloholmissa, ja Södra Svartö 2:ssa sekä rajamerkki Vålössä. sekä lisäksi Kullön saarella havaittu muinaisranta.

1.11.2012

Tutkimusryhmän valtuuttamana

Ville Laakso

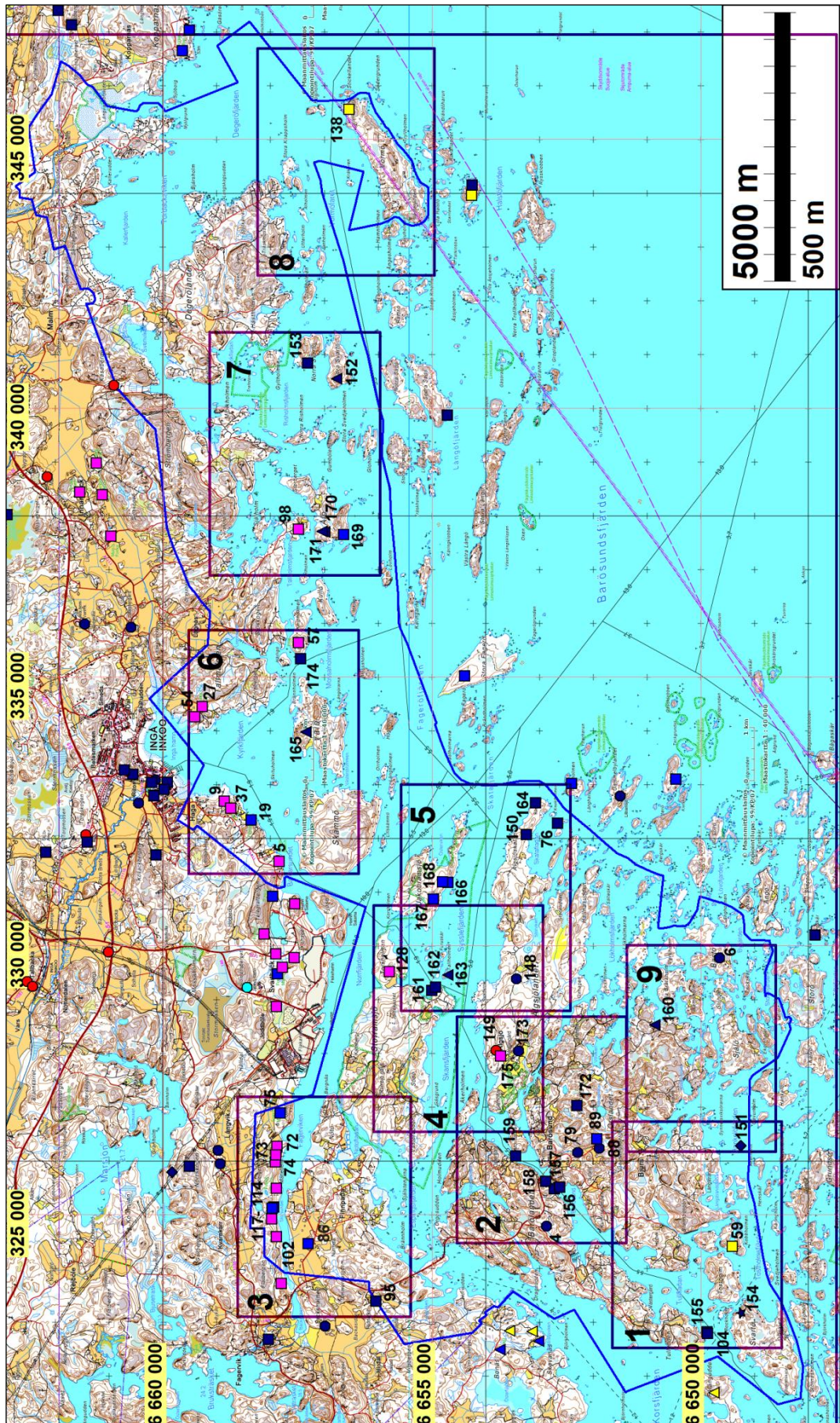
Muinaisjäännösluettelo:

Viimeinen sarake "lk" on rauhoitusluokka: 2 = muinaisjäännös, 0 = ei muinaisjäännös.

<u>Nr</u>	<u>Nimi</u>	<u>N</u>	<u>E</u>	<u>Ajoitus</u>	<u>Laji</u>	<u>Tyyppi</u>	<u>lk</u>
4	BARÖLANDET STORBÖLE	6652865	324791	historiallinen	asuinpaikka		2
5	BASTUBACKA	6657832	331577	varhaismetalli- kautinen	kivirakenteet	röykkiöt	2
6	BASTÖ	6649647	329780	historiallinen	asuinpaikka	kyläpaikat	2
8	BJURS (ORS) PE- TARS	6651926	326420	historiallinen	asuinpaikka	kyläpaikat	2
9	BJÖRKUDDEN E	6658852	332705	varhaismetalli- kautinen	hautapaikat	hautaröykkiöt	2
19	BRÄNNEBOBER- GET	6658358	332352	rautakautinen	hautapaikat	hautaröykkiöt	2
27	FINNVIKBERGEN	6659267	334463	varhaismetalli- kautinen	muinais- jäännösryh- mät		2
37	HAGABERGET, BJÖRKUDDEN W	6658738	332569	varhaismetalli- kautinen	kivirakenteet	röykkiöt	2
54	JUNGFRUVIKEN	6659406	334269	varhaismetalli- kautinen	hautapaikat	hautaröykkiöt	2
57	KNIPHOLMEN	6657478	335655	varhaismetalli- kautinen	kivirakenteet	röykkiöt	2
59	KOBHOLMEN	6649401	324417	ajoittamaton	alusten hylät	hylät (puu)	2
72	MARIEBERG 1	6657872	326283	varhaismetalli- kautinen	hautapaikat	hautaröykkiöt	2
73	MARIEBERG 2	6657890	326124	varhaismetalli- kautinen	kivirakenteet	röykkiöt	2
74	MARIEBERG 3	6657906	325986	varhaismetalli- kautinen	hautapaikat	hautaröykkiöt	2
75	MARIEBERG, FINNVIKEN	6657812	326897	rautakautinen	kivirakenteet	röykkiöt	2

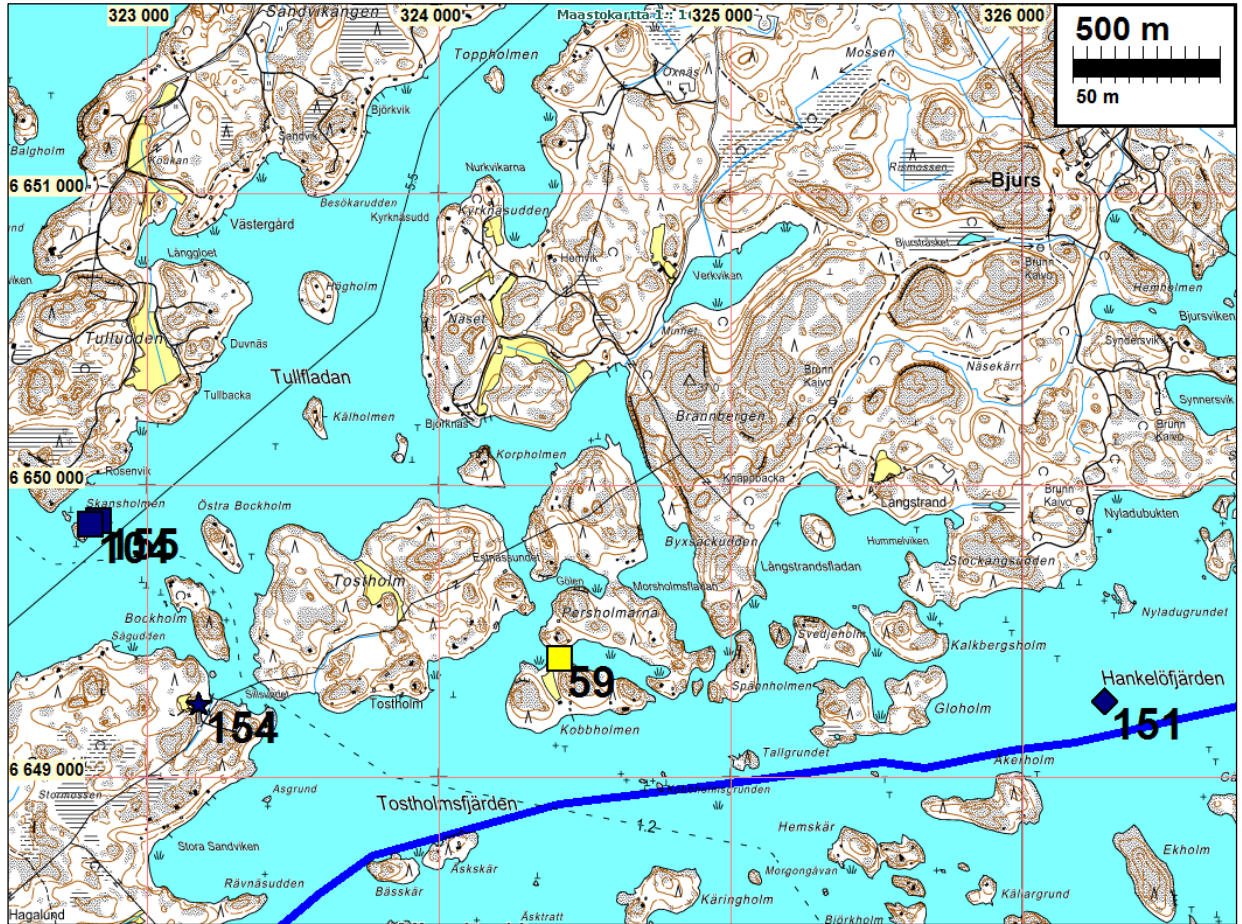
76	MIDSOMMAR-HOLMEN	6652651	332295	historiallinen	kulkuväylät	merimerkit	0
86	NÖTTERKULLA	6657294	324476	rautakautinen	hautapaikat	hautaröykkiöt	2
88	ORS GAMMELBY	6651886	326240	historiallinen	asunta	kylänpaikat	2
95	RIDDARKIL	6656037	323402	historiallinen	varustus	muinaislinnat	1
98	RÄFSÖ	6657472	337757	varhaismetallikautinen	kivirakenteet	röykkiöt	2
102	SJÖBODARNA 1	6657882	324605	varhaismetallikautinen	hautapaikat	hautaröykkiöt	2
104	SKANSHOLM	6649864	322805	historiallinen	varustus	linnakkeet	0
114	STORSUNDET	6657888	325504	varhaismetallikautinen	kivirakenteet	röykkiöt	2
115	SUNDSKOGEN 1	6657968	325126	rautakautinen	hautapaikat	hautaröykkiöt	2
116	SUNDSKOGEN 2	6657934	325146	rautakautinen	hautapaikat	hautaröykkiöt	2
117	SUNDSKOGEN 3	6657974	324927	varhaismetallikautinen	kivirakenteet	röykkiöt	2
128	TORSHOLMEN	6655781	329526	varhaismetallikautinen	hautapaikat	hautaröykkiöt	2
138	VORMÖSKATAN	6656537	345572	ajoittamaton	muu	pirunpellot	0
148	ÄLGSJÖ GAMMELBY	6653429	329393	historiallinen	asuinpaikka	kylänpaikat	2
149	ÄLGSJÖLANDET	6653808	328064	kivikautinen	asuinpaikka		2
150	ÄLGSJÖSKATAN	6653232	332083	historiallinen	varustus	linnakkeet	0
151	VORMÖ	6649259	326279	historiallinen	valmistus	tervahauta	2
152	SÖDRA SVARTÖ	6656772	340553	historiallinen	tunnistamaton	kivirakenne	2
153	NORRA SVARTÖ	6657309	340854	historiallinen	raja	uurros/hakkaus	2
154	SVARTÖ	6649246	323175	historiallinen	aineksenotto	louhos	2
156	BARÖSUND 1	6652614	325517	historiallinen	muu	rautarengas	2
157	BARÖSUND 2	6652718	325488	historiallinen	kulku		2
158	BARÖSUND 3	6652875	325631	historiallinen	kuva		2
159	BARÖSUND 4	6653438	326105	historiallinen	kulku		2
160	HARTESVIK	6650858	328533	historiallinen	tunnistamaton	röykkiö	2
161	SKANSUDDEN	6654923	329242	historiallinen	varustus		2
162	SKANSEN	6654995	329183	historiallinen	raja	uurros/hakkaus	2
163	TALLHOLMEN	6654702	329457	historiallinen	tunnistamaton	kivirakenne	2
164	SKATFJÄRDEN	6653063	332670	historiallinen	kulku	vesiväylä	2
165	VÄLO	6657343	333985	historiallinen	tunnistamaton	röykkiö	2
166	JAKOBRAMSJÖ 1	6654698	331193	rautakautinen	hautaus	röykkiö	2
167	JAKOBRAMSJÖ 2	6654964	330881	rautakautinen	hautaus	röykkiö	2
168	JAKOBRAMSJÖ 3	6654798	331200	rautakautinen	hautaus	röykkiö	2
169	ÄLÖ	6656640	337662	rautakautinen	hautaus	röykkiö	2
170	VÄSTERÄNGEN 1	6656992	337704	historiallinen	tunnistamaton	röykkiö	2
172	VÅRDBERGET	6662895	338031	historiallinen	muu		2
173	ÄLSJÖ	6653385	328046	historiallinen	asuinpaikka		2
174	KNIPHOLMEN 2	6657435	335354	historiallinen	muu		2
175	ÄLGSJÖLANDET 2	6653718	327964	varhaismetallikautinen	hautaus	röykkiö	2

Yleiskartat

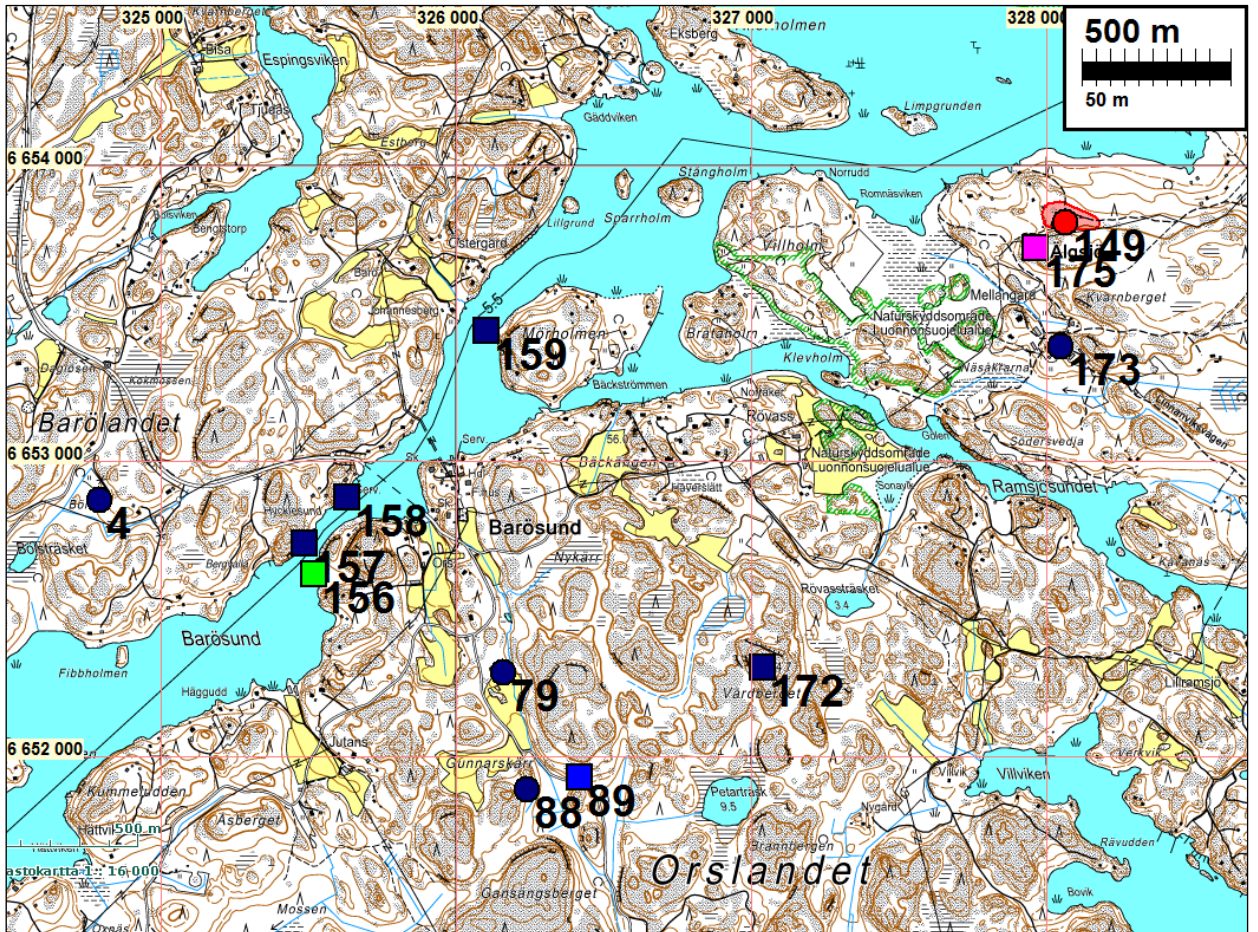

Tutkimusalue on rajattu karttaan sinisellä. Muinaisjännökset on merkitty karttaan eri symbolein. Raportissa kuvatut kohteet on numeroitu. Raportin yleiskarttalehtijako.

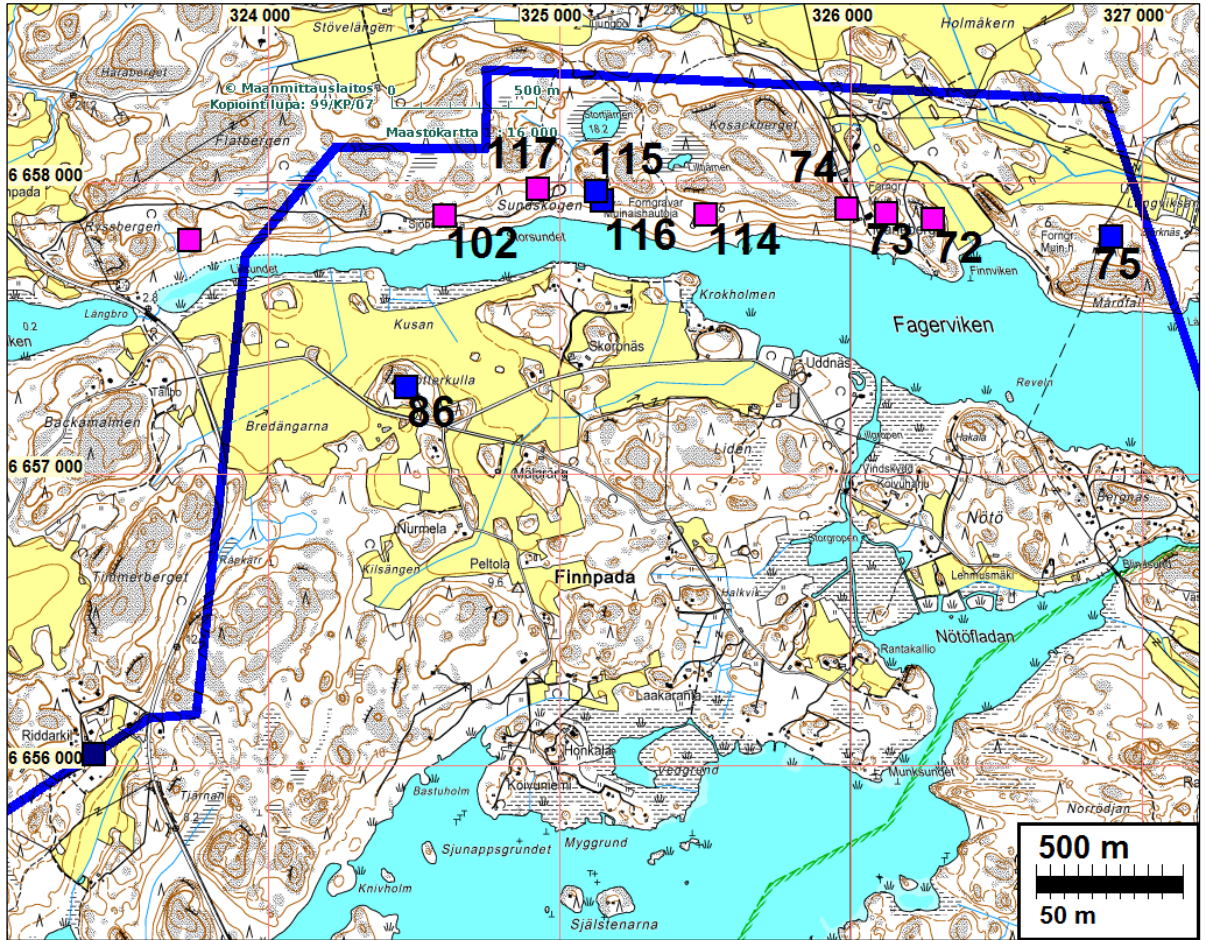
Kartta 1

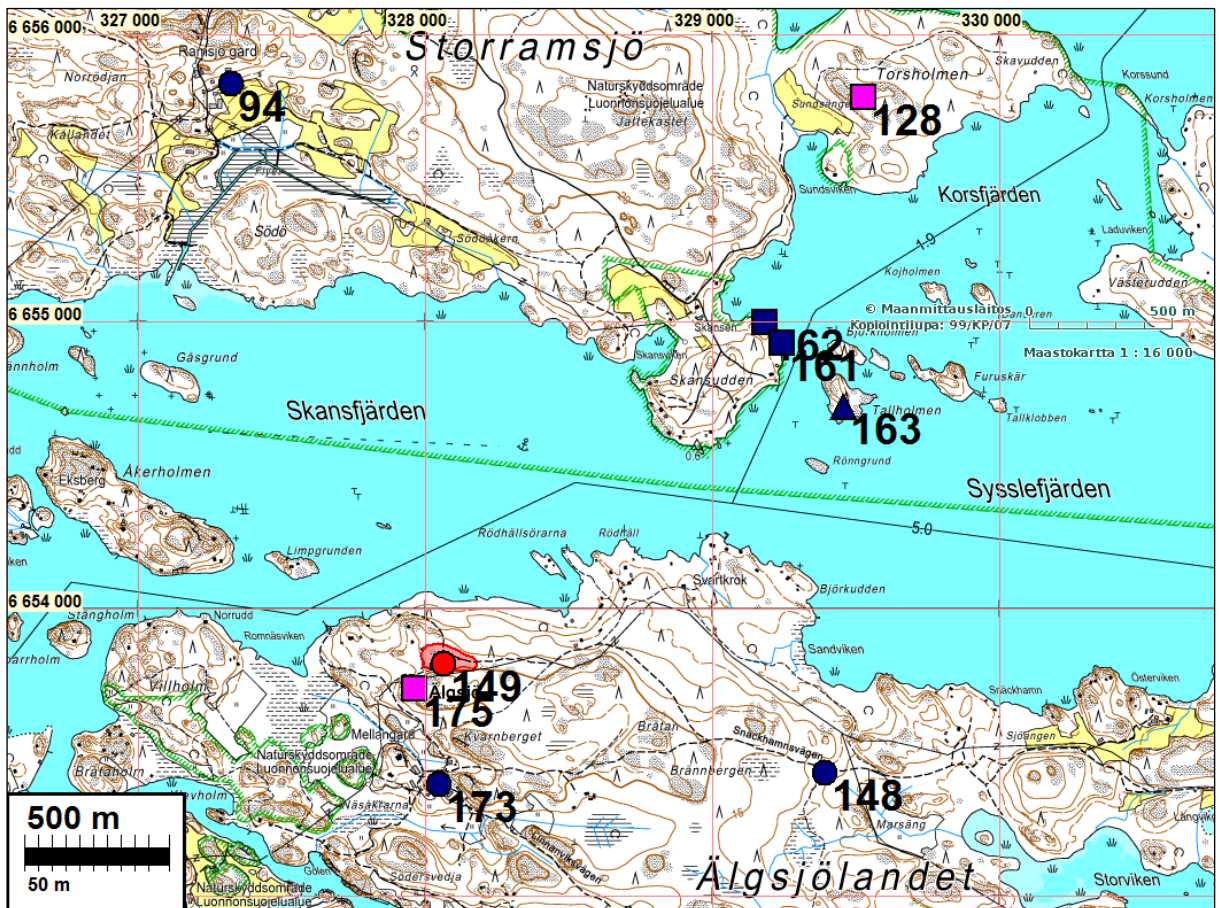
Kartta 2

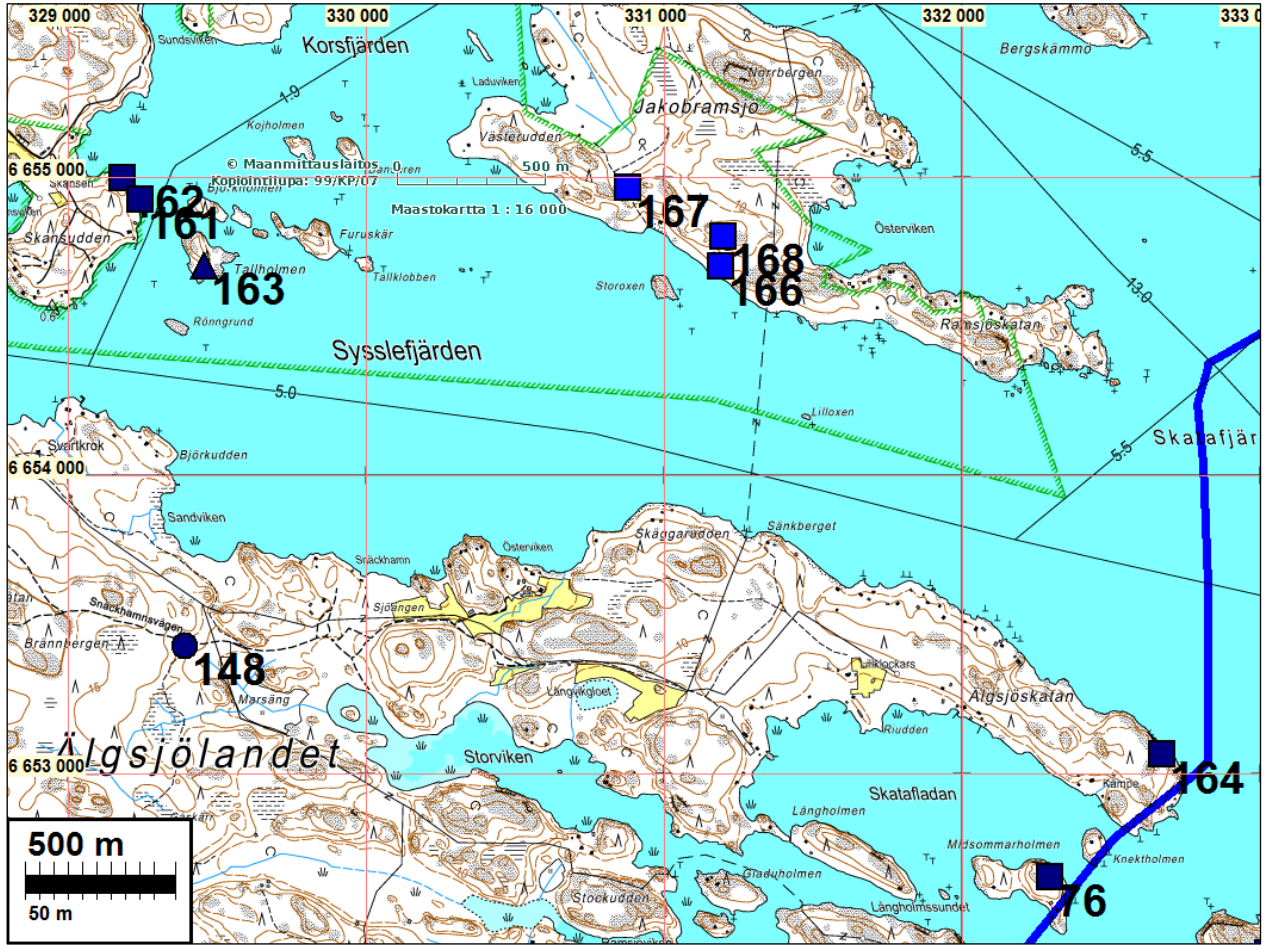
Kartta 3

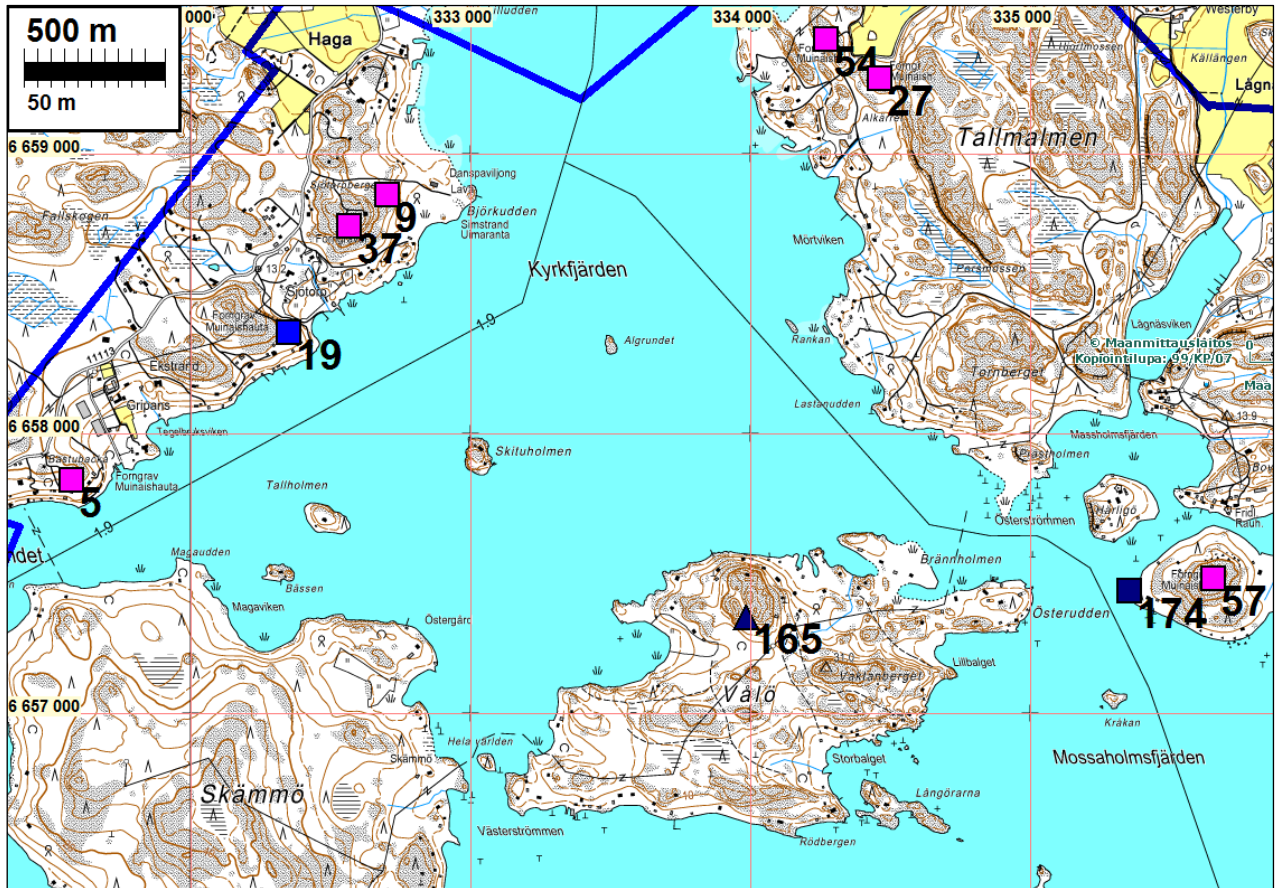
Kartta 4

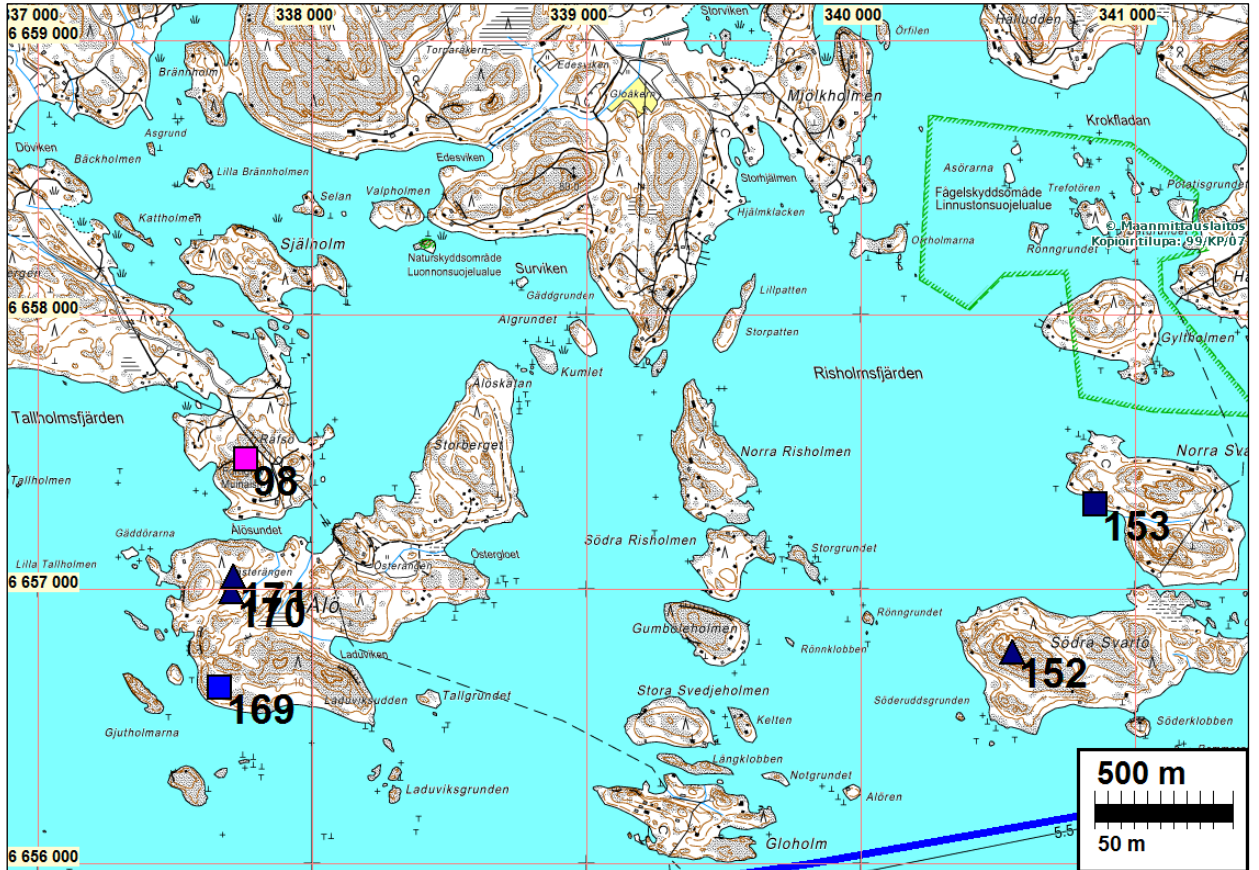
Kartta 5

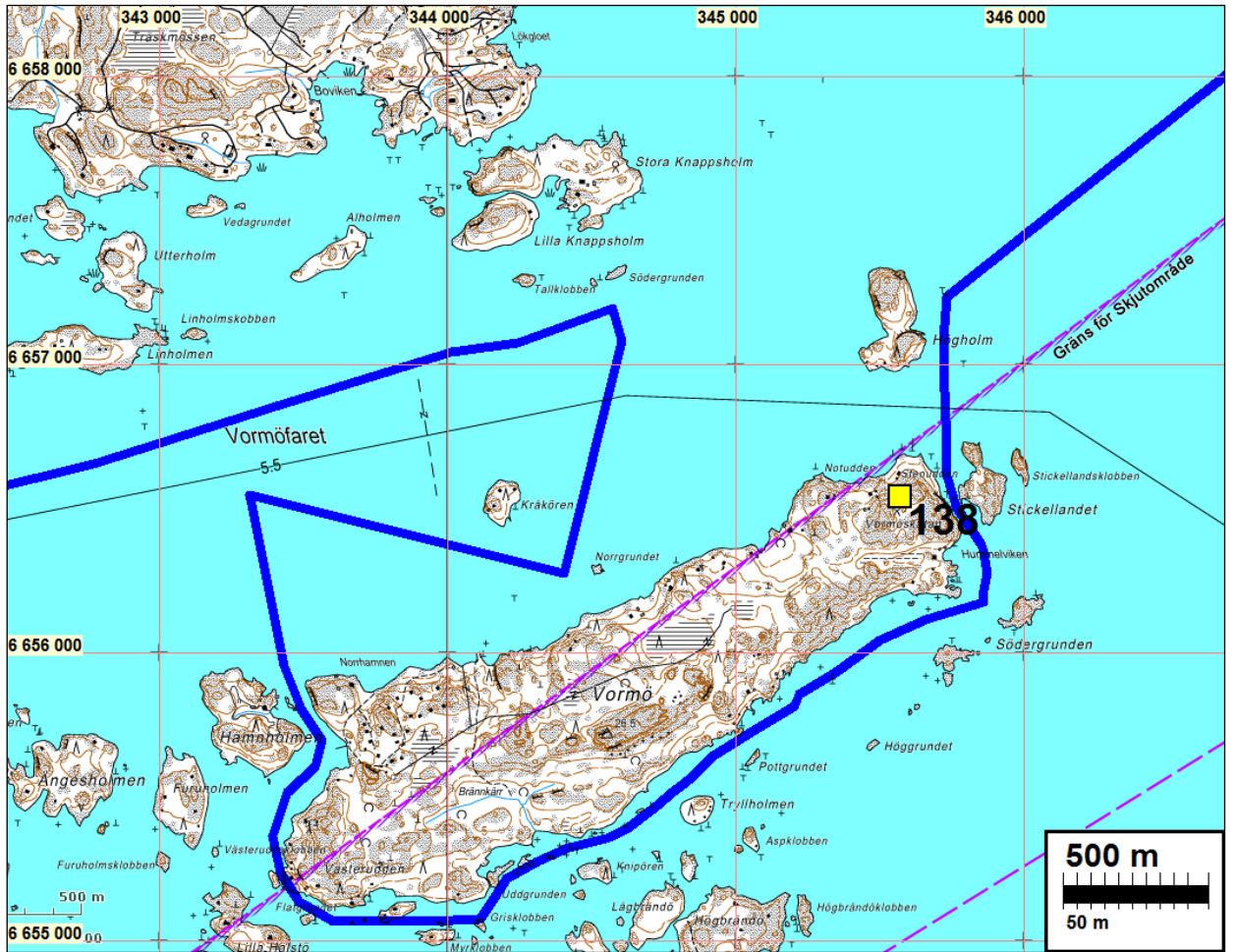
Kartta 6

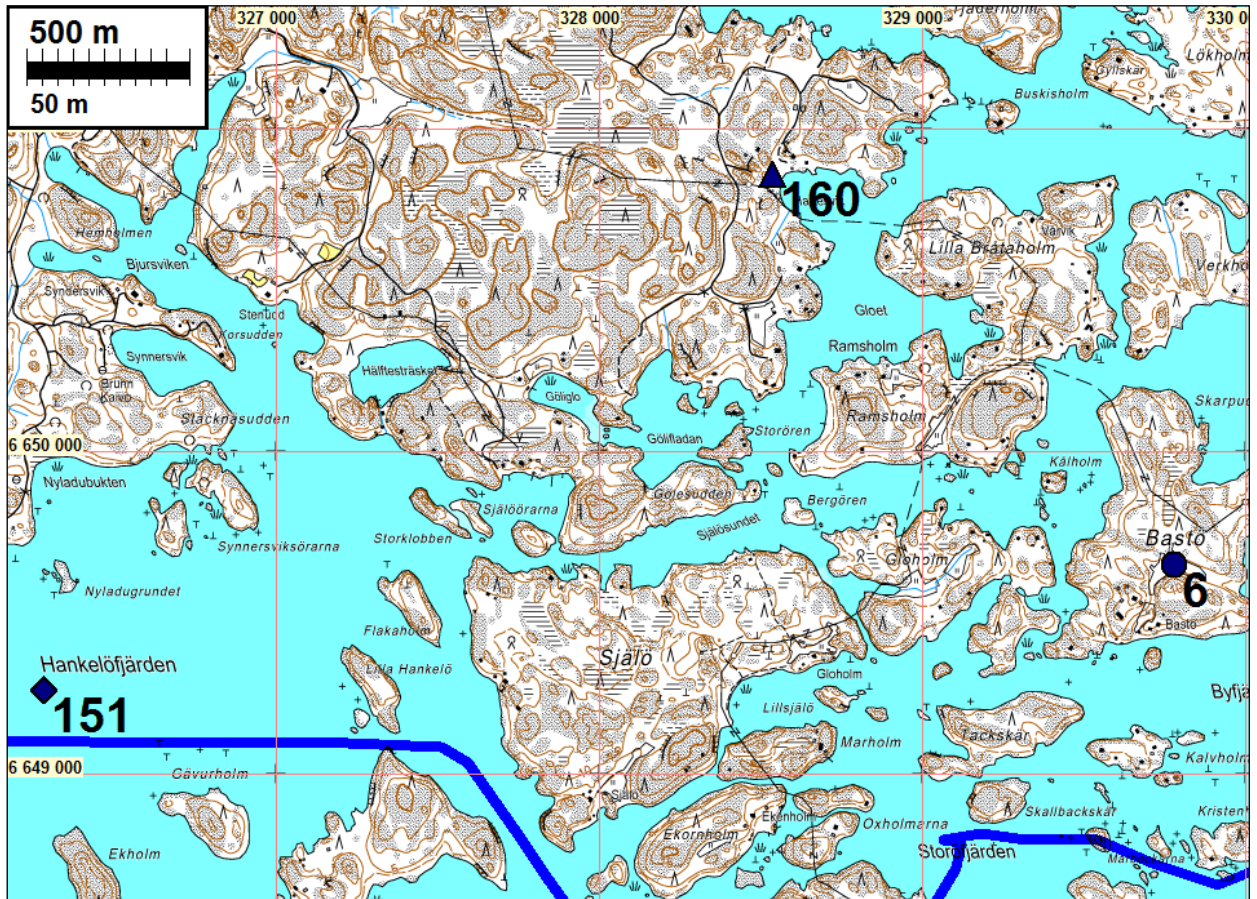
Kartta 7

Kartta 8

Kartta 9

Muinaisjäännökset:**Ennestään tunnetut tarkastamattomat kohteet****INKOO 4 BARÖLANDET STORBÖLE**

Mjtnunnus: 1000009519

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka

Koordin: N 6652 865 E 324 791 Z 5

X 6651 516 Y 2492 378

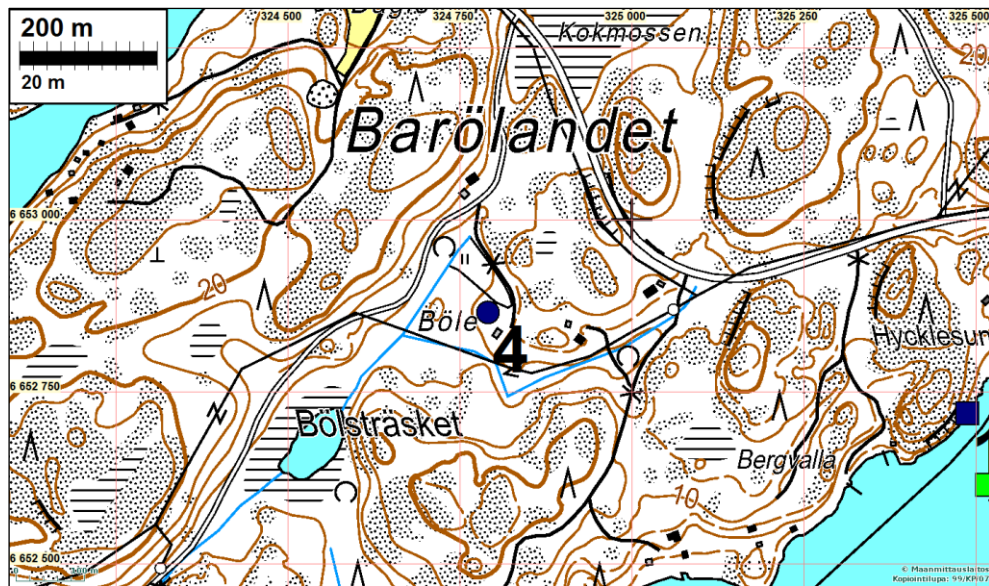
P 6655 659 I 3324 890

Tutkijat: Georg Haggrén, Henrik Jansson 2006 tarkastus

Sijainti: Paikka sijaitsee Inkoon kirkosta 11,0 km lounaaseen.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Barölandet jakautuu kahteen keskiajalta periytyvään kylään eli Baröhön ja Espingsiin, jotka molemmat kuuluivat Inkoon Saaristo- eli Orsin verokuntaan. Vanhimman eli vuoden 1540 maakirjan mukaan Barössä oli viisi taloa. (KA 2948, 71-71v) Kaksikymmentä vuotta myöhemmin Barössä oli neljä ja Espingsissä kaksi taloa. Barön taloista kolme autioitui ennen 1600-luvun loppua (Brenner 1985, 552-557). Barön ja Espingsin kylätontit sijaitsevat Barölandetin

pohjoisosassa, mutta etelämpänä saarella on vanhimpien karttojen perusteella viitteitä ennen 1600-lukua autoituneesta asutuksesta. Tällaisia ovat mm. erilliset pelto- ja niittyalueet sekä kadonneeseen asutukseen viittaava böle-nimistö (Lillböle ja Storböle). Storbölessä ei ole 1700-luvun jälkeenkään ollut asutusta, ainoastaan maatalouteen liittyviä ulkorakennuksia, joista viimeisimmän raunioita erottuu yhä kohteen länsiosassa. Uudenmaan varhain autoituneille kylille tyypilliseen tapaan Storböle on jaettu naapurikylien kesken: Espingsin ja Barön välinen raja kulkee Storbölen halki. Storbölen ilmeisesti ennen 1540-lukua autoitunut kylätontti on suureksi osaksi tuhoutunut omakotitalon rakennushankkeen yhteydessä. Kylätontin on arvioitu olleen kooltaan noin 50 x 50 m. Haggrénin v. 2007 kuvauksen mukaan: Barölandetin saaren keskiajalta periytyvissä Barön ja Espingsin kylissä oli vuonna 1540 yhteensä viisi taloa. Etelämpänä saarella on vanhimpien karttojen perusteella viitteitä ennen 1600-lukua autoituneesta asutuksesta. Storbölen niittyalueelle työntyvältä kalliokielekkeeltä paljastui keväällä 2006 rakennustyönä alta keskiaikaiseen kylätonttiin liittyvä muinaisjäännösalue. Paikalla oli noin 20 m x 30 m laajuisella alueella keskiaikainen kulttuurikerros, josta erottui maanpinnalle yksi tulisijanperustus. Kaivauksissa paljastui toisen lieden perustukset ja ympäröivää lattiatasoa. Koko alueella oli 5-20 cm paksu tumma maannos, jossa oli monin paikoin runsaasti palanutta savea.

INKOO 5 BASTUBACKA

Mjtunnus: 149010023

Rauh.lk: 2

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Laji: kivirakenteet: röykkiöt

Koordin: N 6657 832 E 331 577 Z 20

X 6656 785 Y 2498 932

P 6660 628 I 3331 679

Tutkijat: Erik Nyman 1929 inventointi, Juha Lauren 1993 inventointi, Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 2,8 km etelälounaaseen

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Røykkiö sijaitsee Vesterkullan kylässä, Bastubacka-nimisen kallioiden kukkulankaakkoisrinteellä. Røykkiö on osittain hajotettu, muodoltaan pitkänomainen. Sen koko on 8 x 6 m, ja korkeus on 1,5 m.

(Kohde 124 ei kuulu tutkimusalueeseen)

INKOO 6 BASTÖ

Mjtunnus: 1000012844

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

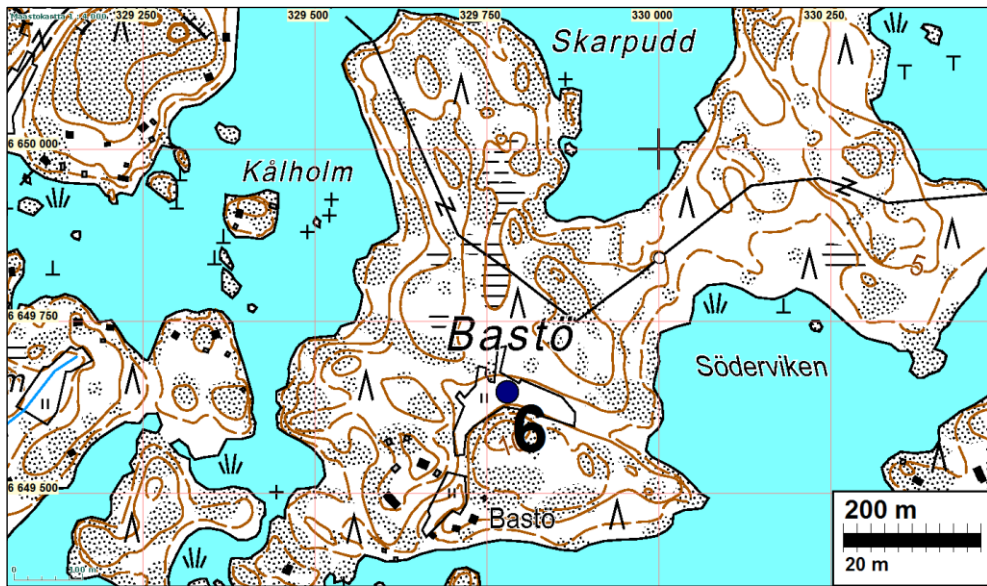
Laji: asuinpaikka: kyläpaikat

Koordin: N 6649 647 E 329 780
X 6648 527 Y 2497 507
P 6652 440 I 3329 880

Tutkijat: Tammisaaren museo / Georg Haggren 2007 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee 12 kilometriä Inkoon kirkolta etelälounaaseen

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Ulkosaaristossa sijaitsevassa pienessä Bastön saarella oli uuden ajan alussaviisi taloa. Taloluku nousi 1500-luvun puolella välissä kuu-teen, mutta vain yksi oli jäljellä seuraavan vuosisadan vaihteessa, ja tämä saaren lounaisosassa sijaitseva tila on yhä tänä päivänä olemassa. Se on yksi Uudenmaan rannikon parhaiten säilyneistä saaristolaistiloista. Bastön päärakennuksesta noin 200 m koilliseen on vanha peltoalue. Kylän vanha tonttimaata on todennäköisesti sijainnut sen pohjoispuoleisessa rinteessä, missä edelleen on nähtävissä rakennelmia.

INKOO 9 BJÖRKUDDEN E

Mjtunnus: 149010048

Rauh.lk: 2

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Laji: hautapaikat: hautaröykkiöt

Koordin: N 6658 852 E 332 705 Z 15

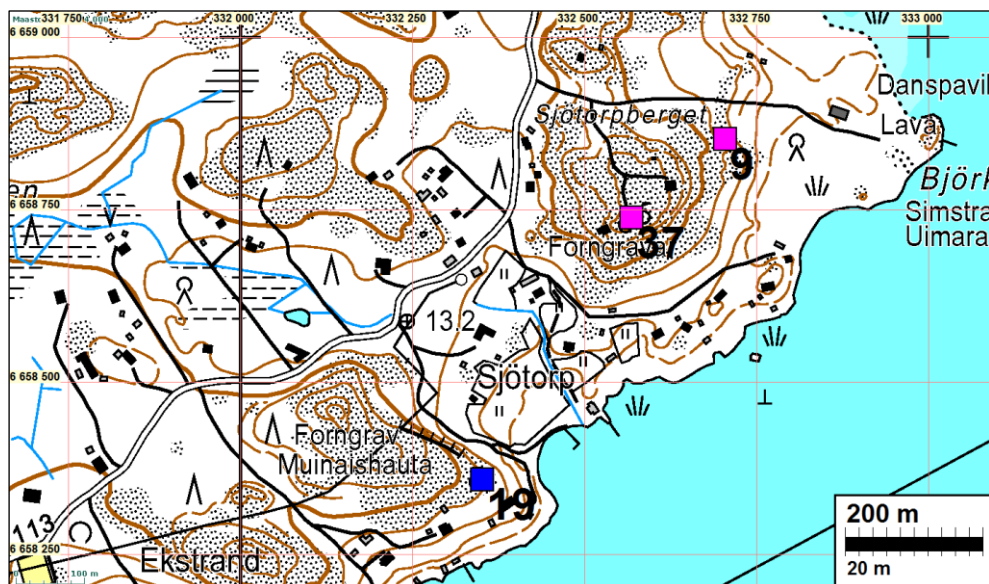
X 6657 856 Y 2500 013

P 6661 649 I 3332 807

Tutkijat: Juha Lauren 1993 inventointi, Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 1,4 km eteläkaakkoon

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiö sijaitsee Hagan kylässä, Kyrkfjärdenin länsilaidalla olevan niemen itäosassa, avokalliolla, kallion korkeimmasta kohdasta koilliseen. Röykkiön halkaisija on 8 m ja korkeus 1,5 m. Keskellä on kraatteri ja röykkiötä on osittain hajotettu. Kiviä on vieritetty rinnettä alas.

INKOO 19 BRÄNNEBOBERGET

Mjtunnus: 149010024

Rauh.lk: 2

Ajoitus: rautakautinen

Laji: hautapaikat: hautaröykkiöt

Koordin: N 6658 358 E 332 352 Z 15
 X 6657 347 Y 2499 682
 P 6661 155 I 3332 454

Tutkijat: Erik Nylund 1929 inventointi, Juha Lauren 1993 inventointi, Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 2 km etelälounaaseen

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiöt sijaitsevat Hagan kylässä, Sjötorpin talosta etelään olevan kallioiden Brännebobergetin kaakkoisrinteellä. Röykkiöstä kaksi on muodoltaan suorakaiteita ja kolme pyöreää. Röykkiöiden halkaisijat ovat 4-10 m, ja korkeudet 0,5-0,8 m. Kahdessa pyöreässä röykkiössä on kraatteri.

Kartta s. 16

INKOO 27 FINNVIKBERGEN

Mjtunnus: 149010004

Rauh.lk: 2

Ajoitus: varhaismetallikautinen

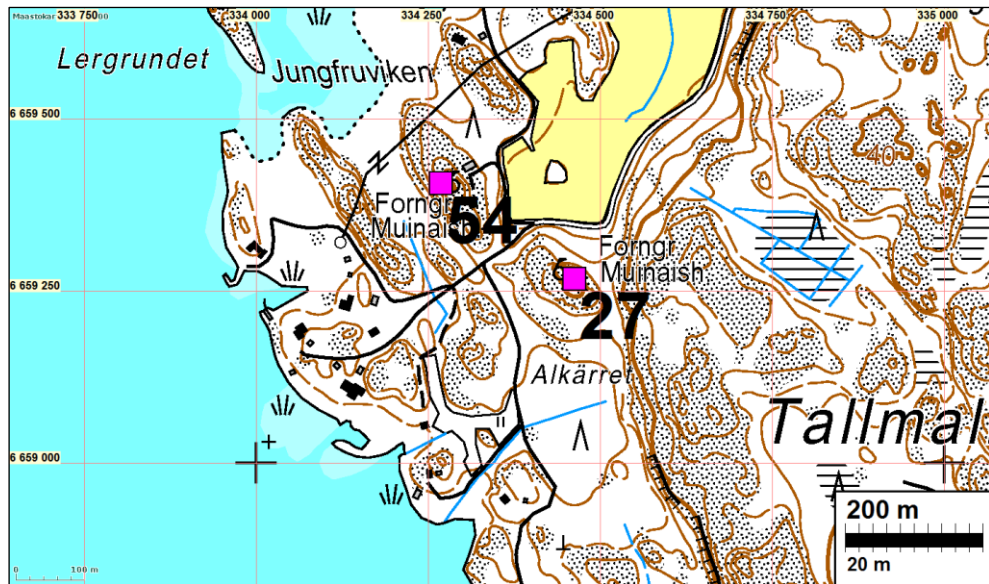
Laji: röykkiö

Koordin: N 6659 267 E 334 463 Z 20
 X 6658 350 Y 2501 750
 P 6662 064 I 3334 566

Tutkijat: Helena Edgren 1984 inventointi, Henrik Jansson ja Jaakko Latikka . 2002 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 1,7 km itäkaakkoon

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiöt sijaitsevat Hovgårdin kylässä, Finnvikintiestä 60 m etelään olevankallion korkeimmilla nyppylöillä. Paikalla on kaksi röykkiötä sekä suorakaiteinen kivilatomus. Luoteisempi, näyttävä röykkiö on kooltaan 10x9 m ja korkeutta sillä on 1,5 m. Keskellä on 3x1,5 m kokoinen kraateri. Röykkiön kaakkoispuolelle jatkuu röykkiön reunasta ladottu, suorakaiteinen kiveys, jonka koko on 6x2,5 m. Kiviä on 1-2 kerrosta. Ensin mainitusta röykkiöstä 12 m kaakkoon on toinen röykkiö. Se on myös näyttävä, kooltaan 9,5x8,5 m ja korkeus on 1,5 m. Keskellä on 5x3,5 m kokoinen kraateri.

INKOO 37 HAGABERGET, BJÖRKUDDEN W

Mjtunnus: 149010025
Rauh.lk: 2

Ajoitus: varhaismetallikautinen
Laji: kivirakenteet: rökkiöt

Koordin: N 6658 738 E 332 569 Z 30
X 6657 736 Y 2499 882
P 6661 535 I 3332 671

Tutkijat: Erik Nylund 1929 inventointi, Juha Lauren 1993 inventointi, Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 1,6 km eteläkaakkoon

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Rökkiöt sijaitsevat Hagan kylässä, Sjötorpin talosta 260 m koilliseen kallioiden Hagabergetin korkeimman kohdan lounaispuolella. Rökkiöistä pohjoisin on hajotettu, muodoltaan soikea. Sen koko on 8x6 m, ja korkeus on 0,8 m. Edellisestä noin 15 m lounaaseen on toinen rökkiö. Sen koko on 14x13 m, ja korkeus on 2 m. Kolmas rökkiö sijaitsee edellisestä 20 m lounaaseen. Se on muodoltaan pitkänomainen ja kooltaan 16x8 m. Korkeus on 1,5 m. Kaikissa rökkiöissä on kraatterit. Rökkiöstä 3 noin 10 m lounaaseen on kivistä rakennettu "bunkkeri".

Kartta s. 16

INKOO 54 JUNGFRUVIKEN

Mjtunnus: 149010005
Rauh.lk: 2

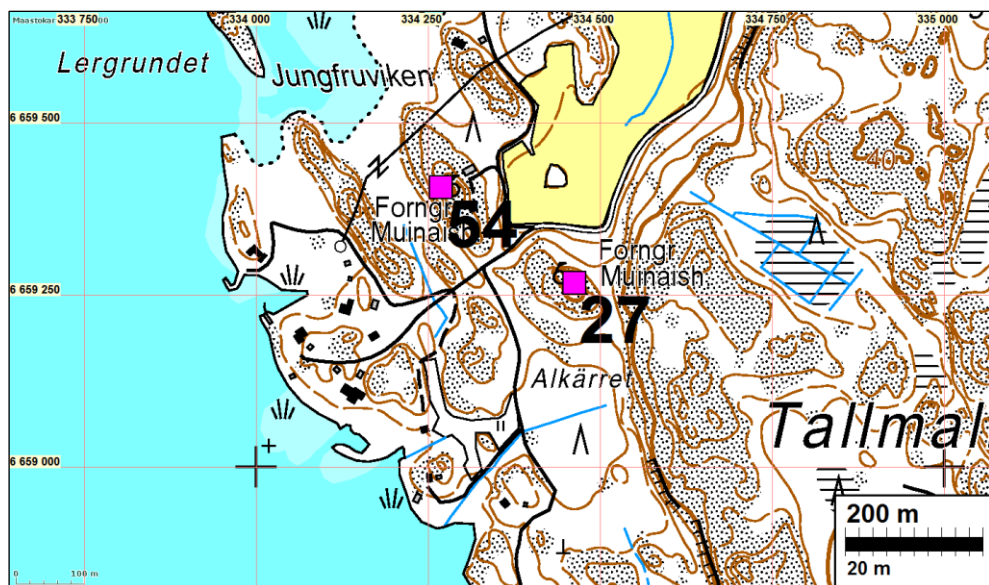
Ajoitus: varhaismetallikautinen
Laji: hautapaikat: hautarökkiöt

Koordin: N 6659 406 E 334 269 Z: 20
 X 6658 480 Y 2501 550
 P 6662 203 I 3334 372

Tutkijat: Erik Nylund 1929 inventointi, Helena Edgren 1984 inventointi, Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 1,6 km kaakkoon

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiö sijaitsee Hovgårdin kylässä, Finnvikintien luoteispuolella, kallionkorkeimmalla kohdalla. Röykkiö on muodoltaan soikiomainen, kooltaan 8x6 m. Korkeus on korkeimpien kivikeskittymien kohdalla noin metrin. Keskellä on kaksi kuoppaa. Röykkiötä on pengottu. Kiviä on vierinyt varsinkin kallion itä- ja koillisrinteelle.

INKOO 59 KOBBSHOLMEN

Mjtunnus: 1000018586

Rauh.lk: 2

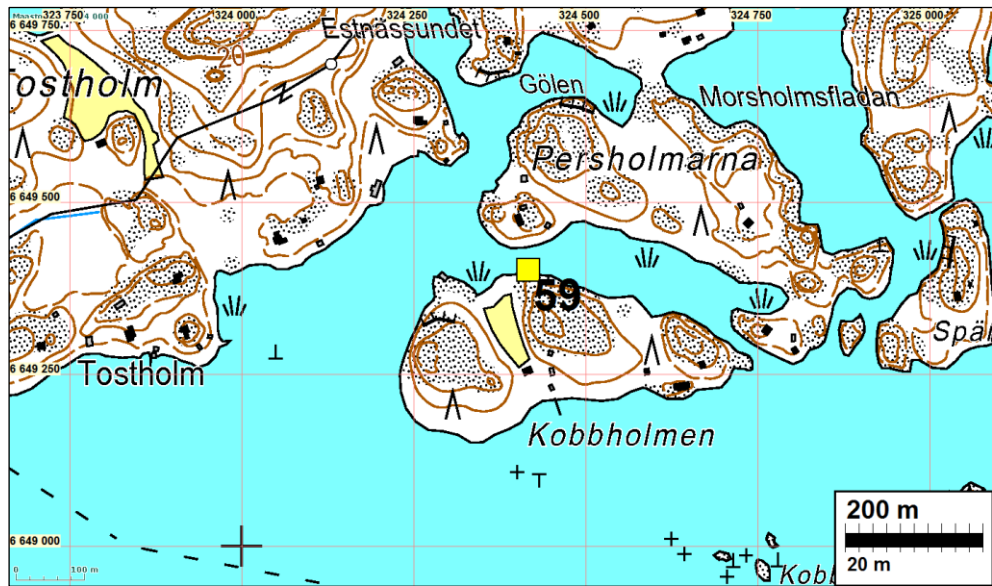
Ajoitus: ajoittamaton
 Laji: alusten hylt: hylt (puu)

Koordin: N 6649 401 E 324 417
 X 6648 038 Y 2492 162
 P 6652 194 I 3324 516

Tutkijat: Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2003 ilmoitus
 Sijainti: Paikka sijaitsee Inkoon kirkosta 13,8 km lounaaseen.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Kohde on Barösundin eteläpuolella, Barösundin lossipalkalta lounaaseen, Kobbholmenin ja Persholmarnan välisessä salmessa. Suullisen tiedon mukaan salmessa on puurunkoisen aluksen hylky, josta nostettiin 1980-luvulla muutamia laitalankkuja rannalle. Kun Vårt Maritima Arv -tutkimusryhmä teki alueella inventointia 2002, ryhmään kuuluneet Henrik Jansson ja Jaakko Latikka löysivät Kobbholmenin pohjoisrannalta kolme limisaumaisen aluksen kylkilau-

taa ja niiden osia. Osat ovat mahdollisesti 1980-luvulla nostetut osat. Hylkylöytöä ei ole tarkastettu.

INKOO 72 MARIEBERG 1

Mjtunnus: 149010009

Rauh.lk: 2

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Laji: hautapaikat: hautaröykkiöt

Koordin: N 6657 872 E 326 283 Z: 15

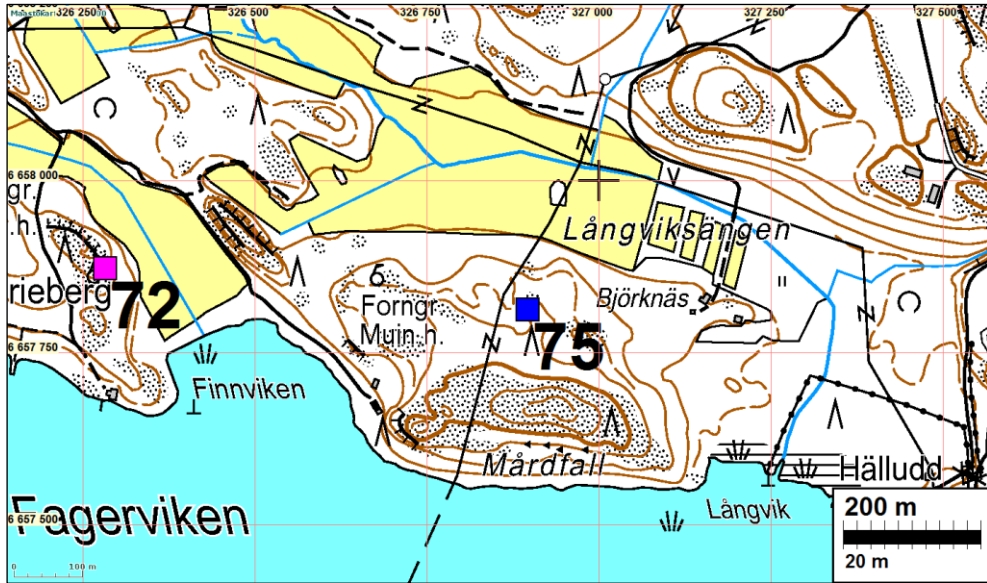
X 6656 585 Y 2493 642

P 6660 668 I 3326 383

Tutkijat: Helena Edgren 1984 inventointi, Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 7,5 km lounaaseen

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiöt sijaitsevat Långvikin kylässä, Fagervikenin pohjoisrannalla, Mariebergin kartanosta 200 m itään avokalliolla. Läntisin röykkiö on halkaisijaltaan 6 m ja korkeus on 0,5 m. Röykkiön keskellä on suuri kuoppa, kooltaan 1,5x2 m. Edellisestä 8 m itäkaakkoon on avokalliolla hajotettu röykkiö. Sen halkaisija on 3 m. Siinä on 1-2 kivikerrosta. Länsi- ja pohjoisreunalla on havaittavissa katkonaista kehää. Edellisestä noin 5 länteen on hajanaista kiveystä yhdessä kerroksessa. Kiviä on 1x2,5 m alalla.

INKOO 73 MARIEBERG 2

Mjtunnus: 149010010

Rauh.lk: 2

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Laji: kivirakenteet: röykkiöt

Koordin: N 6657 890 E 326 124 Z: 15

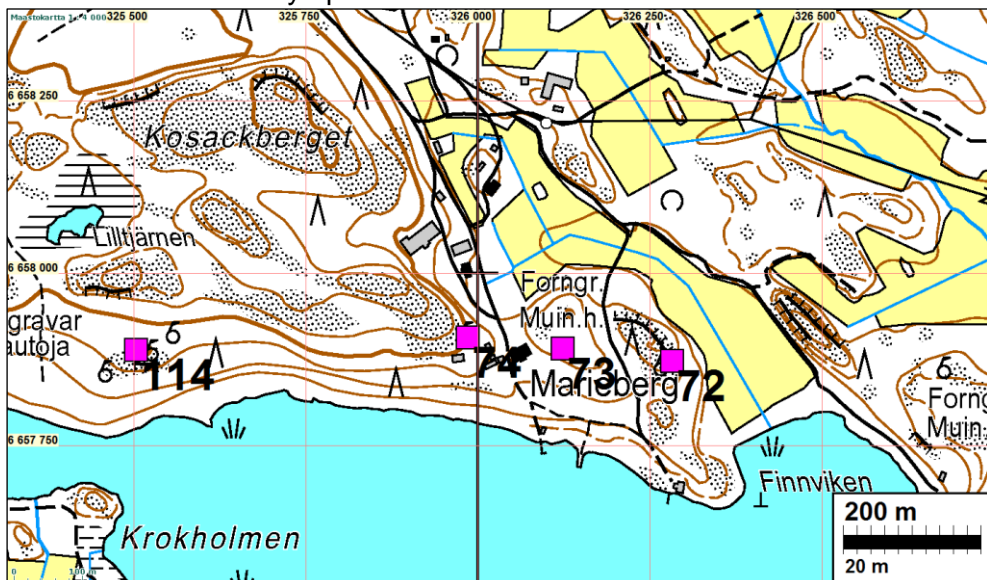
X 6656 596 Y 2493 482

P 6660 686 I 3326 224

Tutkijat: Helena Edgren 1984 inventointi, Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 7,5 km lounaaseen

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiö sijaitsee Långvikin kylässä, Fagervikenin pohjoisrannalla, Mariebergin kartanosta 40 m itään, puistossa, maapohjalla. Röykkiön halkaisija on 9 m, ja korkeus on metrin. Se on kasattu 180 cm korkean, jyrkkälaitainen silmäkiven ympärille.

INKOO 74 MARIEBERG 3

Mjtunnus: 149010011
Rauh.lk: 2

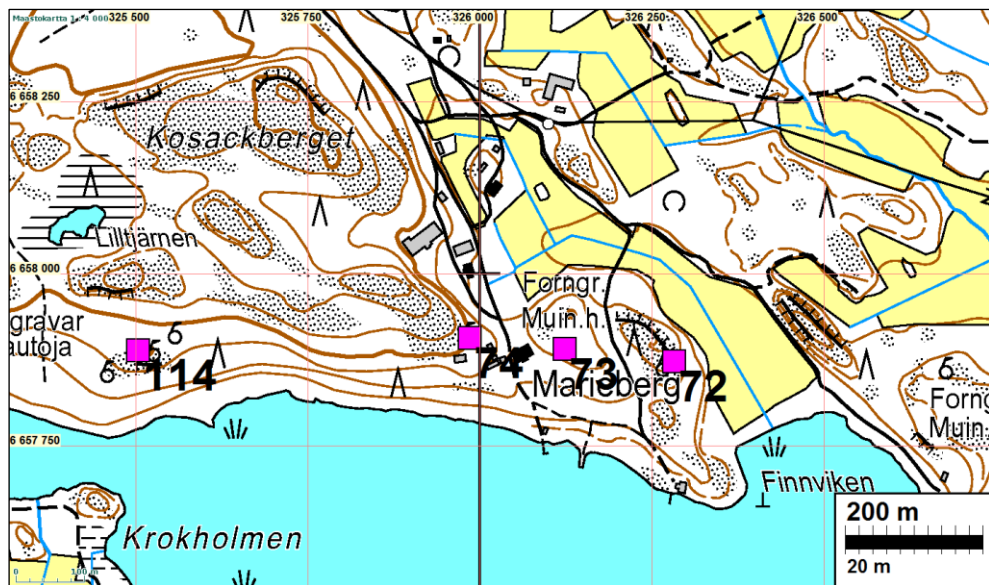
Ajoitus: varhaismetallikautinen
Laji: hautapaikat: hautaröykkiöt

Koordin: N 6657 906 E 325 986 Z: 20
X 6656 606 Y 2493 343
P 6660 702 I 3326 085

Tutkijat: Helena Edgren 1984 inventointi, Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 7,7 km lounaaseen

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiö sijaitsee Långvikin kylässä, Fagervikenin pohjoisrannalla, Mariebergin kartanosta 50 m länsiluoteeseen, vilja-aitan takana, kalioharjanteen itärinteessä. Röykkiö on halkaisijaltaan 11,5 m ja korkeutta sillä on 2 m. Keskellä on kraatteri, jonka halkaisija on 2m. Näyttävä kohde.

INKOO 75 MARIEBERG, FINNVIKEN

Mjtunnus: 149010008
Rauh.lk: 2

Ajoitus: rautakautinen
Laji: kivirakenteet: röykkiöt

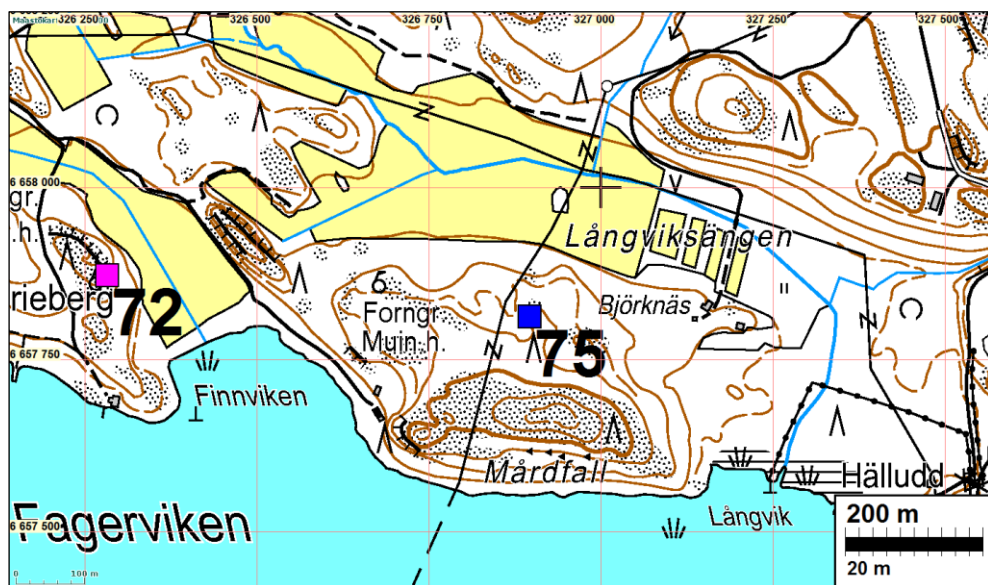
Koordin: N 6657 812 E 326 897 Z 15
X 6656 553 Y 2494 258
P 6660 608 I 3326 997

Tutkijat: Anna-Liisa Hirviluoto 1984 tarkastus, Helena Edgren 1984 inventointi, Johanna Seppä 2007 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 6,7 km lounaaseen

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiö sijaitsee Fagervikenin pohjoisrannalla, pienten Finnvikenin ja Långvikin välisen Mårdfallin kallioalueen sisämaan puoleisella pohjoisreunalla. Björknäs-in talo on röykkiöstä noin 300 metriä itään. Röykkiön länsipuolella noin 40 metrin päässä on pieni sähkölinja. Mäen rinne laskee pohjoiseen Lånviksängenin peltolaaksoon. Mäen pohjoissivulla on metsän keskellä useita matalia ja pienehköjä kalliopaljastumia, mäen länsipää on aukeampi. Anna-Liisa Hirviluoto on tarkastanut röykkiön maanmittausteknikko Väänänen ilmoituksen perusteella 9.7.1984.

Tarkastuksesta ei ole kertomusta mutta röykkiö on merkitty muinaisjäännösmerkilä peruskartalle. Myöhemmässä vuoden 1984 inventoinnissa röykkiötä ei löytynyt. Vuonna 2007 Joddbölen kaava-alueen inventoinnin yhteydessä röykkiötä etsittiin uudestaan. Metsärinnettä röykkiölle päin kuljettaessa tavattiin yllättäen kiviröykkiö pienen sähkölinjan itäpuolelta metsän kätkössä olevalta matalalta kalliolta. Sen sijaan sieltä, missä röykkiön karttamerkin mukaan olisi pitänyt olla, ei etsinnöistä huolimatta GPS:n avullakaan löytynyt mitään. Edes mahdollisesti kalliota alas heitettyjä kiviä ei näkynyt. Tästä pääteltiin, että röykkiö on jo vuonna 1984 merkitty väärään kohtaan, noin 300 metriä liikaa länteen todellisesta sijaintipaikastaan. Toinen mahdollisuus on, että se on hävitetty hyvin pian ensimmäisen tarkastuksen jälkeen, koska sitä ei enää myöhemmin samana vuonna löydetty uudestaan.

INKOO 76 MIDSOMMARHOLMEN

Mjtunnus: 1000012153

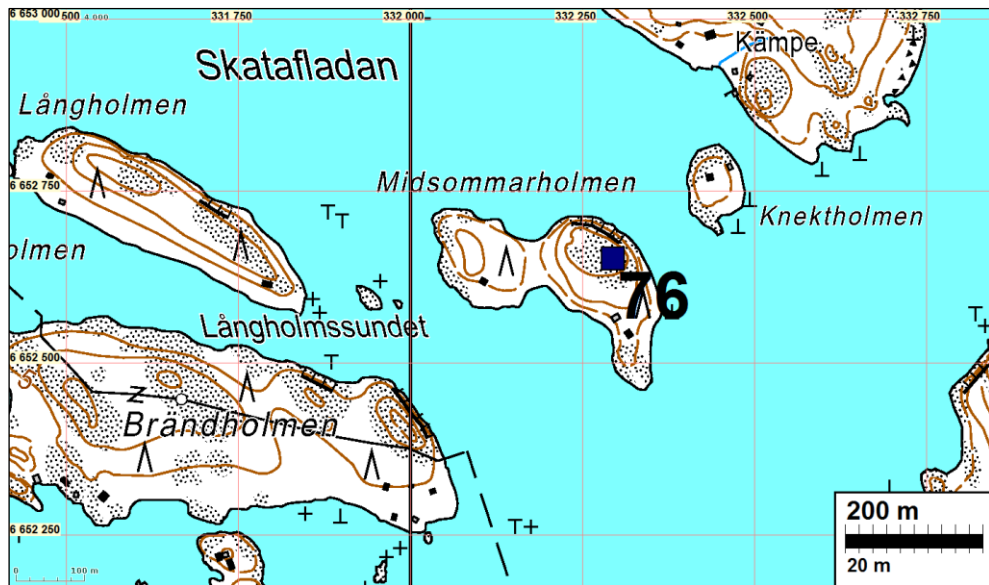
Rauh.lk: 0 (ei ole suojelukohde)

Ajoitus: historiallinen

Laji: kulkuväylät: merimerkit

Koordin: N 6652 651 E 332 295
 X 6651 642 Y 2499 884
 P 6655 445 I 3332 397

Tutkijat: Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi
 Sijainti: Inkoon kirkosta 7,5 kilometriä etelälounaaseen
 Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiöt sijaitsevat Älgsjölandetin kaakkoispuolella, Skatafladan lahdessa olevan pienen saaren korkeimmalla kohdalla. Toinen röykkiö sijaitsee kalliotasanteen pohjoisreunasta noin 20 metrin päässä. Röykkiö on muodoltaan pyöreä, ja profiililtaan kartiomainen. Sen halkaisija on 3 metriä ja korkeus 1,8 metriä. Toinen, pienempi röykkiö sijaitsee tasanteen reunalla. Se on muodoltaan pitkänomainen. Sen koko on 1,9 x 1,2 metriä ja korkeus 0,3 metriä.

INKOO 79 NORRBY

Mjtunnus: 1000012199
 Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka

Koordin: N 6652 281 E 326 161 Z 11
 X 6650 994 Y 2493 774
 P 6655 075 I 3326 261

Tutkijat: Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 11 km lounaaseen

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Asuinpaikka sijaitsee Orslandetissa, Barösundista etelään, peltoalueen pohjoisosassa, etelään suuntautuvalla kallioniemekkeellä. Kohteen määrittely perustuu historiallisiin lähteisiin, joissa maininta vuodelta 1540. Vanha tonttimaa on autoitunut viimeistään vuonna 1693. Paikalla on neljä röykkiötä, joista kolme on luultavasti peltoraunioita. Niemekkeen keskellä on uuni. Sen ulkomitat ovat 1,6x1,9 m. Uunin takana on 2,5 m pitkä, luultavasti seinän perustakiveys. Alueelle kaivatuista koekupista löytyi modernia esineistöä.

INKOO 86 NÖTTERKULLA

Mjtunnus: 149010063

Rauh.lk: 2

Ajoitus: rautakautinen

Laji: hautapaikat: hautaröykkiöt

Koordin: N 6657 294 E 324 476 Z 15

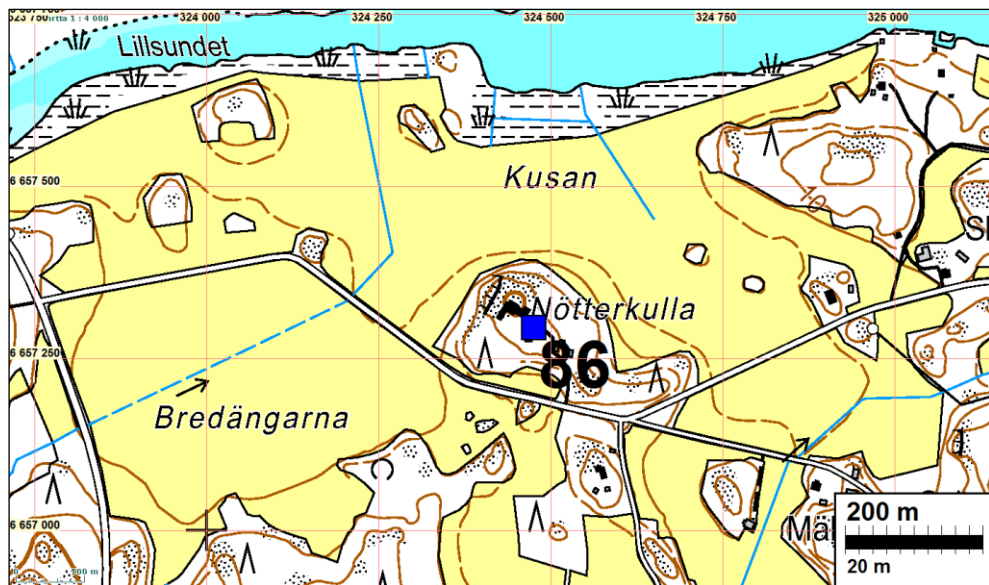
X 6655 926 Y 2491 863

P 6660 090 I 3324 575

Tutkijat: Juha Laurén 1993 inventointi, Henrik Jansson ja Jaakko 2002 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 8,2 km lounaaseen

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiö sijaitsee Finnbadan kylässä, Fagervikenin eteläpuolella, Fagervikin talosta 3 m pohjoiseen. Röykkiön halkaisija on 8 m ja korkeus 1,7 m. Sen keskellä on kraatteri.

INKOO 88 ORS GAMMELBY

Mjtunnus: 1000012849

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: kylänpaikat

Koordin: N 6651 886 E 326 240

X 6650 604 Y 2493 870

P 6654 680 I 3326 340

Tutkijat: Tammisaaren museo / Georg Haggrén 2007 inventointi

Sijainti: Muinaisjäännösrekisteri: Kohde sijaitsee 11 kilometriä Inkoon kirkolta lounaaseen

Huomiot: Orslandetin saaren keskellä sijaitsevassa Gammelbyssä oli 1500-luvunpuolivälissä vain yksi talo ja sekin autioitui ennen vuosisadan loppua. Gammelbyn tonttimaa sijaitsee nykyään keskellä metsää, etelään viettävässä rinteessä, missä erottuu yhä iso uuninraunio. Tonttimaalla olevista tuulenkaadoista löytyi mm. palanutta savea. Tonttimaan halki virtaavan pienen puron länsipuolisen terrassin maaperä on hyvin hiilipitoista, ja paikalla on keskiajalla ollut paja, johon liittyvää kuonaa on maaperässä yhä runsaasti.

Kartta s. 26

INKOO 89 PETARS

Mjtunnus: 1000011833

Rauh.lk: 2

Ajoitus: rautakautinen

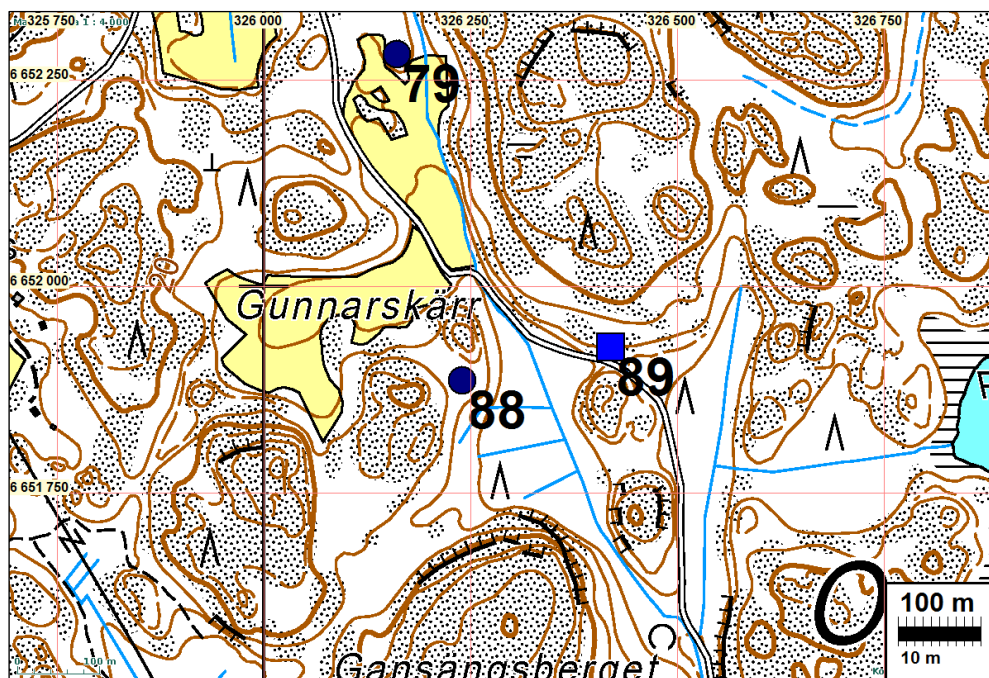
Laji: muinaisjäännösryhmät

Koordin: N: 6651 926 E: 326 420

X: 6650 652 Y: 2494 048

P: 6654 720 I: 3326 520

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Kohde on historiallisen ajan asuinpaikka, ilmeisesti keskiajalla autioitunut tilatontti. Lisäksi alueella on tontista noin 40 m. luoteeseen kaksi matalaa rökkiötä, joita pidetään mahdollisina hautoina. Toisen läheltä on löydetty tuulenkaadosta ristiretkiaikainen miekka. Näistä rökkiöistä luoteeseen on lisäksi kolmas kivi rökkiö ja pohjoiseen rantakivivalli, jossa on metallinilmaisen perusteella runsaasti metallia. Kohteessa on tehty arkeologisia tutkimuksia vuosina 2007-2008 (Jansson Henrik & Haggrén Georg). Kohteessa on myös 1800-1900-lukuun ajoittuvan rakennuksen perustus.

INKOO 94 RAMSJÖ

Mjtnunnus: 100008344

Rauh.lk: 0 (ei ole suojelukohde)

Ajoitus: historiallinen

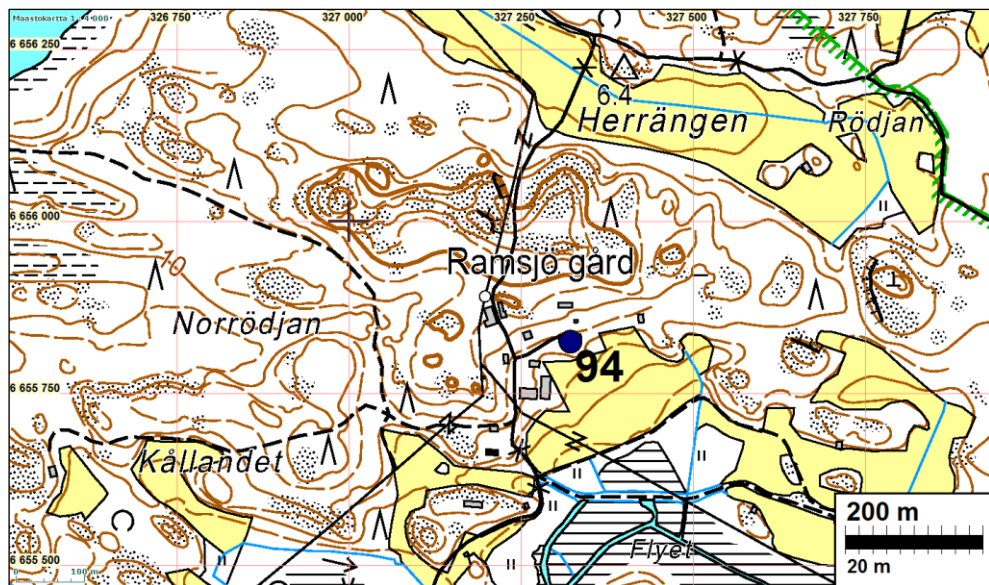
Laji: asuinpaikka: kuninkaankartanot

Koordin: N 6655 825 E 327 322
X 6658 621 Y 3327 422

Tutkijat: Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi, Ulrika Rosendahl 2003 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 7 km lounaaseen

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Ensimmäinen maininta Ramsöstä on vuodelta 1461, mutta sen juuret ulottuva luultavasti huomattavasti varhaisemmiksi, mahdollisesti jo 1200-luvulle. Paikalta ei ole kuitenkaan löytynyt keskiaikaan ajoittuvia löytöjä.

INKOO 95 RIDDARKIL

Mjtnunnus: 149010017

Rauh.lk: 1

Ajoitus: historiallinen

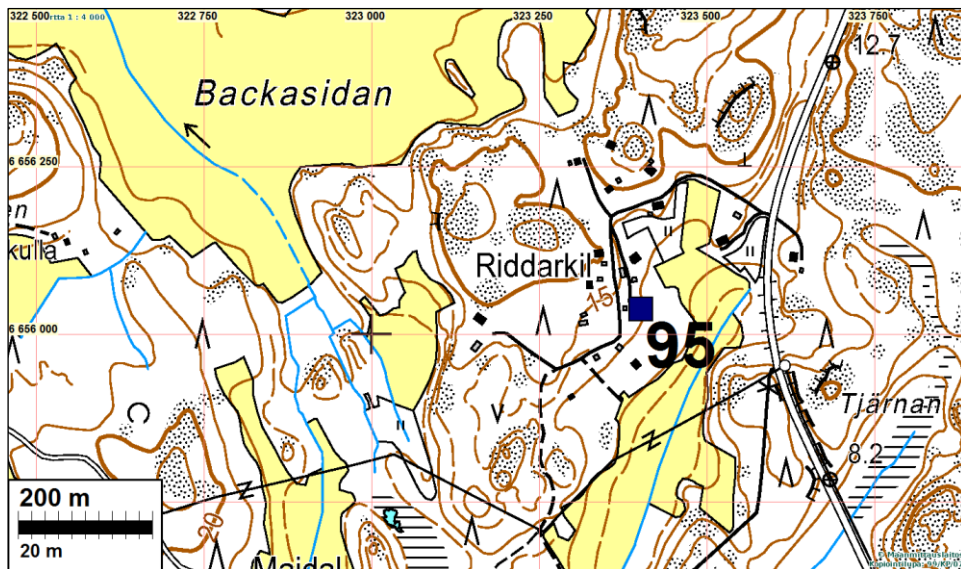
Laji: varustus: muinaislinnat

Koordin: N 6656 037 E 323 402 Z: 5
X 6654 622 Y 2490 846
P 6658 833 I 3323 500

Tutkijat: Helena Edgren 1984 inventointi, Helena Edgren 1985 koekaivaus, Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta noin 11 km länsilounaaseen.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Kohde on peltojen ympäröimä niemeke, jonka reunoilla on matalia valleja. Paikalliset ovat nimittäneet niitä "viikinkivalleiksi". Metsäisellä kukkulalla on kolme sisäkkäistä vallitusta, joista sisin valli on 4 m leveä ja hevosenkengän muotoinen. Sen sisään jää n. 40 m² laajuinen ala. Seuraavat vallit ovat 15 m ja 35 m päässä, ja ovat huomattavasti säilyneitä. Yksi osa vallituksesta puuttuu kokonaan. Vallitus on sijainnut niemellä, joka vielä myöhäiskeskiajalla ulottui Kuggviken -nimiseen lahteen. Nimi viittaa keskiaikaiseen koggien satamaan, mutta vallitus saattaa olla esihistoriallinen.

INKOO 98 RÄFSÖ

Mjtunnus: 149010003
Rauh.lk: 2

Ajoitus: varhaismetallikautinen
Laji: kivirakenteet: röykkiöt

Koordin: N 6657 472 E 337 757 Z 25
X 6656 706 Y 2505 122
P 6660 268 I 3337 861

Tutkijat: ei tiedossa 1984 tarkastus

Sijainti: Paikka sijaitsee Inkoon kirkosta 5,5 km kaakkoon.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Saaren länsisivulla korkeimmalla huipulla ilmeisesti pronssikautinen röykkiö (halk. 5,5-6m). Röykkiön eteläpuolella matala suorakaitainen latomus (3 x 1,5 m).

INKOO 102 SJÖBODARNA 1

Mjtunnus: 149010016

Rauh.lk: 2

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Laji: hautapaikat: hautaröykkiöt

Koordin: N 6657 882 E 324 605 Z 11

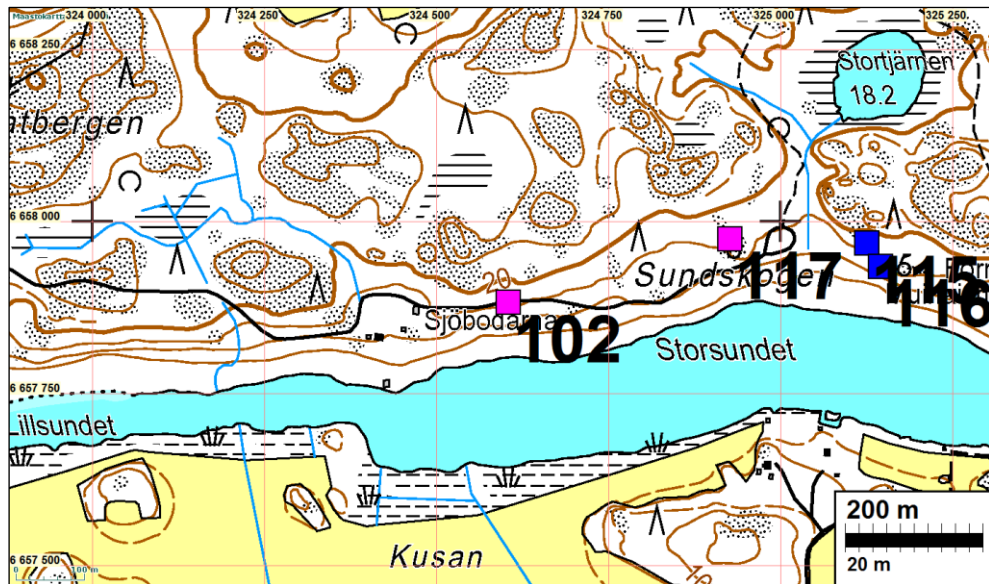
X 6656 519 Y 2491 965

P 6660 678 I 3324 704

Tutkijat: Helena Edgren 1984 inventointi, Henrik Jansson ja Jaakko 2002 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 8,5 km länsilounaaseen

Huomiot: Röykkiö sijaitsee Fagervikenin pohjoisrannalla, aivan tiessä kiinni, 200 m Sjöbodarnan talosta itäkoilliseen, pienellä kallionkohoumalla, tiheän kuusimetsän ympäröimä ja sammaloituneena. Röykkiön koko on 5x5,5 m ja korkeus on 0,5 m ja se on muodoltaan lähes nelikulmio. Röykkiön pohjoisreuna on rikkoutunut tien rakentamisen yhteydessä. Röykkiön koillisosa on ehjä ja siinä kivikerroksia on 3-4. Edellisestä 90 m länteen, soratien eteläpuolella on mahdollinen röykkiön jäännös pienellä avokalliolla. Paikalla on myös rakennuksen perustuskivet.

INKOO 104 SKANSHOLM

Mjtunnus: 1000001941

Rauh.lk: 0 (ei ole suojelukohde)

Ajoitus: historiallinen

Laji: varustus: linnakkeet

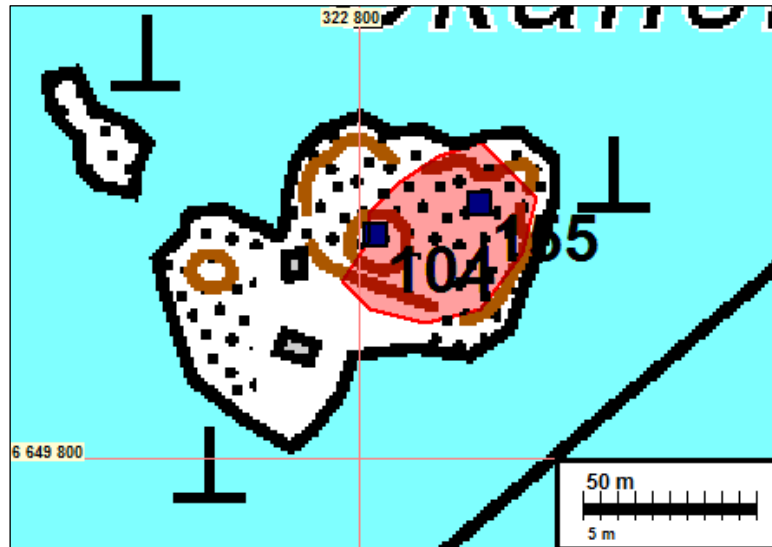
Koordin: N 6649 864 E 322 805

X 6648 428 Y 2490 530

P 6652 657 I 3322 903

Sijainti: Paikka sijaitsee Inkoon kirkosta 14,5 km lounaaseen.

INKOO 114 STORSUNDET

Mjtunnus: 149010012

Rauh.lk: 2

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Laji: kivirakenteet: röykkiöt

Koordin: N 6657 888 E 325 504 Z 15

X 6656 566 Y 2492 862

P 6660 684 I 3325 603

Tutkijat: Helena Edgren 1984 inventointi, Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 8 km lounaaseen

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiöt sijaitsevat Backan kylässä, Mariebergin kartanosta 500 m länteen, kallioselänteellä etelään laskevalla rinteellä, metsän keskellä. Itäisin röykkiö on halkaisijaltaan 6 m ja noin 0,5 m korkea. Röykkiöön on kaiveltu kuoppia. Edellisestä noin 15 m länteen on kivilatamus, röykkiön jääne. Sen koko on 7x2,5 m. Edellisestä 17 m länteen on kolmas röykkiö. Sen halkaisija on 4,3 m ja korkeus alle metrin. Röykkiötä on kaiveltu. Kehämäistä rakennetta on näkyvissä reunoilla. Keskiosassa on pienempiä kiviä.

Kartta s. 32

INKOO 115 SUNDSKOGEN 1

Mjtunnus: 149010013

Rauh.lk: 2

Ajoitus: rautakautinen

Laji: hautapaikat: hautaröykkiöt

Koordin: N 6657 968 E 325 126 Z 10

X 6656 630 Y 2492 481

P 6660 765 I 3325 225

Tutkijat: Helena Edgren 1984 inventointi, Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi
 Sijainti: Inkoon kirkosta 8,2 km lounaaseen
 Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiö sijaitsee Backan kylässä, Fagervikenin pohjoisrannalla, Marieberginkartanosta 950 m länteen avokallioharjanteella, rantaa kohti viettävässä metsäisessä rinteessä. Röykkiö on muodoltaan pyöreä, halkaisijaltaan 6 m ja korkeus noin metrin. Sammaloituneena se on vaikeasti havaittavissa. Siinä on mahdollisesti reunakehä. Kohde Sundskogen 2 sijaitsee edellisestä 15 m länteen.

Kartta sivulla: 32

INKOO 116 SUNDSKOGEN 2

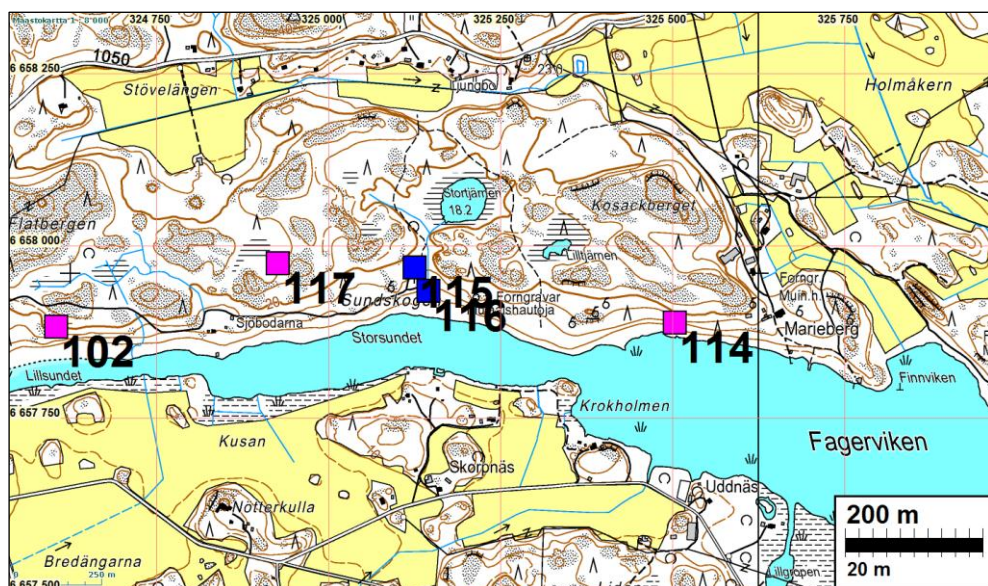
Mjtunnus: 149010014

Rauh.lk: 2

Ajoitus: rautakautinen
 Laji: hautapaikat: hautaröykkiöt

Koordin: N: 6657 934 E: 325 146 Z: 10
 X: 6656 595 Y: 2492 503
 P: 6660 730 I: 3325 245

Tutkijat: Helena Edgren 1984 inventointi, Henrik Jansson ja Jaakko 2002 inventointi
 Sijainti: Inkoon kirkosta 8,2 km lounaaseen
 Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiö sijaitsee Backan kylässä, Fagervikenin pohjoisrannalla, Marieberginkartanosta 970 m länteen, kallionkohoumalla, tiheän kuusikon keskellä. Röykkiön halkaisija on 7 m, ja korkeus noin 1,5 m. Edellisestä noin 17 m itään on kohde Sundskogen 1.

INKOO 117 SUNDSKOGEN 3

Mjtunnus: 149010015

Rauh.lk: 2

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Laji: kivirakenteet: rökkiöt

Koordin: N 6657 974 E 324 927 Z 15
 X 6656 627 Y 2492 282
 P 6660 771 I 3325 026

Tutkijat: Helena Edgren 1984 inventointi, Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 8,5 km lounaaseen

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Rökkiö sijaitsee Backan kylässä, Fagervikenin pohjoisrannalla, Marieberginkartanosta 1,1 km länteen, soratiestä kymmenisen metriä pohjoiseen, jyrkkäreunaisella kalliolla kuusivaltaisessa sekametsässä. Rökkiön koko on 7,5 x 10,5 m ja korkeus on noin metrin. Rökkiö on pahoin hajotettu. Sen pohjoisosassa on 2,5 m halkaisijaltaan oleva kraateri.

Kartta s.32

INKOO 138 VORMÖSKATAN

Mjtunnus: 149090001

Rauh.lk: 0 (ei ole suojelukohde)

Ajoitus: ajoittamaton

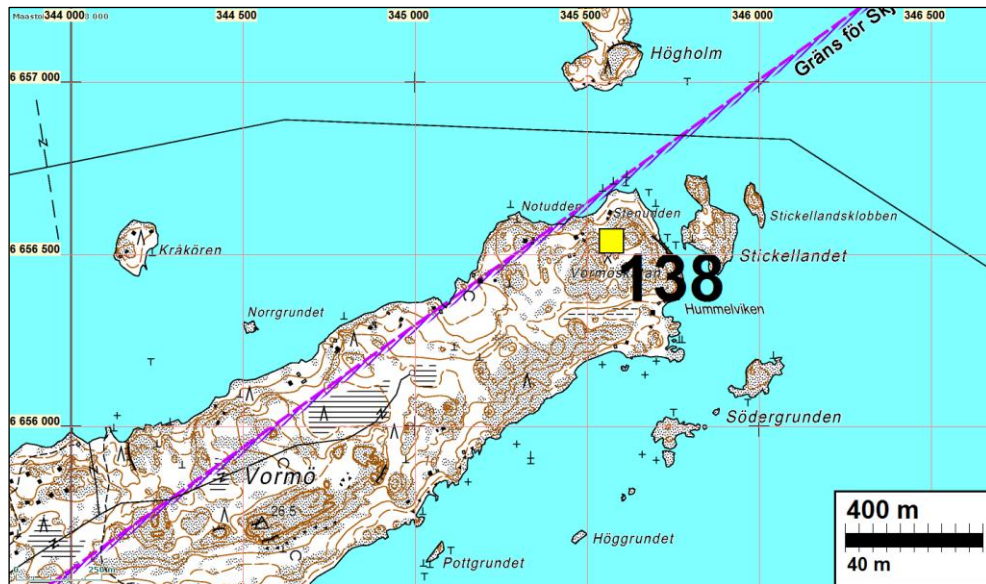
Laji: muu: pirunpellot

Koordin: N 6656 537 E 345 572 Z 17,5
 X 6656 127 Y 2512 972
 P 6659 333 I 3345 679

Tutkijat: Kaarlo Katiskoski ja Henrik Jansson 2002 tarkastus

Sijainti: Inkoon kirkosta 13 km itäkaakkoon

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Vormön saaren itäkärjen Vormöskatanin alueella on havaittu 4 erillistä muinaisrantakohdetta, joista kahdessa on lisäksi ajaltaan epämääräisiä kaivettuja pieniä kuopanteita. Pohjoisin koordinaattien osoittama kohde (A) on kallioiden välinen hieman rökkiömäinen harjanne osittain pohjoiseen laskevassa kalliorinteessä (yhtenäiskoord. p=6659 319; i=3345 665). Siinä havaittiin sekä tuore että pari selvästi vanhempaa kaivettua kuoppaa, mahdollisesti tilapäis-suojia, varastoja tai muuta tarkoitusta varten kaivettuja. Tästä n. 60 m etelään matalammalla oli niin ikään suureksi osaksi peittyneeseen kivikkoon kaivettu kuopanne (C, p=6659 261; i=3345 673)). Edellisten välissä on lisäksi matalahko laajempi, likimain 10-metrinen kivikkoalue (B, p=6659 292; i=3345 676)). Edelleen kaakkoon runsas 50 m on lisäksi n. 10 m korkeusvaiheilla selvä rantakivikko (D, p=6659 228; i=3345 732).

Tarkastetut ennestään tunnetut kohteet:

INKOO 57 KNIPHOLMEN

Mjtunnus: 149010006
Rauh.lk: 2

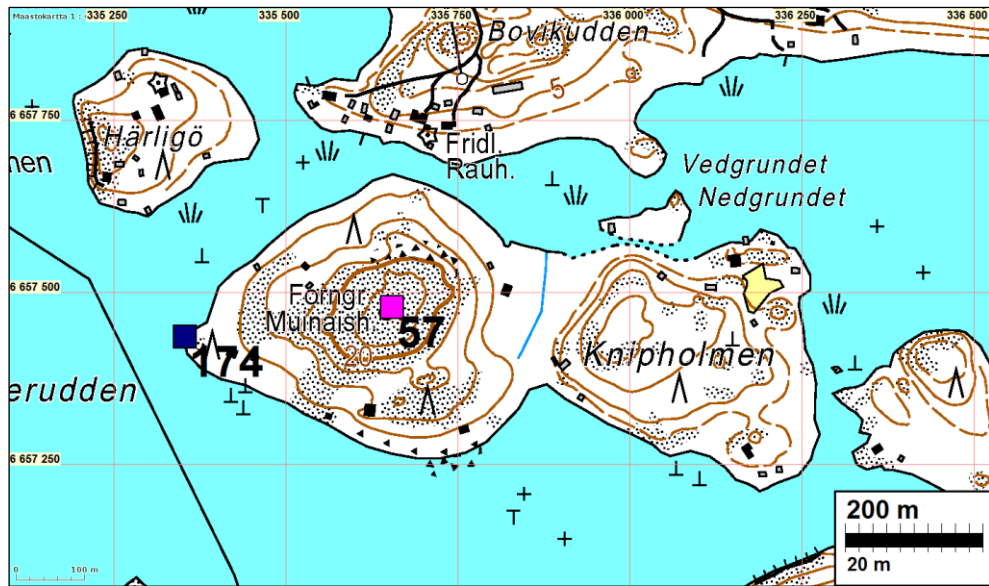
Ajoitus: varhaismetallikautinen
Laji: kivirakenteet: röykkiöt

Koordin: N 6657 478 E 335 655 Z 25
X 6656 617 Y 2503 022
P 6660 274 I 3335 758

Tutkijat: ei tiedossa 1984 tarkastus
Sijainti: Inkoon kirkosta 4 km kaakkoon
Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Saaren länsipäässä korkeimmalla kohdalla. Röykkiön keskellä syvennys. Halk.8 m. Reunamuuria.

Inventointi 2012:

Kohde sijaitsee Knipholmenin länsiosan korkeimmalla kohdalla, kalliipohjalla. Alueella kasvaa harvaa männikköä. Paikalla on keskimäärin suurehkoista kivistä koottu röykkiö, jonka halkaisija on noin 8 metriä ja korkeus noin 1,5 metriä. Keskellä on laaja kraatterimainen kaivantto. Yhdellä sivulla on säilynyt hyväkuntoista pystysuoraa kylmämuurausta. Sijaintinsa, rakenteensa ja kokonsa puolesta kyseessä on klassinen pronssikauden hautaröykkiö.

Knipholmen hauтарыккіö.

Knipholmen hauтарыккіö.

INKOO 149 ÄLGSJÖLANDET

Mjtunnus: 1000012155

Rauh.lk: 2

Ajoitus: kivikautinen

Laji: asuinpaikka

Koordin: N 6653 808 E 328 064 Z 15
 X 6652 607 Y 2495 605
 P 6656 603 I 3328 164

Tutkijat: Henrik Jansson ja Jaakko Latikka 2002 inventointi, H. Poutiainen & V. Laakso
 2012 inventointi

Sijainti: Inkoon kirkosta 8 km lounaaseen

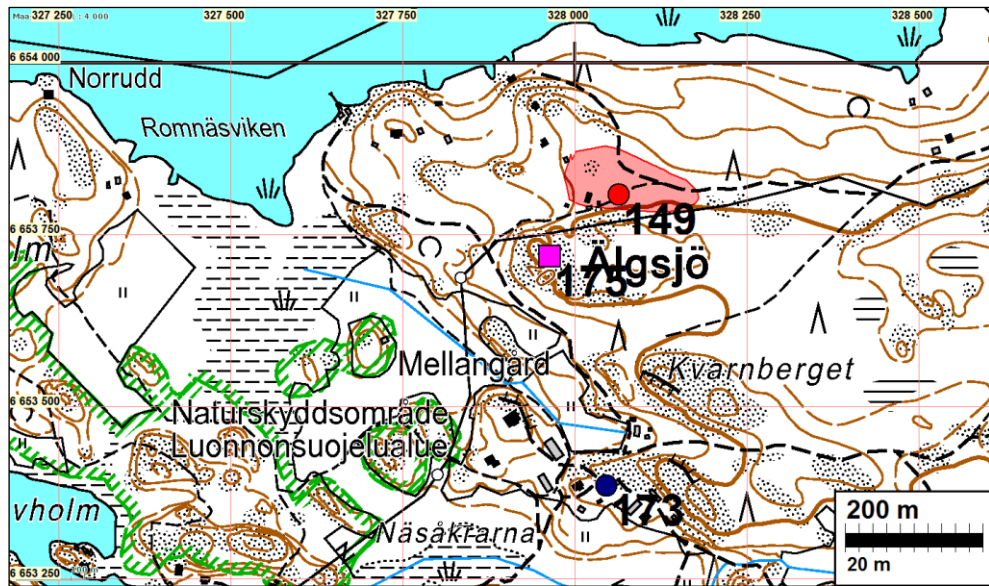
Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Asuinpaikka sijaitsee Älgsjölandetin luoteisosassa kal-
 liomäen pohjoispuolella, metsässä. Paikalta on otettu hiekkaa. Löytöinä paikalta
 on mm. kehdonjalaksen muotoisen kirveen kappale (löytäjällä), kampakeramiik-
 kaa, naarmupintaista keramiikkaa, palanutta luuta ja kvartsi-iskoksia. Ne ovat hie-
 kasta ja hiekkakuopan reunoista. Paikalta ei ole todettu kulttuurikerrosta.

Inventointi 2012

Hiekkakuopan länsipäässä, kohdassa N 6653825 E 328067 (P 6656620 I 3328166), todettiin kuopan leikkauksessa heti turpeen alla noin 30 cm paksu erit-
 täin tumman hiekan kerros, jossa oli hyvin runsaasti hiiltä. Oppaaksi saadun lähis-
 tön kesäasukkaan mukaan paikalla on ollut talo, joka on palanut noin 130 vuotta
 sitten. Leikkauksessa todettiin tällä kohdalla hieman kvartsia sekä pieni tunnista-
 mattoman keramiikan muru. Lisäksi kohdassa N 6653819 E 328063 (P 6656614 I 3328162) todettiin kvartsiitti-iskos ja kohdassa N 6653812 E 328069 (P 6656607 I 3328168) sekä kohdassa N 6656616 E 3328178 (P 6656616 I 3328178 kvartsi-
 iskos kummassakin. Kaikki löydöt olivat näkyvillä hiekkakuopan leikkauksessa;
 niitä ei otettu talteen.

Topografian perusteella asuinpaikkaa rajaa etelän suunnalla kallio 20 m:n korke-
 uskäyrän kohdalla. Idässä potentiaalinen (tasainen ja hiekkainen) alue jatkuu noin
 kohtaan N 6653816 E 328182 (P 6656611 I 3328281). Pohjoisessa maasto muut-
 tuu noin 30m hiekkakuopan reunasta jyrkemmäksi rinteeksi asuinpaikka rajautu-
 nee sen päälle. Lännessä potentiaalinen alue ulottunee noin 30 metriä kuopan
 länsireunasta länteen, paikalla olevan kesäasunnon pihapiirin rajalle. Arvio vastaa
 varsin hyvin muinaisjäännösrekisterin olemassa olevaa rajausta.

Opas kertoi, että hiekkakuopasta olisi viimeksi otettu hiekkaa noin viisi vuotta sit-
 ten.

Älgsjölandet kivikautinen asuinpaikka. Kuvassa keskellä hiekka-kuopan leikkaus, jossa havaittiin kvartsi- ja kartsiiitti-iskoksia.

INKOO 150 ÄLGSJÖSKATAN

Mjtunnus: 1000009023
Rauh.lk: 0 (ei ole suojelukohde)

Ajoitus: historiallinen
Laji: varustus: linnakkeet

Koordin: N 6669 745 E 353 041
X 6669 661 Y 2519 835
P 6672 546 I 3353 151

Huomiot: Ilmoituksen perusteella Älgsjölandetin itäkärjessä sijaitsevalla Älgsjöskatanilla kalliojyrkänteiden päällä on sijainnut pieni ruotsalaisten linnake, jonka Venäjän laivasto tuhosi vuonna 1789 ja rakensi viereen oman linnakkeensa. Kohde ja sota-historialliset tapahtumat tunnetaan historiallisista lähteistä. Ilmoittajan mukaan saaren pelloista on löytynyt tykinkuulia yms. Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa. Ilmoittajan mukaan siitä ei ole juuri mitään nähtävissä.

Inventointi 2012:

N 6652950 E 332608
P 6655744 I 3332709 Z 2,5-10

Älgsjöskatanin niemen itäkärjessä olevalla Kämpe-nimisellä tilalla asuva Göran Österholm kertoi, että muinaisjäännösrekisterin sijaintitieto (hänen talostaan n. 400 m luoteeseen) on väärä, ja että todellisuudessa linnake on sijainnut lähellä niemen kärkeä (ylle merkityt koordinaatit). Topografian perusteella tämä sijainti onkin muinaisjäännösrekisterin merkintää huomattavasti loogisempi. Österholm vahvisti muinaisjäännösrekisterin maininnan, jonka mukaan alueella käyneet metallinilmainsinharrastajat ovat löytäneet runsaasti kuulia, jotka ovat vieneet.

Tarkastimme perusteellisesti ja laajasti niemen kärkiosaa, mutta mitään linnakkeeseen viittaavia rakenteita emme todenneet. Tarkastimme myös muinaisjäännösrekisteriin merkittyä sijaintialuetta, mutta täälläkään ei todettu mitään erikoista. Lienee mahdollista, että puolustusvarustukset ovat olleet puisia.

Niemen itäosassa todettiin kolmessa kohdassa N 6652990 E 332666 (P 6655784 I 3332767, toinen siitä pari metriä pohjoiseen, kolmas: N 6653018 E 332673 (P 6655812 I 3332774 kalliopohjalla olevia, selvästi ihmistekoisia mutta epämääräisiä ja matalia kiveyksiä, joiden halkaisija oli 1-2 m. Ne muistuttivat lähinnä nuotionpohjia. Viimeksi mainitun kivet eivät juuri olleet sammaloituneet, ja muutkin rakenteet voivat olla varsin nuoria. Niiden liittymistä sotilaalliseen toimintaan ei voi maastohavaintojen nojalla perustella.

Mainittakoon vielä, että Göran Österholm kertoi perimätiedon, jonka mukaan ”venäläisiä tutkijoita” olisi (tietävästi tuloksetta) käynyt 1800-1900-lukujen vaihteessa Älgsjöskatanilla etsimässä paikalla käydyssä taistelussa kuolleita ja johonkin lähistölle haudattuja maanmiehiään. Hautoja olisi etsitty ainakin Kämpe-tilan länsipuolelta, jossa pitäisi Österholmin mukaan olla näkyvissä pari kyseisiin kaiveluihin liittyvää kuoppaa.

Ainoat kyseiseltä alueelta inventoinnissa tavatut kuopat olivat kohdassa N 6653160 E 332526 (P 6655954 I 3332627) (± 100 m) todetut 4-5 luontaisilta vaikuttanutta kuoppaa, joiden halkaisija on 3-5 m.

Uudet muinaisjännökset

INKOO 151 VORMÖ

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N 6656 170 E 345 160 Z 10 ±2 m
 X 6655 742 Y 2512 577
 P 6658 966 I 3345 267

Tutkijat: V. Laakso 2012 inventointi

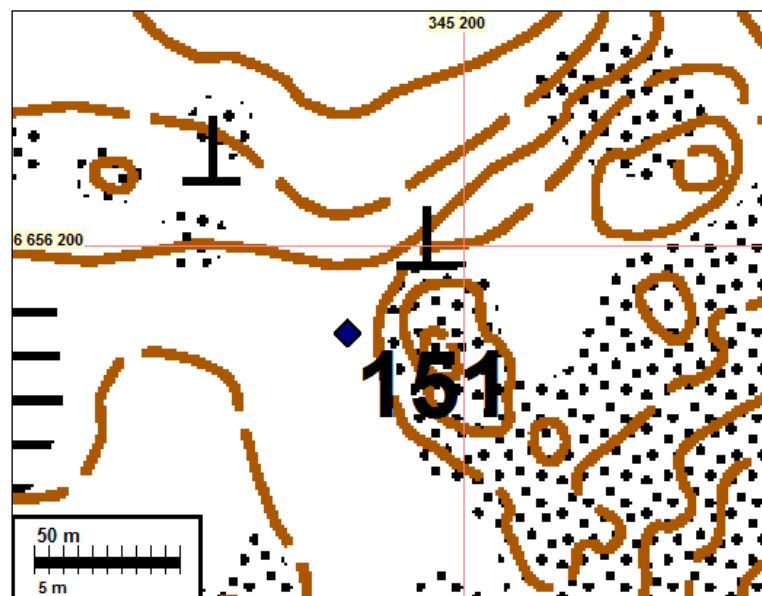
Sijainti: Kohde sijaitsee Vormön saaren koillisosassa, loivalla mäntymetsää kasvavalla harjanteella, kallioalueiden välissä, noin 10 metriä itäpuolella olevan kallion reunaan

Huomiot: Paikalla on selvästi ihmisen tekemä kuoppa. Sen halkaisija on noin 3 m, syvyys noin 1,2 m. Reunoilla todettiin kiviä, joiden halkaisija on 10-20 cm. Sijainnin ja muodon perusteella kyseessä voisi olla pieni tervahauta. Pohjalta poistettiin turvetta noin 10 cm:n syvyydeltä, mutta mitään erityistä, esimerkiksi hiiltä, ei havaittu. Huuhtoutumiskerros oli heikko.

Kuoppa on vahvan turpeen peitossa ja ilmeisesti suhteellisen vanha. Kuopan reunalla kasvoi koivuja, joiden ikä on useita kymmeniä vuosia. Kyseessä voi olla myös jonkinlainen säilytyskuoppa.

Vormö. Mahdollinen tervahauta näkyy kuvassa painanteena.

INKOO 152 SÖDRA SVARTÖ

Mjtnunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: tunnistamaton: kivirakenne

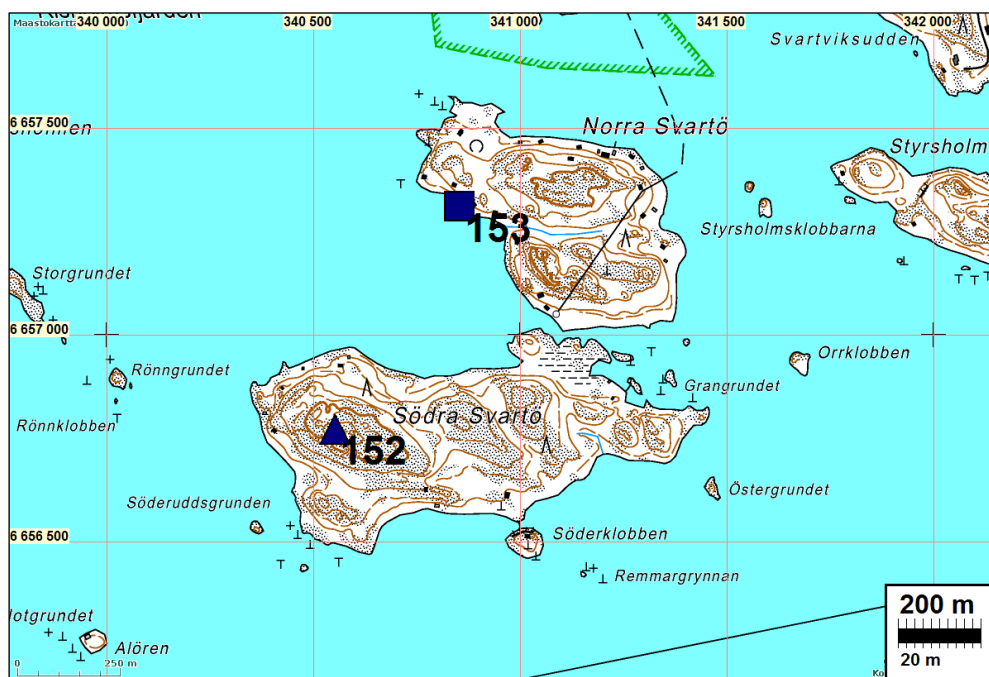
Koordin: N 6656 772 E 340 553 Z 25
 X 6656 134 Y 2507 947
 P 6659 568 I 3340 658

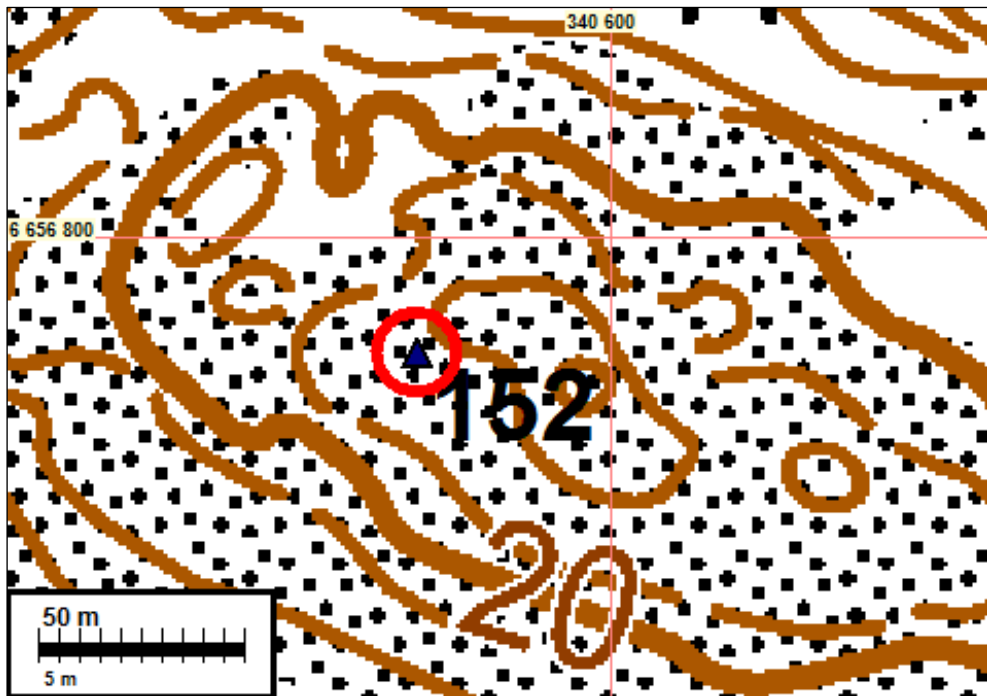
Tutkijat: H. Poutiainen & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Sijaitsee Södra Svartön saaren länsiosassa, laajan mäntyjä kasvavan kallioalueen laella, L:n muotoisen kalliokielekkeen alla.

Huomiot: Paikalla on noin 1,2 m korkea varsin huolellisesti kulmikkaista kivistä kylmämuurattu L:n muotoinen muurimainen rakenne, joka muodostaa yhdessä em. kallioliipan kanssa suojatun tilan. Muurin leveys on noin 0,5 metriä; kallion korkeus on 1,5-1,8 m. Kallion ja muurin väliin jää aukko, jonka leveys on noin 1,5 m.

Sijainnista päätellen kyseessä on jonkinlainen suojarakennelma.

Södra Svartö. Kaareva kivivalli kallion kupeessa.

INKOO 153 NORRA SVARTÖ

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: raja: uurros/hakkaus

Koordin: N 6657 309 E 340 854 Z: 2,5

X 6656 684 Y 2508 224

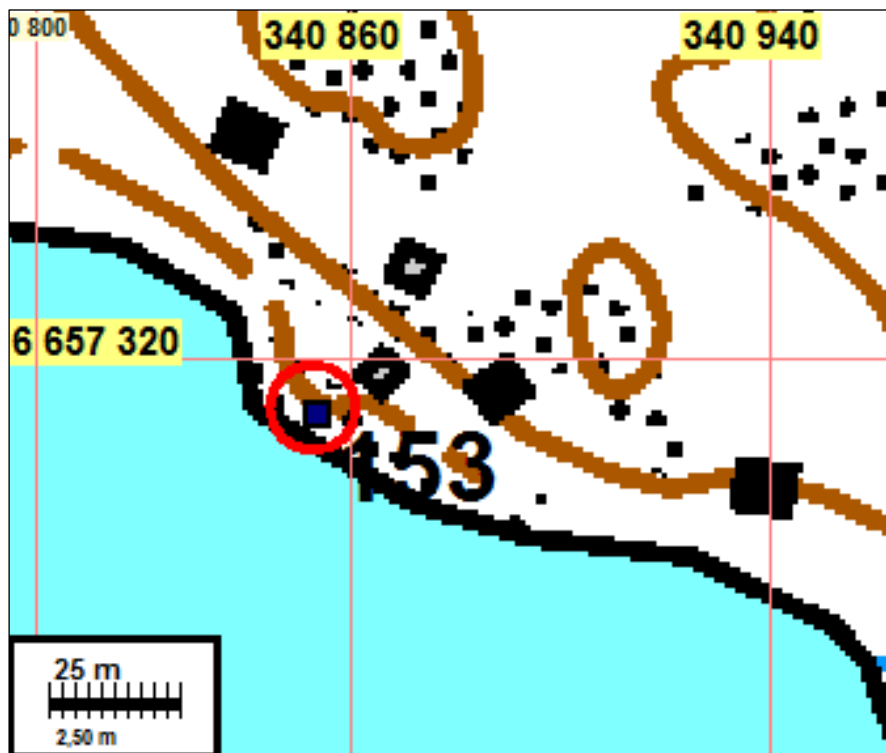
P 6660 105 I 3340 959

Tutkijat: H. Poutiainen & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Norra Svartön saaren länsiosassa, kesämökin pihapiirissä
 Huomiot: Hakkaukset ovat veteen viettävässä punertavassa rantakalliossa, noin kolme metriä tarkastuksen aikaisesta vesirajasta.
 Paikalla on useita eri käsialoilla tehtyjä ja oletettavasti eri-ikäisiä pienialaisia kalliohakkauksia, mm. ilmeinen vuosiluku 1847, viisisakaraisella tähdellä koristeltu ankkuri sekä kyrilliset kirjaimet "K.Г.C." (= K.G.S.). Carlbergin mukaan "AXEL" ja "EMMY" lienevät aivan tuoreita. Vuosiluvusta ja kirjainten tyylistä päätellen osa hakkauksista on vanhoja.

Kohde tarkastettiin Mikael Carlbergin vihjeen perusteella

Kartta s. 41

Norra Svartö kalliohakkaus

Norra Svartö kalliohakkaus

INKOO 154 SVARTÖ

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: aineksenotto: louhos

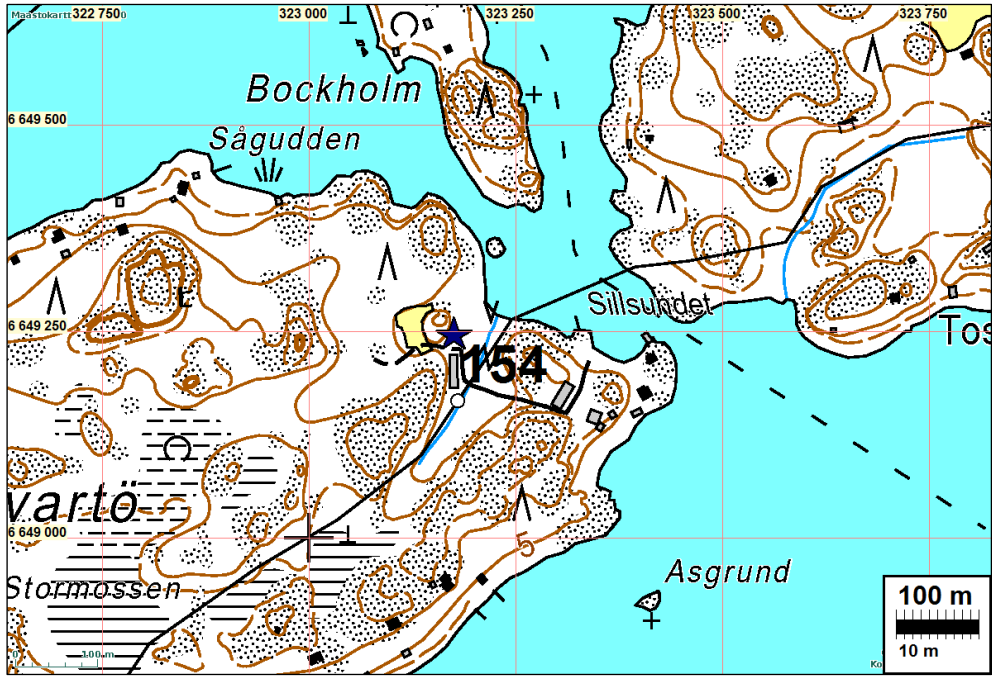
Koordin: N 6649 246 E 323 175
 X 6647 827 Y 2490 927
 P 6652 039 I 3323 273

Tutkijat: H. Poutiainen & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Svartön saaren koillispäässä, sekametsässä pihapiirin reunalla

Huomiot: Paikalla on noin neljä metriä korkea kallioseinämä, jonka kohdalta on otettu peruskalliosta kiveä noin 9 x 5 metrin alalta. Kalliossa erottui kalkkikiveä ja siinä todettiin ainakin yksi lyhyt poranjälki. Seinämän alla on louhintajätteeksi tulkittavia lohkareita.

Oppaana oli maanomistaja Helmer Nyholm. Nyholmin mukaan louhos olisi Fagervikin ruukin aikainen, siis käytännössä 1800-luvulta tai sitä hieman vanhempi.

Svartö. Kalkkivilouhos merkitty karttaan sinisellä tähdellä.

Svartö kalkkilouhos. Ville Laakso kirjoittaa muistiin paikalla tehtyjä havaintoja.

INKOO 155 SKANSHOLMEN

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: varustus

Koordin: N 6649 873 E 322 835 Z 2,5
 X 6648 438 Y 2490 559
 P 6652 666 I 3322 933

Tutkijat: H. Poutiainen & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Skansholmenin pienialaisen saaren lounaisosassa.

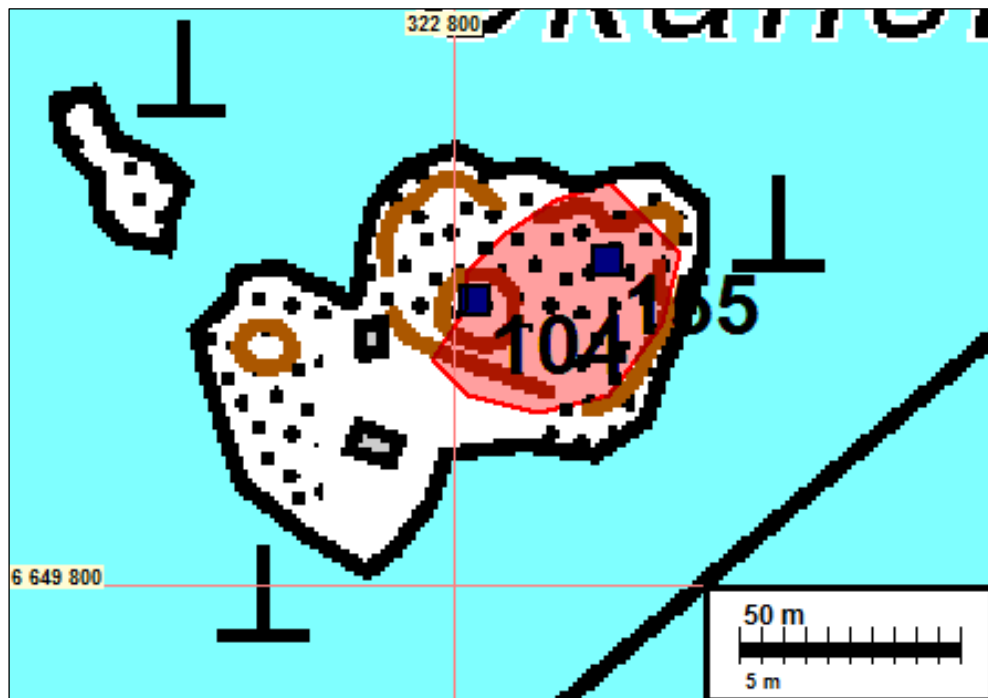
Huomiot: Skansholmen on pienialainen kallioinen saari, jolla kasvaa mäntymetsää. Saaren lounaisosassa on useita pieniä rakennuksia; inventoinnissa todetut puolustusvarustukset sijaitsevat saaren koillisosassa.

Alueella havaittiin noin 7 m pitkä matala kaivanto, ilmeinen taisteluhauta, josta pistävät kohti pohjoista noin 0,7 x 0,7 metrin laajuiset ampumapesäkkeet. Kaivannon päistä mitattiin koordinaatit N 6649874 E322836 (P 6652667 I 3322933) ja P 6652662 I 3322936. Sen eteläpuolella, kohdassa N 6649869 E 322839 (P 6652647 I 3322922), todettiin osin kallion reunustama suorakaiteen muotoinen kuoppa, jonka laajuus on 3,5 x 3,5 m ja syvyys 0,5-1 m. Itäisivulla on ilmeinen ovi-aukko. Kyseessä voi olla korsu.

Mainittujen kaivantojen välistä kulkee mutkittleva kiven- ja maansekainen valli, jonka leveys on 2-3 m ja korkeus 0,5-1 m. Sen yleissuunta on saaren poikki (itä-länsi). Vallin päiden koordinaateiksi mitattiin N 6649854 E 322837 (P 6652647 I 3322934 ja N 6649862 E 322822 (P 6652655 I 3322919), mutta osan matkasta se erottuu epävarmana. Vallin päällä kasvoi mäntyjä, joista yhden iäksi arvioitiin yli sata vuotta.

Saaren puolustusvarustukset voivat olla useammalta ajanjaksolta. Mahdollisesti paikalla on ollut varustuksia jo 1700-luvulla, sillä saaren nimenä mainitaan Skansholm jo Odert Albert Gipenbergin vuoden 1805 kartassa.

Ennen vuoden 2012 inventointia kohde on ollut Museoviraston muinaisjäännösrekisterissä mahdollisena muinaisjäännöksenä (Skansholm; puolustusvarustukset, historiallinen); ilmeisesti kohdetta ei ole aiemmin tarkastettu.

Skansholmen. Muinaisjäännösalueen rajaus merkitty karttaan punaisella.

Skansholmen. Muinaisjäännösalueen rajaus punaisella. Taisteluhauta merkitty vihreällä viivalla, valli sinisellä viivalla. Korsu merkitty sinisellä neliöllä. Muinaisjäännösrekisteriin merkitty puolustusvarustus Skansholmen (mj 1000001941) kartassa sinisellä neliöllä.

Skansholmen taisteluhautaa.

Skansholmen vallitusta.

INKOO 156 BARÖSUND 1

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: kiinnitysrengas

Koordin: N 6652 614 E 325 517 Z 2,5

X 6651 298 Y 2493 114

P 6655 408 I 3325 616

Tutkijat: H. Poutiainen & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Inkoon kirkosta 10,7 km lounaaseen. Kohde sijaitsee laivaväylän itäpuolella olevalla pienellä, mutta korkeahkolla kallioluodolla

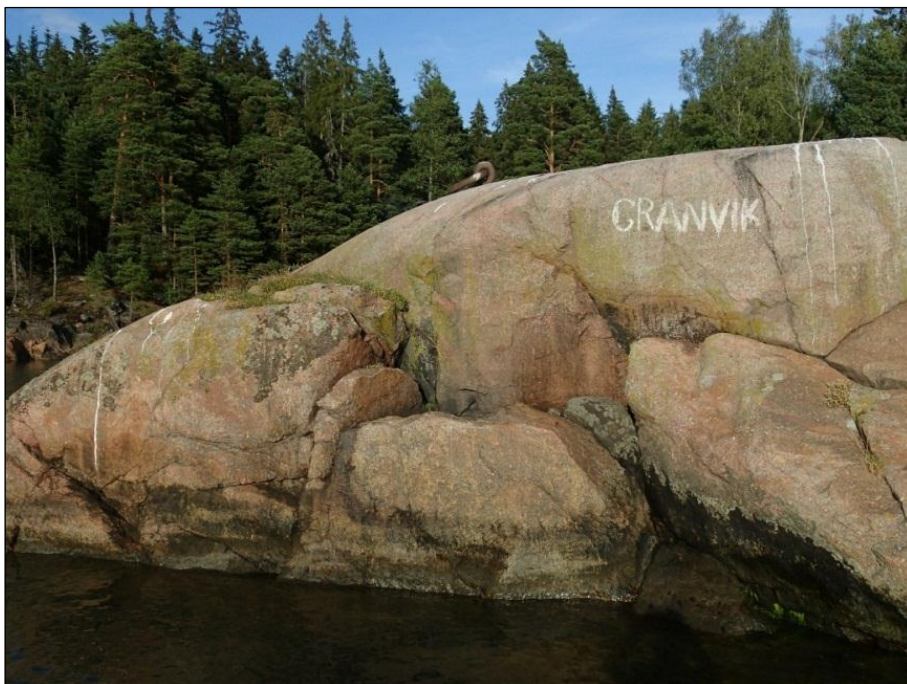
Huomiot: Paikalla on pienemmällä rautarenkaalla kallioon kiinnitetty järeä rautarengas, jonka halkaisija on suuruusluokkaa 25-30 cm.

Kohteiden Barösund 1-4 rautarenkaat sijaitsevat Barösundin läpi kulkevan laivaväylän molemmin puolin, kilometrin matkalla, lähellä vesirajaa. Ne ovat identtisiä ja oletettavasti samanikäisiä. Mikael Carlbergin mukaan renkaita on käytetty purjelaiva-aikakaudella alusten hinaamiseen (ruotsin moring).

Kartta sivulla 51

Barösund 1. Metallinen kiinnitysrengas kiinni kalliossa lähellä rantaviivaa.

Barösund 1. Metallinen kiinnitysrengas kallion päällä.

Barösund 1. Kiinnitysrengas lähikuvassa.

INKOO 157 BARÖSUND 2

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: kulku

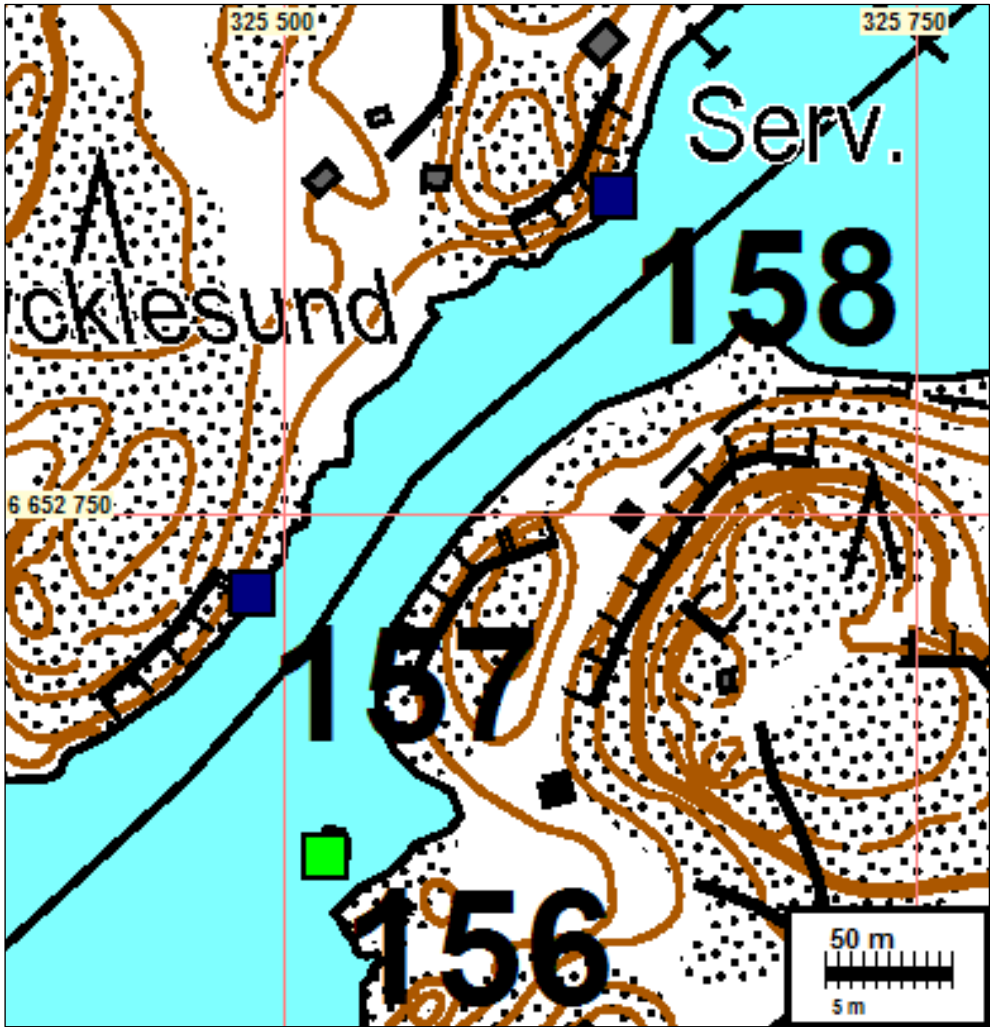
Koordin: N 6652 718 E 325 488 Z 2,5
 X 6651 400 Y 2493 081
 P 6655 512 I 3325 587

Tutkijat: H. Poutiainen & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Barösundin länsirannalla, kalliossa noin kaksi metriä vesirajasta

Huomiot: Paikalla on pienemmällä rautarenkaalla kallioon kiinnitetty järeä rautarengas, jonka halkaisija on suuruusluokkaa 25-30 cm.

Kohteiden Barösund 1-4 rautarenkaat sijaitsevat Barösundin läpi kulkevan laivaväylän molemmin puolin, kilometrin matkalla, lähellä vesirajaa. Ne ovat identtisiä ja oletettavasti samanikäisiä. Mikael Carlbergin mukaan renkaita on käytetty purjelaiva-aikakaudella alusten hinaamiseen (ruotsin moring).

Barösund 2. Metallinen kiinnitysrengas lähikuvassa. .

INKOO 158 BARÖSUND 3

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: kulku(3)

Koordin:

Koordin: N 6652 875 E 325 631 Z 2,5
 X 6651 564 Y 2493 216
 P 6655 669 I 3325 730

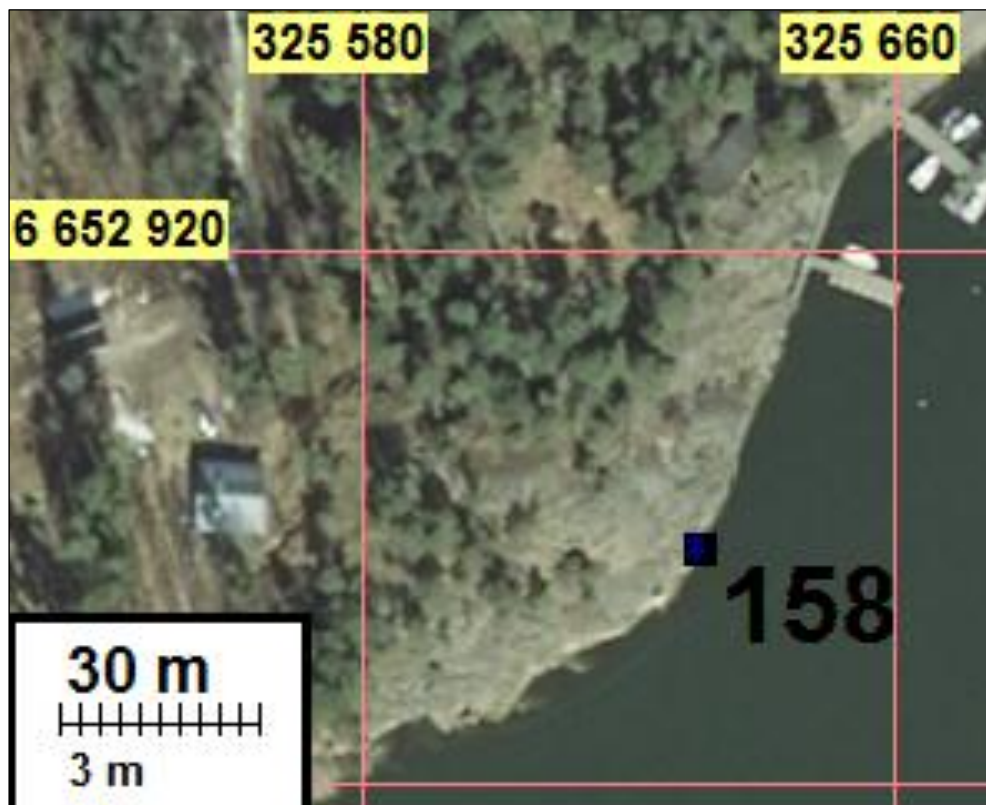
Tutkijat: H. Poutiainen & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Barösundin länsirannalla, kalliossa noin kaksi metriä vesirajasta.
 Huomiot: Paikalla on pienemmällä rautarenkaalla kallioon kiinnitetty järeä rautarengas, jonka halkaisija on suuruusluokkaa 25-30 cm.

Kohteiden Barösund 1-4 rautarenkaat sijaitsevat Barösundin läpi kulkevan laivaväylän molemmin puolin, kilometrin matkalla, lähellä vesirajaa. Ne ovat identtisiä ja oletettavasti samanikäisiä. Mikael Carlbergin mukaan renkaita on käytetty purjelaiva-aikakaudella alusten hinaamiseen (ruotsin moring).

Barösund 3 merkitty karttaan sinisellä neliöllä ja numerolla 158.

Kartta s. 51

Barösund 3. Metallisen kiinnitysrenkaan paikka on merkitty karttaan sinisellä neliöllä.

Barösund 3. Rantakallio, jossa metallinen kiinnitysrengas.

Barösund 3. kiinnitysrengas lähikuvassa.

INKOO 159 BARÖSUND 4

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: kulku

Koordin: N 6653 438 E 326 105 Z: 2,5

X 6652 148 Y 2493 665

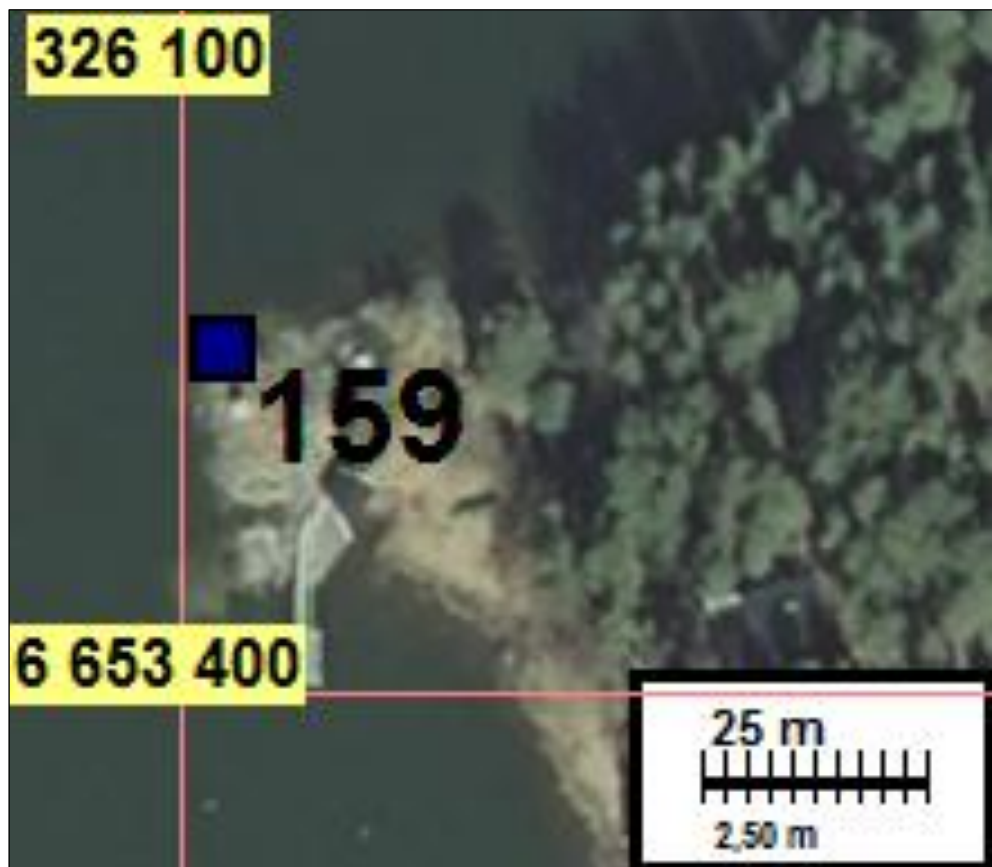
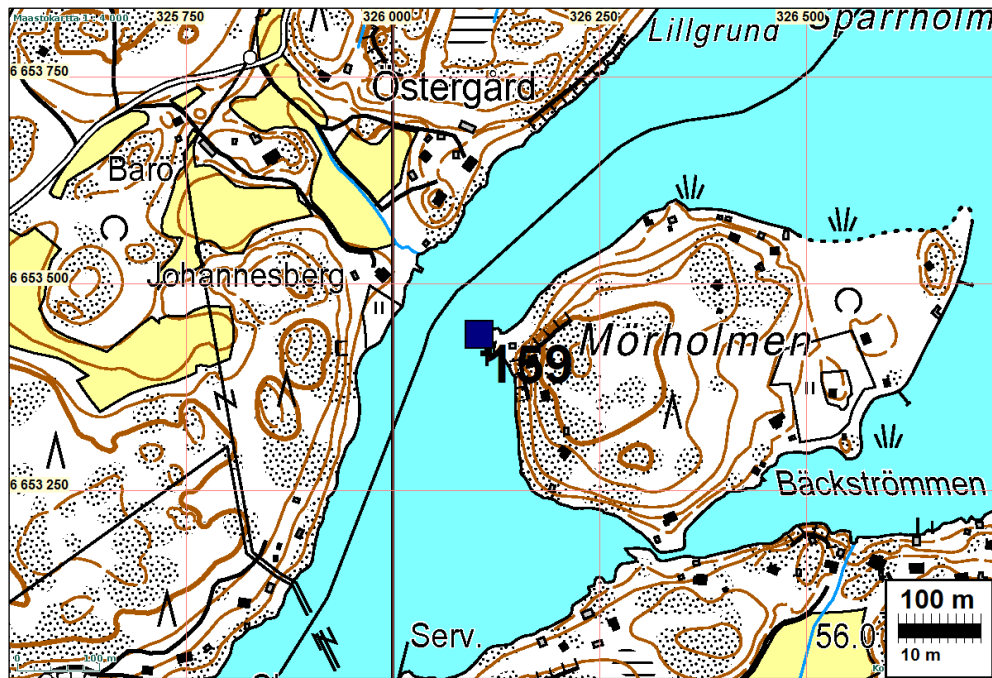
P 6656 233 I 3326 205

Tutkijat: H. Poutiainen & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Mörholmenin länsikärjessä Barösundin laivaväylän itäpuolella, melko vaakasuorassa kalliossa noin metrin korkeudella vesirajasta.

Huomiot: Paikalla on pienemmällä rautarenkaalla kallioon kiinnitetty järeä rautarengas, jonka halkaisija on suuruusluokkaa 25-30 cm.

Kohteiden Barösund 1-4 rautarenkaat sijaitsevat Barösundin läpi kulkevan laivaväylän molemmin puolin, kilometrin matkalla, lähellä vesirajaa. Ne ovat identtisiä ja oletettavasti samanikäisiä. Mikael Carlbergin mukaan renkaita on käytetty purjelaiva-aikakaudella alusten hinaamiseen (ruotsin *moring*).

Barösund 4. Metallisen kiinnitysrenkaan sijainti rantakalliossa merkitty karttaan sinisellä neliöllä.

Barösund 4. Metallinen kiinnitysrengas kalliolla.

INKOO 160 HARTESVIK

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: tunnistamaton: röykkiö

Koordin: N 6650 858 E 328 533
X 6649 681 Y 2496 207
P 6653 652 I 3328 633

Tutkijat: H. Poutiainen & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Orslandetin laajan saaren itäosassa, Hartesvikin pohjukassa, rinneessä kallion ja viljelyskelpoisen alavan maan rajalla.

Huomiot: Paikalla on röykkiö, jonka halkaisija on 2,5 m ja korkeus 0,5 m.

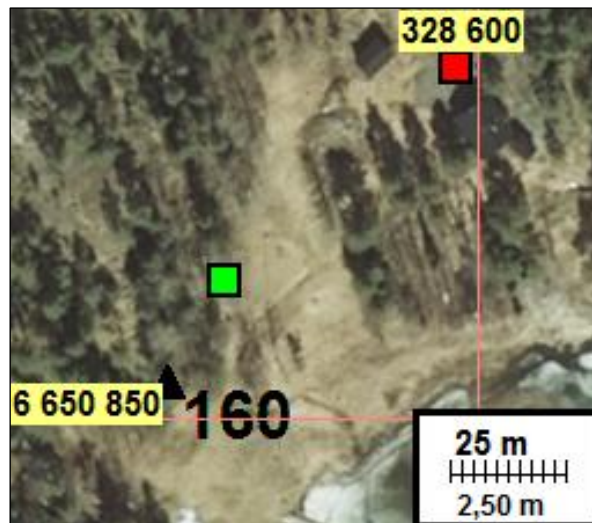
Kivien joukossa näkyi muutamia tiilenpaloja. Kyseessä saattaa olla uuninjäännös, mutta viljelysröykkiökään ei sijainnin vuoksi ole poissuljettu tulkinta. Röykkiön päällä kasvoi järeä mänty, joten se ei voi olla kovin nuori.

Tarkastimme Hartesvikin pohjukan ympäristöä, koska alueelle on Odert Albert Gipenbergin vuoden 1805 karttaan merkitty Lilla Lamsö by -niminen asutus. Näin vanhaan asutukseen selkeästi liittyviä jäännöksiä ei kuitenkaan alueella havaittu.

Röykkiön lisäksi todettiin kohdassa P 6653673 I3328645, itään laskevassa rinneessä, kivistä kylmämuurattu kellarinjäännös, jonka sisämitat ovat 2 x 3,5 m.

Pian sen pohjoispuolella on betoninen rakennuksen kivijalka, joten kellarikaan ei välttämättä ole erityisen vanha. Röykkiön itäpuolella P 6653719 I 3328695 on kesämökki pihapiireineen; myös sen ympäristöä tarkastettiin, mutta mitään vanhaan asutukseen viittaavaa ei havaittu.

Ei ole mahdotonta, että dokumentoitu röykkiö liittyy 1700-1800-lukujen vaihteen asutusvaiheeseen.

Hartensvik. Røykkiön sijainti merkitty karttaan kolmiolla. Kylmämuurattu kellari sekä betoninen kivijalka vihreällä neliöllä. Tarkastettu kesämökin pihapiiri punaisella neliöllä.

Hartensvik. Kylmämuuratun kellarinjäännös

Hartesvik. Ville Laakso tarkastelee kiviröykkiötä, joka on mahdollisesti uuninjäännös tai viljelysröykkiö.

INKOO 161 SKANSUDDEN

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen: uusiaika

Laji: varustus

Koordin: N 6654 923 E 329 242 Z: 2,5

X 6653 773 Y 2496 732

P 6657 718 I 3329 343

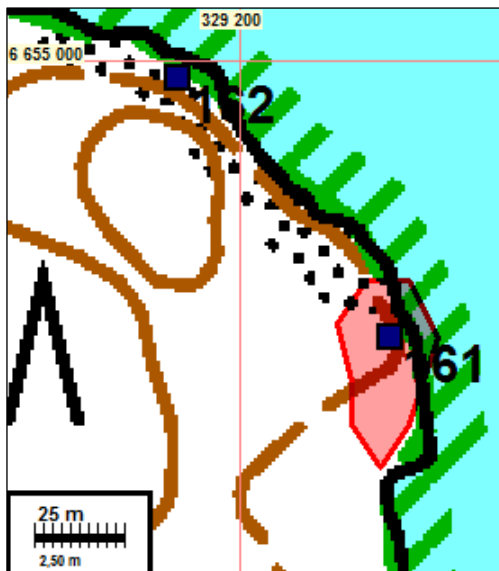
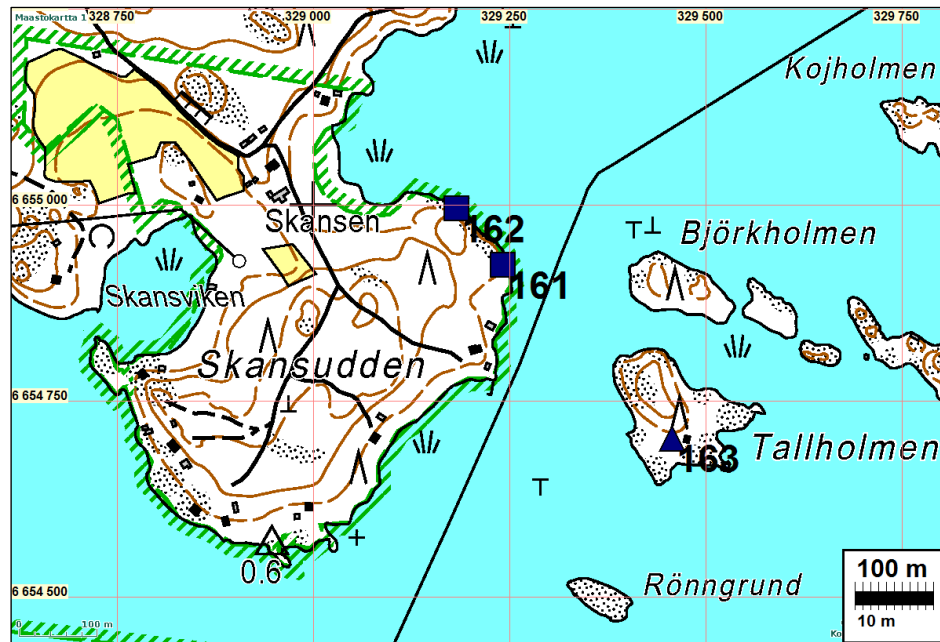
Tutkijat: H. Poutiainen & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Skansudden -nimisen niemen itärannalla, vastapäätä Björkholmen -nimistä saarta, sekametsässä 5-10 m päässä vesirajasta.

Huomiot: Kohdassa P 6657698 I 3329345 sijaitsee ylhäältä katsoen kolmiomainen pesäke, jonka laajuus on 2,5 x 1,5 m ja syvyys 0,8 m. Kohdassa P 6657702 I 3329343 on pyöreä kuoppa, jonka halkaisija on 1,2 m ja syvyys 0,5 m.

Kohdassa P 6657705 I 3329345 todettiin 5m pitkä mutkitteleva taisteluhauta, jonka leveys on 0,7 m ja syvyys saman verran. Kohdassa P 6657717 I 3329344 on ilmeinen ampumapesäke, jonka laajuus on 1 x 2 m ja syvyys 0,4 m. Kohdassa P 6657719 I 3329342 todettiin vallein ympäröity ampumapesäke, jonka halkaisija on 2,5 m ja syvyys 1 m.

Mainittujen jäännösten ja meren välissä on paikoin kalliota, joka on näillä kohdin selvästi toiminut luonnollisena suojana. Mikael Carlbergin kautta saatiin 76-vuotiaalta alueen entiseltä maanomistajalta tieto, jonka mukaan kaivannot olisivat talvisodan aikaisia.

Skansudden. Muinaisjäännösalueen rajaus merkitty karttaan punaisella. (oik.)Vihreillä pisteillä kolme pesäkettä, juoksuhaudan sijainti ja kuoppa.

Skansudden. Potoeroita.

Skansudden Potoeroita rannan tuntumassa.

INKOO 162 SKANSEN

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen: uusiaika

Laji: raja: uurros/hakkaus

Koordin: N 6654 995 E 329 183 Z 2,5
X 6653 843 Y 2496 669
P 6657 790 I 3329 284

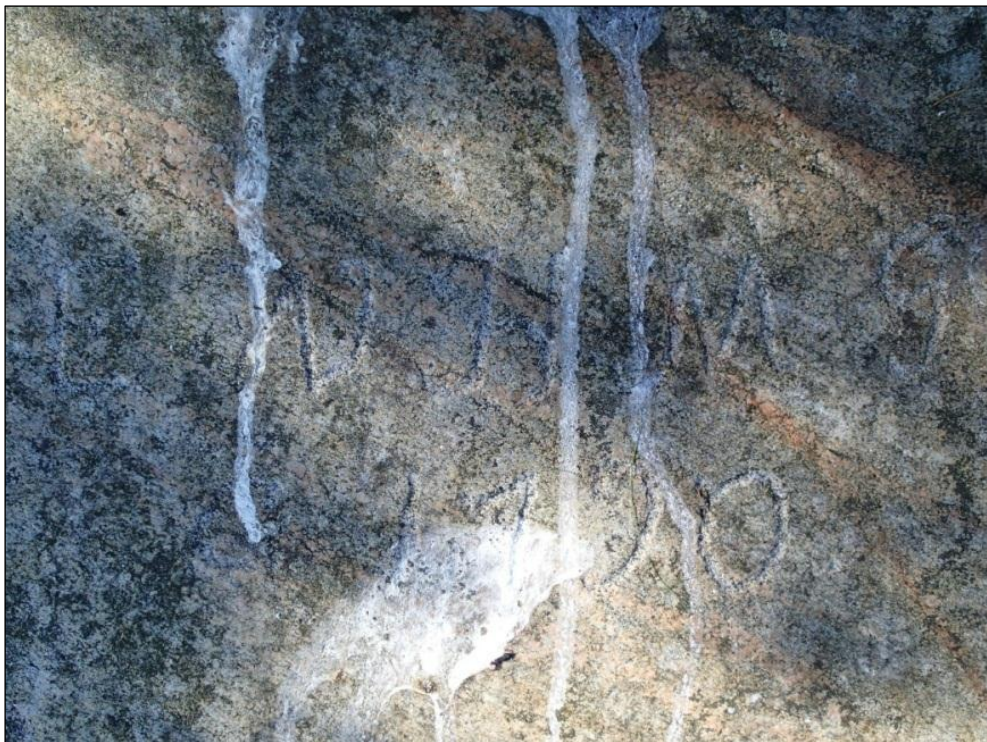
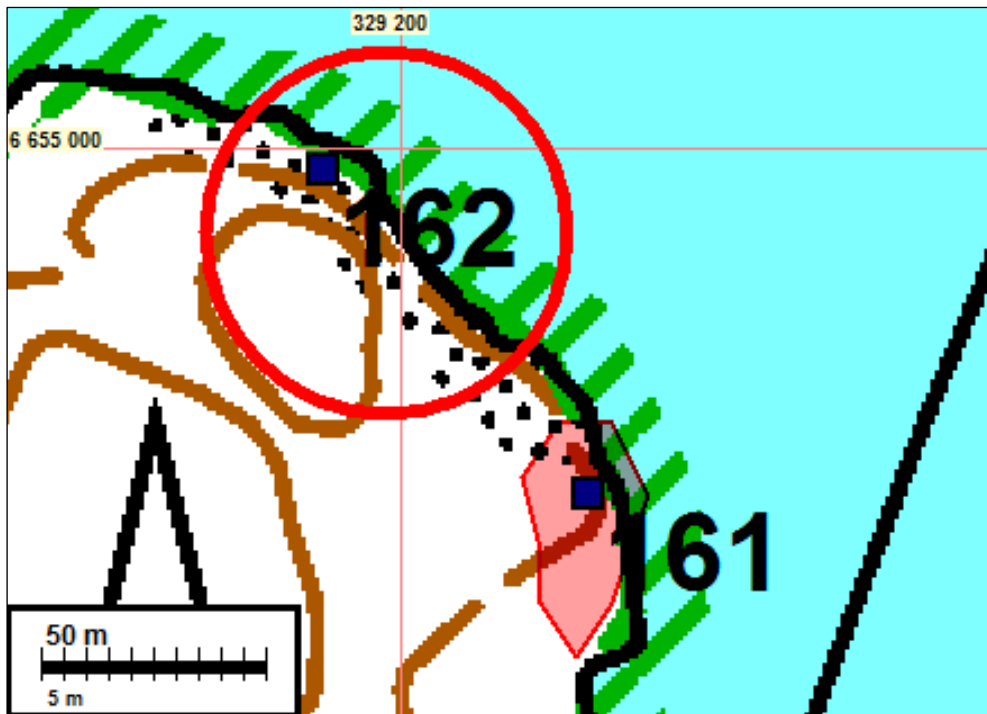
Tutkijat: H. Poutiainen & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Skansuddenin koilliskärjessä, Skansen-nimisen talon itäpuolella, veteen loivasti viettävässä sileässä rantakalliossa.

Huomiot: Koordinaattien osoittamassa kohdassa, noin 5 m tarkastushetkisestä rantaviivasta sisämaahan päin ja 2 m vesirajan yläpuolella, on hakkaus, jossa on vanhahtavalla käsialalla kirjaimet "EWHMG" sekä ilmeinen vuosiluku "1790".

Tieto kohteen olemassaolosta saatiin Mikael Carlbergin kautta 76-vuotiaalta alueen entiseltä maanomistajalta. Samasta lähteestä saadun tiedon mukaan hakkaus viittaisi Inkoossa vaikuttaneeseen henkilöön nimeltä Erik Wilhelm Henriksson Myrgren (1776-1798).

kartta s. 58

Skansen, kallioon hakattua kirjoitusta.

INKOO 163 TALLHOLMEN

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

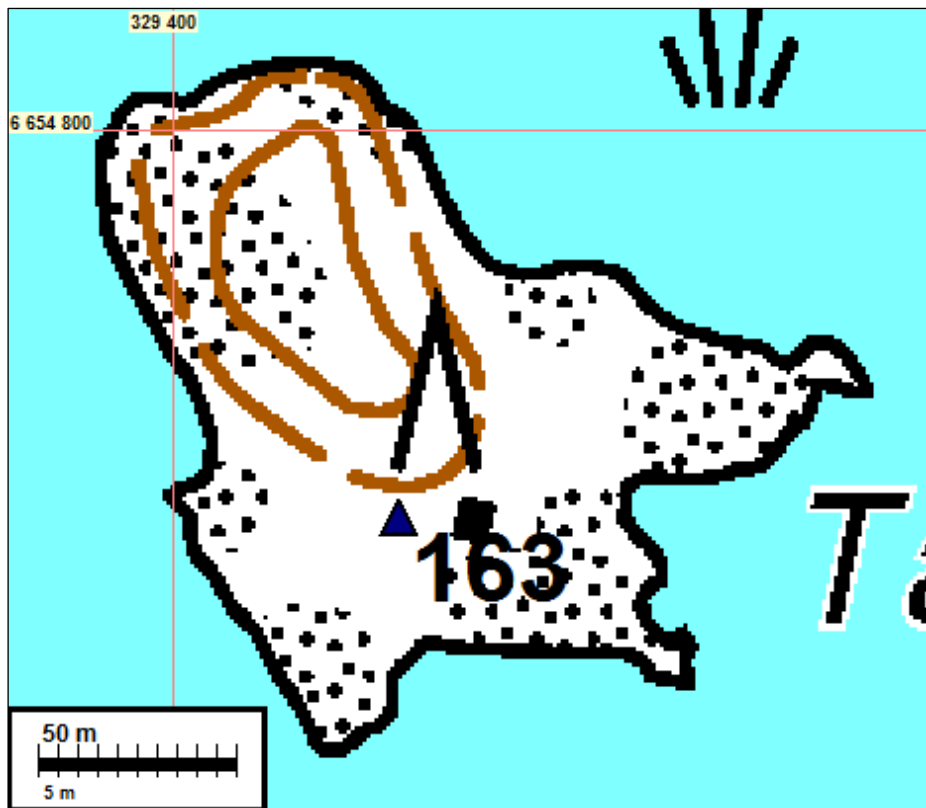
Ajoitus: historiallinen

Laji: tunnistamaton: kivirakenne

Koordin: N 6654 702 E 329 457 Z 2,5

X 6653 562 Y 2496 956
P 6657 497 I 3329 558

- Tutkijat: H. Poutiainen & V. Laakso 2012 inventointi
Sijainti: Kohde sijaitsee pienehkön Tallholmen-nimisen saaren eteläosassa, tasamaalla harvassa sekametsässä, maapohjalla.
Huomiot: Koordinaattien osoittamassa kohdassa on selvästi ihmisen tekemä nelikulmainen kivirakenne, jonka laajuus on noin 1,5 x 1,5 m ja korkeus 0,5 m. Kiveyksen kupeessa on pyöreähkö, halkaisijaltaan metrinen, maakivi jossa ei ollut sammalta ja joka siksi vaikutti suhteellisen äskettäin paikalleen asetetulta. Kyseessä saattaa olla rajamerkki, joka ei kuitenkaan sijaitse nykyisillä tilusrajoilla.

Tallholmen Nelikulmainen sammaloitunut kivirakenne kuvassa edustalla. Rakenteen vieressä maakivi jossa ei ollut sammalta ja joka siksi vaikutti suhteellisen äskettäin paikalleen asetetulta.

INKOO 164 SKATFJÄRDEN

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen: nykyaika

Laji: kulku: vesiväylä

Koordin: N 6653 063 E 332 670
 X 6652 070 Y 2500 240
 P 6655 857 I 3332 772

Tutkijat: H. Poutiainen & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Älgsjöskatanin itärannalla, metsän ja avoimen rantakallion rajalla.

Huomiot: Paikalla on neljästä suurehkoa päällekkäisestä lohkokivestä koottu merimerkki, jonka leveys juuresta on 65 x 75 cm ja korkeus 1 m. Rakenteessa rannan suuntaan on kalliolla kaksi samankokoista lohkokiveä peräkkäin asetettuna; ne kuuluvat samaan kokonaisuuteen.

Merimerkki lienee jäänyt käytöstä jo jonkin aikaa sitten, koska sen ja rannan väli oli tarkastushetkellä osin metsittynyt ja näkyvyys merelle sen vuoksi jo huono.

INKOO 165 VÅLO

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

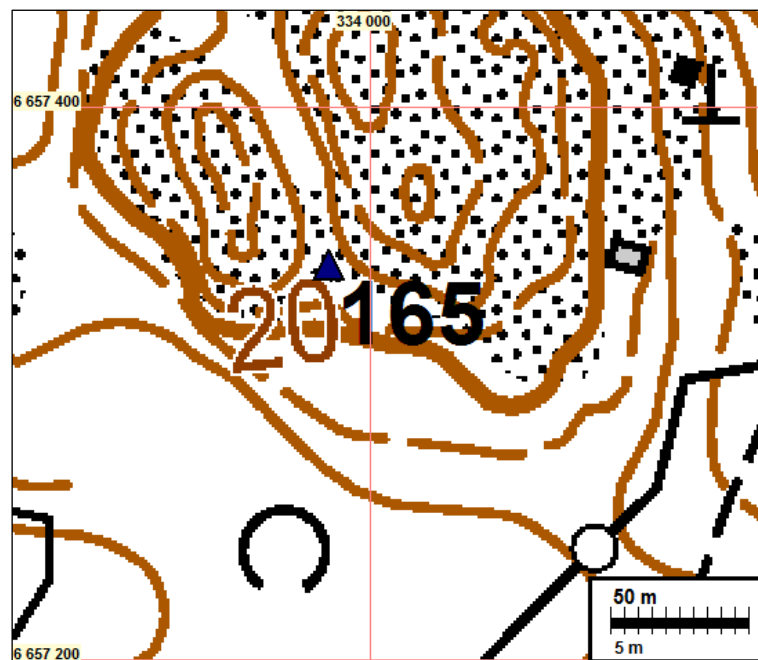
Ajoitus: historiallinen

Laji: tunnistamaton: röykkiö

Koordin: N 6657 343 E 333 985
 X 6656 406 Y 2501 360
 P 6660 139 I 3334 088

Tutkijat: V. Laakso 2012 inventointi

- Sijainti:** Kohde sijaitsee Välön saaren pohjoisosassa, kallioiden välisen 3-5 m syvän ja 4 m leveän pohjoinen-etelä-suuntaisen notkelman pohjalla, tasamaalla sekametsässä.
- Huomiot:** Paikalla on notkelman suuntainen, lievästi kaarevan muotoinen, 1,5 x 0,7 m:n laajuinen ja 0,5 m korkea rökkiö, joka on kasattu pyörityyneistä kivistä. Kivien halkaisija on 15-30 cm. Rakenne on selvästi ihmisen tekemä. Kivet ovat vahvasti jäkälöityneet ja turvettuneet, eikä rökkiötä voi pitää kovin uutena. Sijaintipaikka on erikoinen: ympäristö on kivinen ja kalliainen, joten raivausrökkiötulkinta vaikuttaa sekien epätodennäköiseltä. Kaareva muoto ja sijaintipaikka voivat viitata jonkinlaiseen suojarakennelmaan.

Vålö. Kivirökkiön sijainti merkitty karttaan sinisellä kolmiolla ja numerolla 165.

Välö. Tunnistamaton kiviroykkiö.

Välö Röykkiö notkelmassa kuvan keskellä.

INKOO 166 JAKOB RAMSJÖ 1

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: rautakautinen

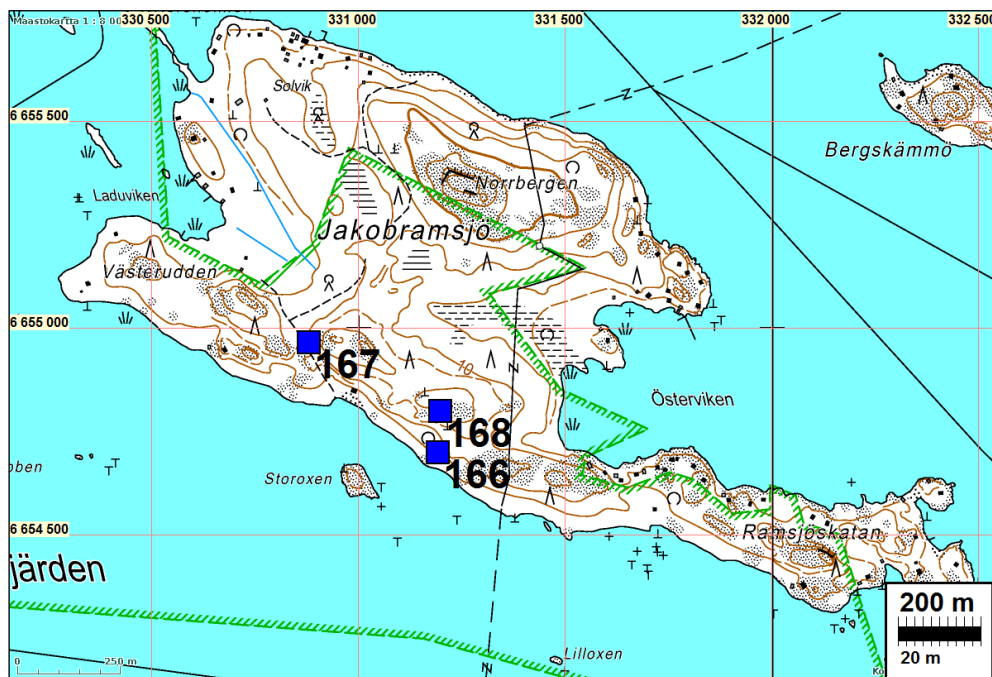
Laji: hautaus: röykkiö

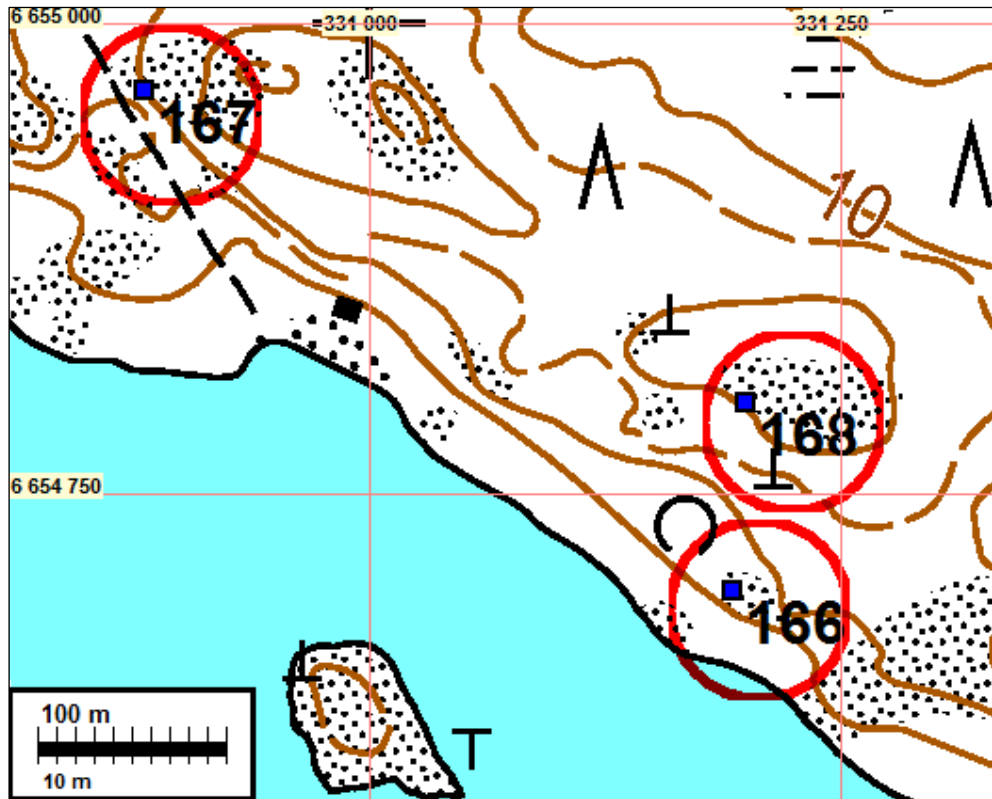
Koordin: N 6654 698 E 331 193 Z: 5 ±2 m
 X 6653 637 Y 2498 691
 P 6657 493 I 3331 295

Tutkijat: V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Jakobramsjön etelärannalla, vastapäätä Storoxen-nimistä saarta, pienen kalliopaljastuman itäpäässä, loivassa etelärinteessä, sekametsässä.

Huomiot: Paikalla on selvästi ihmisen kokoama röykkiö, jonka laajuus on 3 x 2,5 m, korkeus 0,6 m. Röykkiö on tehty kalliopohjalle sekä pyöristyneistä että kulmikkaista kivistä, joiden halkaisija on 10-50 cm. Keskellä on 30 cm syvä ja 60 cm laaja kuopanne. Röykkiö on pääosin turpeiden peitossa. Sijainnin perusteella kyseessä lienee hauta.

Jakobramsjö 1, röykkiö merkitty karttaan sinisellä neliöllä ja numerolla 166. Jakobramsjö röykkiö merkitty karttaan numerolla 168.

Jakobramsjö 1. Rautakautinen hautaröykkiö.

INKOO 166 JAKOBRAJSJÖ 2

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: rautakautinen

Laji: hautaus: röykkiö

Koordin: N 6654 964 E 330 881 Z 10
X 6653 889 Y 2498 366
P 6657 759 I 3330 982

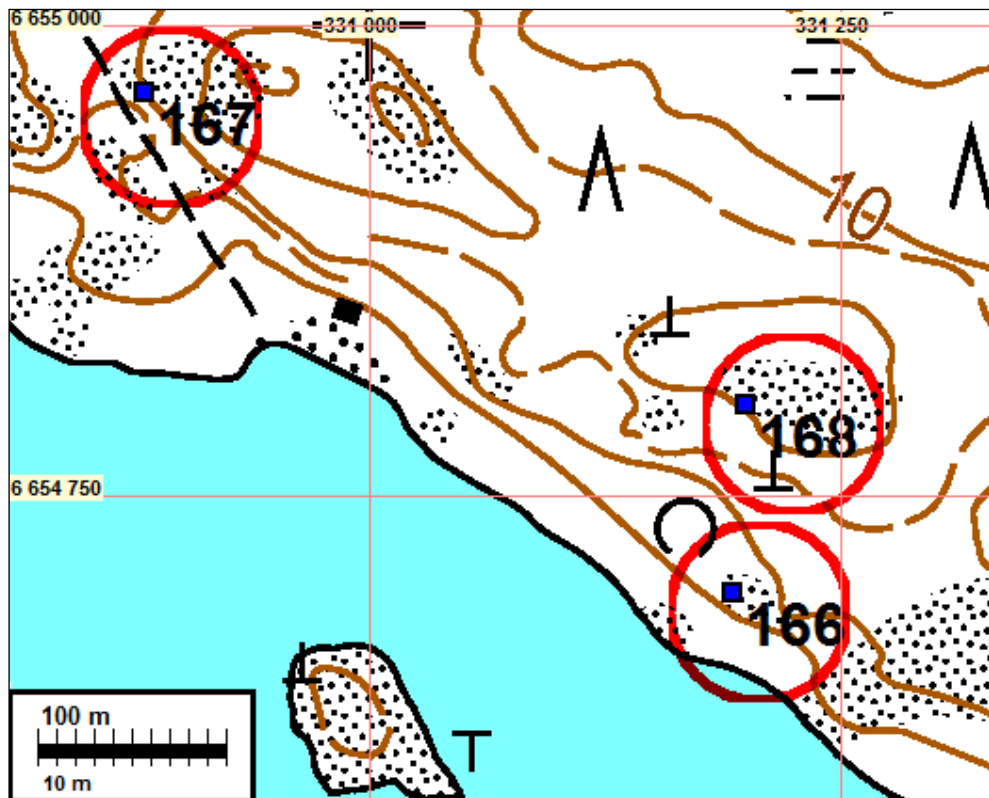
Tutkijat: V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Jakobramsjön eteläosassa, Storoxen-nimisen saaren pohjoispuolella, korkean kallion länsipuolella, tasaisen ja matalan kallion eteläreunalla, sekametsässä

Huomiot: Paikalla on selvästi ihmisen kokoama röykkiö, jonka laajuus on 4 x 2 m, korkeus 0,45 m. Röykkiö on tehty kalliopohjalle pyöristyneistä kivistä, joiden halkaisija on 15-50 cm. Keskellä on 1 m laaja kuopanne, jonka kaivaminen on saattanut levittää röykkiötä hieman.

Röykkiö on suhteellisen vaatimaton, mutta sijainnin perusteella kyseessä lienee hauta.

Kartta s. 65

Jakobramsjö 2. Rautakautinen hautaröykkiö.

INKOO 168 JAKOBRAJSJÖ 3

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: rautakautinen

Laji: hautaus: röykkiö

Koordin: N 6654 798 E 331 200 Z 15

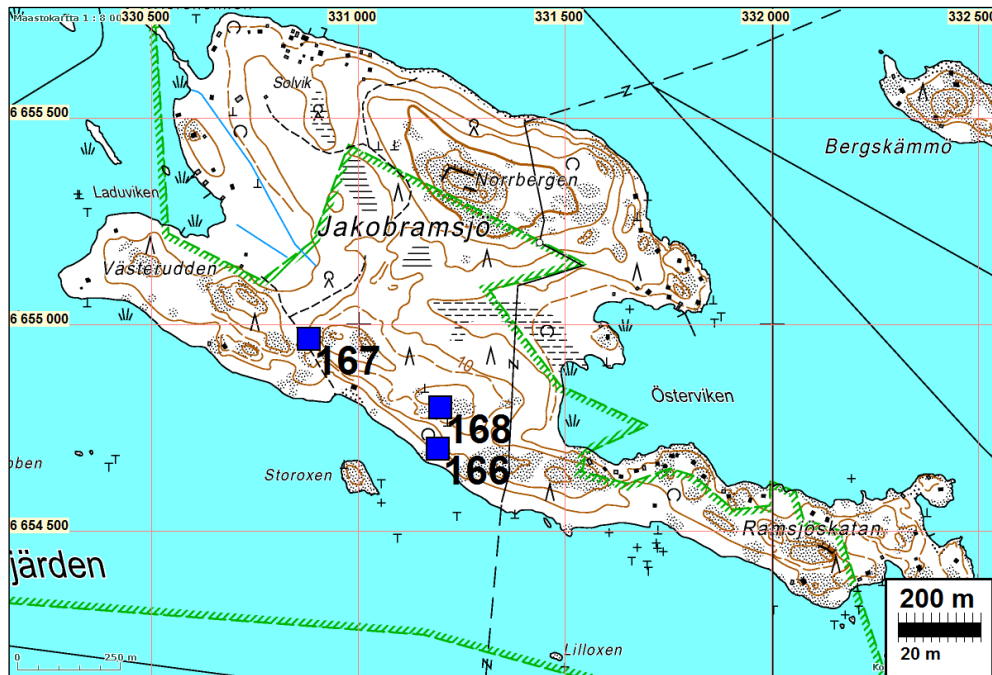
X 6653 737 Y 2498 694
P 6657 593 I 3331 302

Tutkijat: V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Jakobramsjön eteläosassa, vastapäätä Storoxen-nimistä saarta, länteen laskevassa loivassa rinteessä, avokalliolla.

Huomiot: Paikalla on selvästi ihmisen kokoama röykkiö, jonka laajuus on 3,5 x 2,5 m, korkeus 0,4 m. Röykkiö on tehty kalliopohjalle pääasiassa pyörityneistä kivistä, joiden halkaisija on 10-50 cm.

Sijainnin perusteella kysessä lienee hauta.

Jakobramsjö 3. Rautakautinen hautaröykkiö.

INKOO 169 ÄLÖ

Mjtnnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: rautakautinen

Laji: hautaus: röykkiö

Kordin: N 6656 640 E 337 662 Z: 5

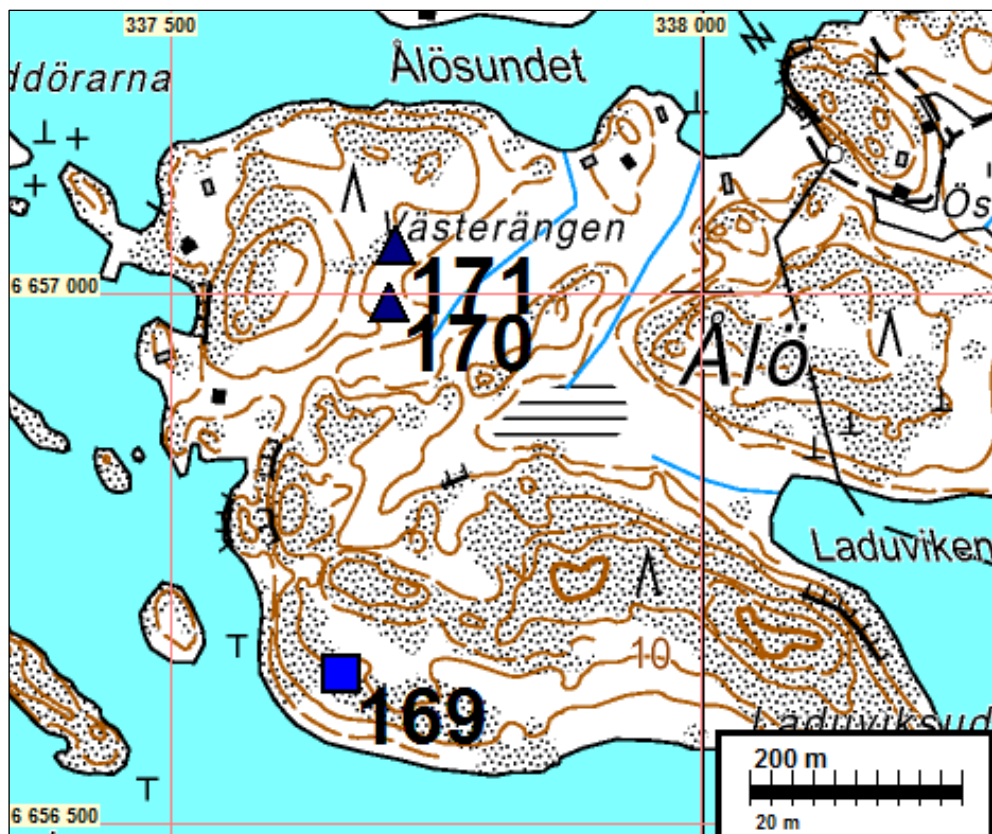
X 6655 871 Y 2505 065

P 6659 436 I 3337 766

Tutkijat: H. Poutiainen & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Älön saaren lounaisosassa, laajahkon mäen lakialueella, hieman korkeammalle kohoavan kalliopaljastuman vieressä, maapohjalla.

Huomiot: Paikalla on selvästi ihmisen tekemä kivröykkiö, jonka laajuus on 3,5 x 3,5 m ja korkeus 0,5 m. Kivien halkaisija on pääasiassa 20-40 cm, suurin osa on pyöristyneitä. Röykkiön päällä sen keskellä on litteä kivi, jonka koko on 60 x 50 cm. Röykkiön reunoilla on muutama keskimääräistä suurempi kivi. Ulkomuodosta ja sijainnista päätellen kyseessä on todennäköisesti hautaröykkiö, joka sijaintikorkeutensa perusteella lienee lähinnä rautakautinen.

Ålö. Rautakautinen hautaröykkiö.

INKOO 170 VÄSTERÄNGEN 1

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: tunnistamaton: röykkiö

Koordin: N 6656 992 E 337 704 Z 5

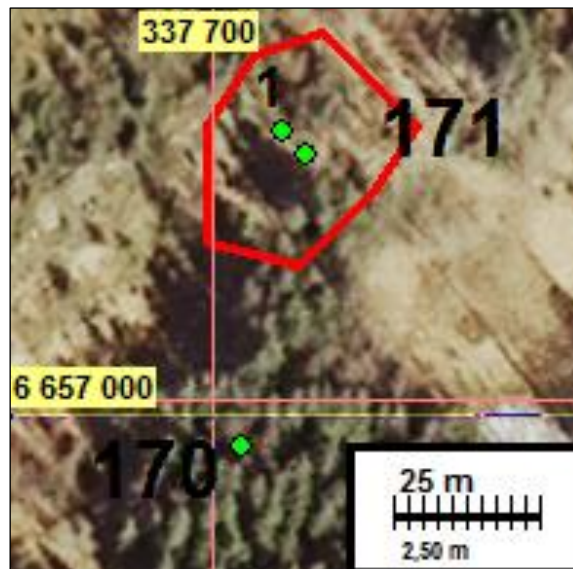
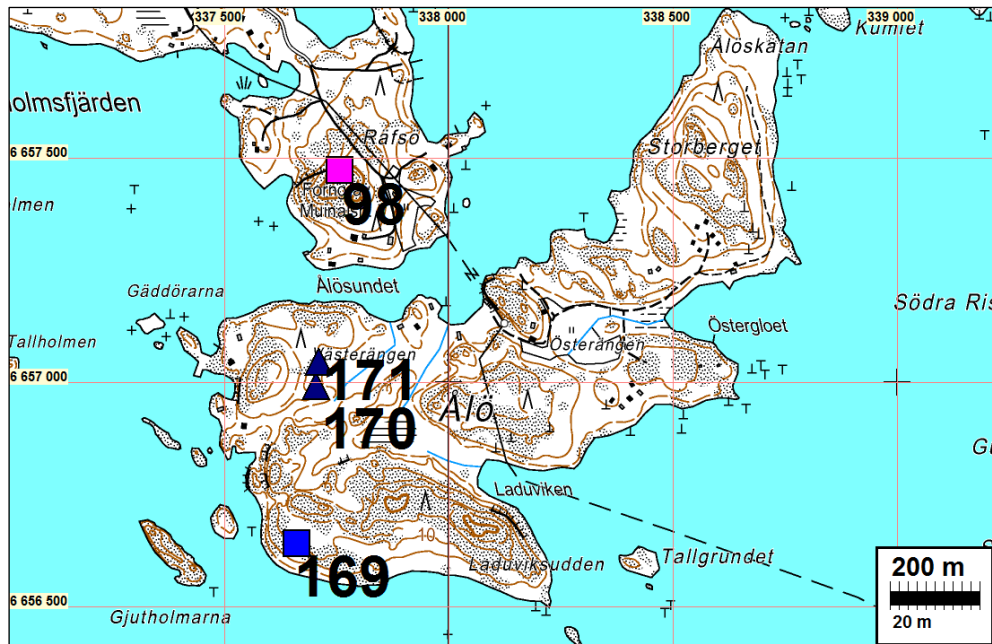
X 6656 224 Y 2505 091

P 6659 788 I 3337 808

Tutkijat: T. Rostedt & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Ålön saaren länsiosassa, alavalla maalla notkelman länsireunalla, kalliokumpareen ja tasaisen kuusikon välissä kuusimetsässä, noin 50 m kohteesta Västerängen 2 etelään.

Huomiot: Paikalla on kivistö, jonka laajuus on 3 x 2 m ja korkeus 0,5 m. Se on kasattu enimmäkseen pyörityneistä kivistä. Röykkiö on vahvasti sammaloitunut ja ilmeisesti suhteellisen iäkäs. Röykkiön vierellä oleva kuusikko vaikuttaa viljelyskelpoiselta; kyse lienee raivausröykkiöstä.

Västerängen. Röykiöt merkitty vihreillä pisteillä. Västerängen

Västerängen 1. Tunnistamaton röykiö.

INKOO 171 VÄSTERÄNGEN 2

Mjtnunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: tunnistamaton: röykkiö

Koordin: N 6657 046 E 337 711 Z 2,5
 X 6656 279 Y 2505 096
 P 6659 842 I 3337 815

Tutkijat: T. Rostedt & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Ålön saaren länsiosassa, kallioiden mäen ja kostean notkelman välissä, kaakkoon laskevassa loivassa rinteessä, avokallion ja sekametsän rajalla.

Huomiot: Paikalla on kaksi röykkiötä.

Ensimmäinen röykkiö N 6659842 E 337815 (P 6659842 I 3337815) on laajuudeltaan 1,4 x 1,4 m ja korkeudeltaan 0,3 m. Se sijaitsee kalliopohjalla. Rakenne on saattanut alun perin olla suorakaiteen muotoinen. Kiviaines on suhteellisen pienikokoista (halk. 5-30 cm) ja kivet ovat pääasiassa pyörityneitä. Viljelyskelpoista maata on muutaman metrin päässä, mutta sijainnin ja ulkomuodon perusteella kyseessä saattaa olla mieluummin tulisijan jäännös kuin raivausröykkiö.

Toinen röykkiö N 6657042 E 337716 (P 6659838 I 3337819) sijaitsee noin 5 m alarinteeseen edellisestä. Se on laajuudeltaan 3 x 1,5 m ja korkeudeltaan 0,6 m. Kivet ovat pyörityneitä ja halkaisijaltaan 20-40 cm. Rakenne on vahvan sammaleen peitossa. Se sijaitsee ilmeisen viljelyskelpoisen maan reunalla ja lienee raivausröykkiö.

Kartta sivu: 72

Västerängen 2 Ensimmäinen röykkiö.

Västerängens 2 Toinen røykkiö

INKOO 172 VÅRDBERGET

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: vartiokaasa

Koordin: N 6652 297 E 327 037
X 6651 050 Y 2494 648
P 6655 091 I 3327 137

Tutkijat: T. Rostedt & V. Laakso 2012 inventointi

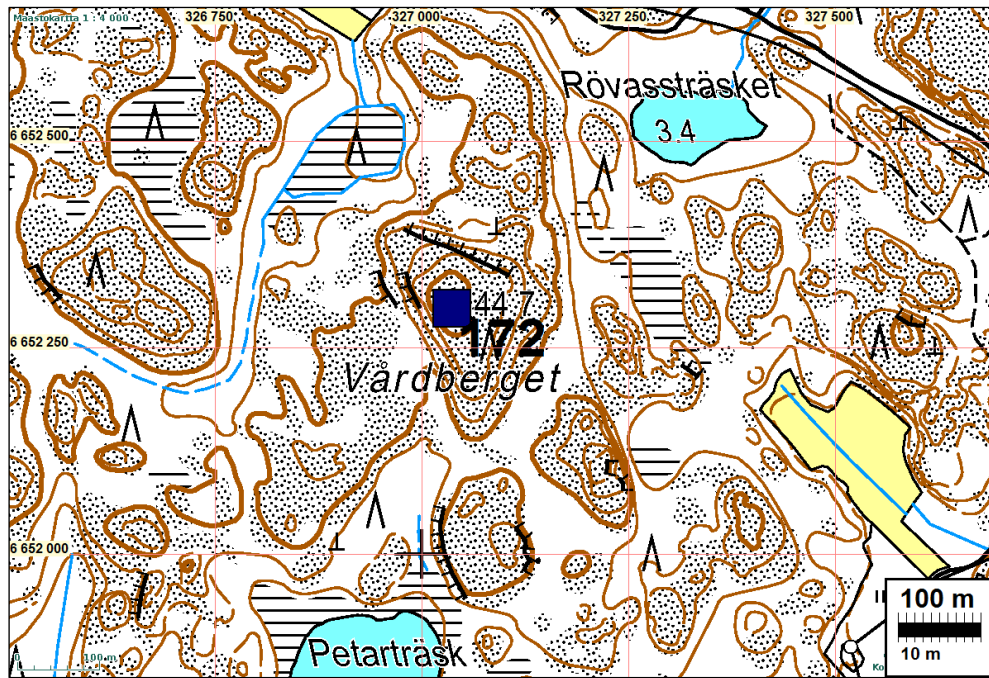
Sijainti: Kohde sijaitsee Orslandetin laajan saaren keskiosassa, metsäisellä kallioalueella, Vårdberget-nimisen mäen korkeimmalla kohdalla.

Huomiot: Paikalta on komea näköala, mm. länteen merelle.

Lakialueen ylin osa on jyrkkäreunainen. Korkeimmalla kohdalla on selkeitä tulenpidon jälkiä: kalliosta on rapautunut noin neljän neliömetrin alalta ohut kerros kookonaan pois. Rapautunut kohtakin oli tarkastushetkellä jo kokonaan jäkälöitynyt, joten kyse ei ole aivan tuoreesta tulenpidosta. Rapautunut kohta erottui rapautumattomasta alueesta myös jäkälän värin perusteella.

Paikan käyttöön ns. vartiokaasana viittaavat paikannimi ja tulenpidon jäljet. Tulokintaan sopii erinomaisesti myös alueen topografia.

Noin viisi metriä rapautuneesta kohdasta länteen on samassa kalliosta kolmionmuotoinen kalliohakkaus; kolmion sivujen pituus on noin 0,5 m ja sen yhdessä kärjistä on noin 5 cm syvä reikä. Hakkaus liittyyneen maanmittaukseen, sillä paikalla on karttojen mukaan korkeuskiintopiste.

Vårdberget. Paikalla pidetyn tulen rapauttamaa kalliota.

Vårdberget Näkymä merelle.

Vårdberget Kolmioimainen kalliohakkaus.

INKOO 173 ÄLSJÖ

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka

Koordin: N 6653 385 E 328 046
X 6652 183 Y 2495 606
P 6656 180 I 3328 146

Tutkijat: T. Rostedt & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Älgsjölandetin länsiosassa, Mellangårdin pihapiirin itäpuolella, peltojen ympäröimän osin kallioisen niemekkeen tyvellä, pihapiirien liepeillä.

Huomiot: Alue tarkastettiin, koska 1800-luvun karttoihin (esim. Senaatin kartasto IV 24 ja pitäjänkartta 2014 10 1a) paikalle on merkitty Älgsjön (Elgsjön/Elisjön) kylä. Kylässä on ollut neljä taloa viimeistään 1500-luvun alussa (Brenner 1936b:547), ja on pidettävä todennäköisenä, että niistä osa on jo hyvin varhain sijainnut jossain lähialueella, sillä täällä on suuri osa saaren viljelyskelpoisesta maasta. Alueella todettiin useita rakennuksenjäännöksiä, joista osa on selkeästi varsin moderneja. Seuraavat kolme arvioitiin säilyneisyytensä ja oletetun ikänsä vuoksi selkeiksi kiinteiksi muinaisjäännöksiksi:

1) Rakennuksen perusta N 6653393 E 328025 (P 6656187 I 3328124)

Kohdassa oleva rakennuksen perustus, jonka laajuus on 9 x 6 m. Siihen liittyy 2 x 2 metrin laajuinen uuninjäännös, jossa todettiin tiiliä, kiviä ja hieman hiiltä.

2) Rakennuksen perusta N 6653386 E 328047 (P 6656180 I 3328146)

Kohdassa oleva rakennuksen perustus, jonka laajuus on 15 x 9 m. Siihen liittyy kaksi uuninjäänöstä, joiden koko on 2,5-3 x 2,5-3 m, korkeus metrin. Näissä todettiin tiiltä, kiviä sekä hieman hiiltä. Rakennuksenjäänökset 1-2 sijaitsevat lähekkäin Kämpaksen talon pihapiirissä, jonka tähänastinen maankäyttö vaikutti suhteellisen vähäiseltä. Muinaisjäänösten säilyneisyyden kannalta alue lienee otollinen. Vanhojen karttojen perusteella rakennustenjäänösten kohdalla on sijainnut viimeistään 1800-luvulla tiiviinä ryhmänä useita taloja.

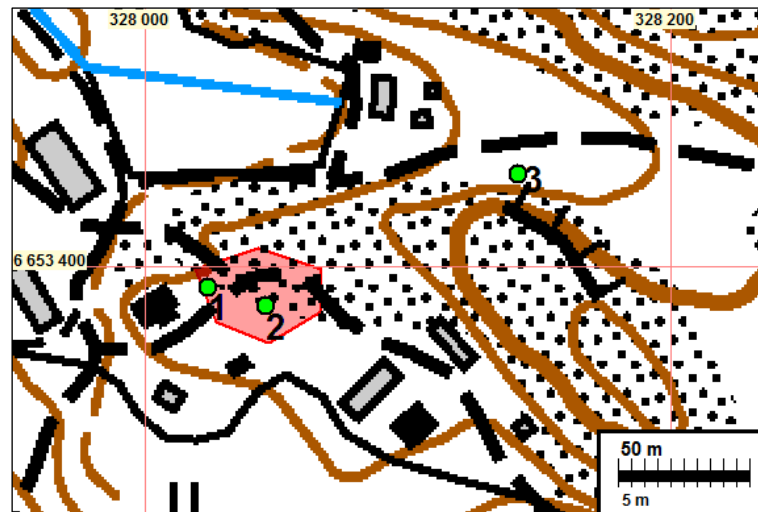
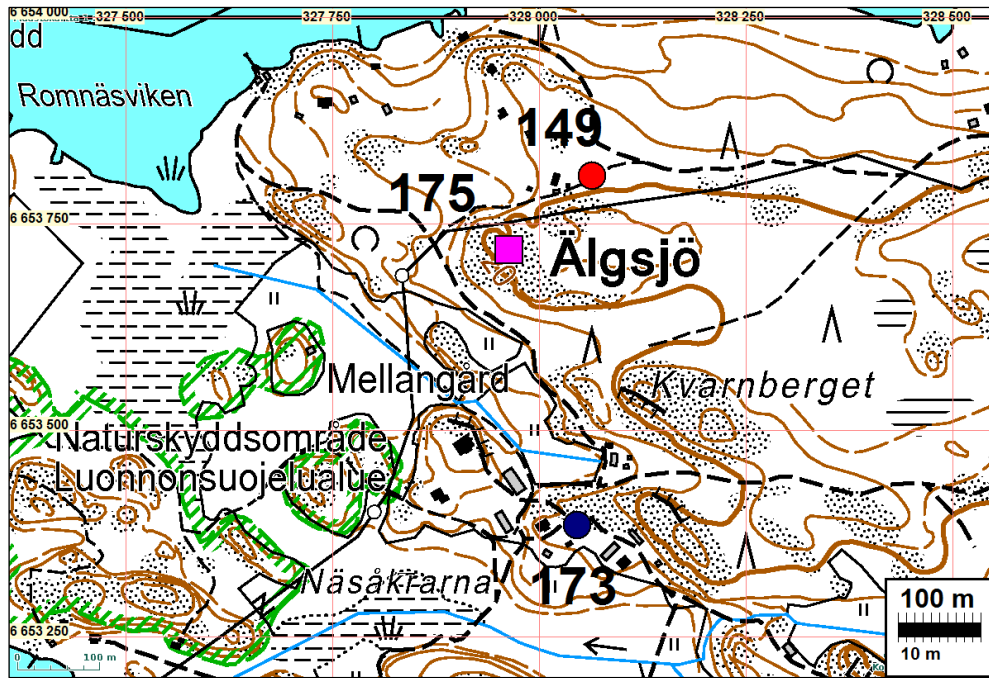
3) Rakennuksen kivijalka N 6653436 E 328143 (P 6656230 I 3328242)

Hieman sivummalla, edellisistä itään, kohdassa, oleva rakennuksen itä-länsisuuntainen kivijalka, jonka laajuus on 5 x 5 metriä. Se sijaitsee kallion ja tien välillä olevalla pienellä tasanteella. Luoteisnurkassa todettiin kumpare, ilmeinen tulisija, jonka päällä kasvoi iäkäs mänty.

Lisäksi todettiin kohdassa N 6653397 E 328088 (P 6656191 I 3328187) rakennuksen perustus, jonka laajuus on 10 x 13 m. Jäänökseen ei havaittu liittyvän tulisijaa. Yleisilmeen perusteella perustus saattaa olla edellä mainittuja nuorempi. Sama ajoitusarvio koskee myös kohdassa 6656138/3328255 todettua rakennuksen perustusta (laajuus 5 x 4 m). Perustukseen liittyy tulisija.

Edelleen todettiin kahden ensin mainitun rakennuksenjäänöksen eteläpuolella, kohdassa N 6653312 E 328011 (P 6656106 I 3328110), kiven- ja maansekainen kumpare, laajuudeltaan 4 x 3 ja korkeudeltaan 0,5 m. Sen sijainti voisi viitata rakennukseen (esim. riihi tai vanhempi asuinrakennus), mutta korkean heinikon vuoksi asiasta ei saatu varmoja havaintoja. Joka tapauksessa kyseessä on ihmisten tekemä rakenne, joka saattaa kuitenkin olla suhteellisen nuorikin. Lähistöllä N 6653353 E 328006 (P 6656147 I 3328105) on edelleen käytössä oleva maakellari.

Mellangårdin vanhemmasta pihapiiristä ei todennäköisesti ole kovin paljoa enää jäljellä; pohjoispuoleisella tontilla on 1970-luvulla rakennettu asuinrakennus, jonka nykyään nurmikolla olevaa pihaa on selkeästi tasattu. Todennäköisesti mitään muinaisjäänökseen liittyvää ei täällä ole enää jäljellä. Tontin eteläosaa pääarakennuksen kaakkoispuolella on muokattu kohtuullisen vähän, joten siellä merkkejä muinaisjäänöksestä saattaa olla vielä jäljellä. Kyseessä olevalla alueella kallio on kuitenkin varsin pinnassa, eikä maakerroksia yleensääkään ole paikalla paljoa nähtävissä. Pihamaalle ei tehty koekuoppia, joten arvio perustuu yksinomaan silmänvaraiseen havainnointiin.

Rakennuksen perusta 1, rakennuksen perusta 2 ja rakennuksen kivijalka 3.

Älgsjö Yleiskuva kylätontin osasta.

Älgsjö. Rakennuksenjäännös 1. Kuvassa kivistä perustusta.

Älgsjö. Rakennuksenjäännös 2.

Älgsjö. Rakennuksenjäännös 3.

INKOO 174 KNIPHOLMEN 2

Mjtnunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen: uusiaika

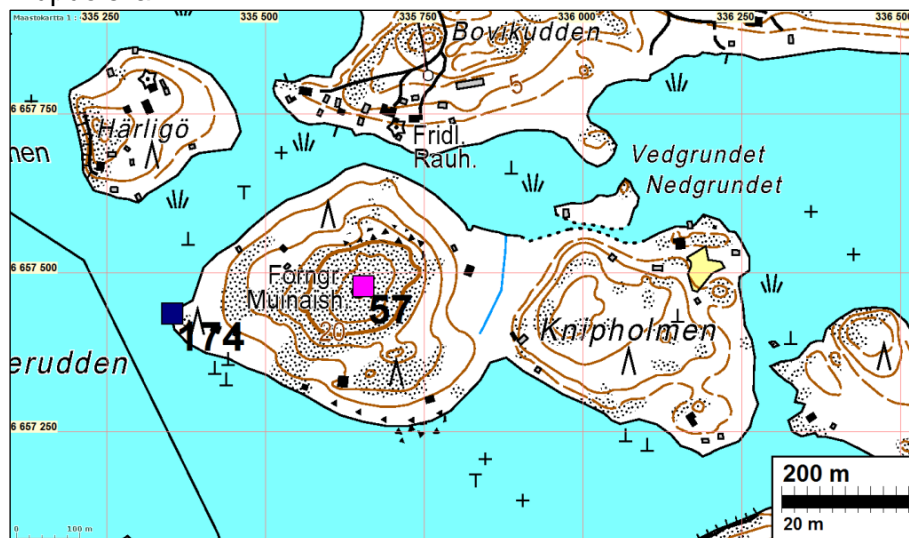
Laji: kaiverrus

Koordin: N 6657 435 E 335 354 Z: 2,5
 X 6656 560 Y 2502 723
 P 6660 231 I 3335 457

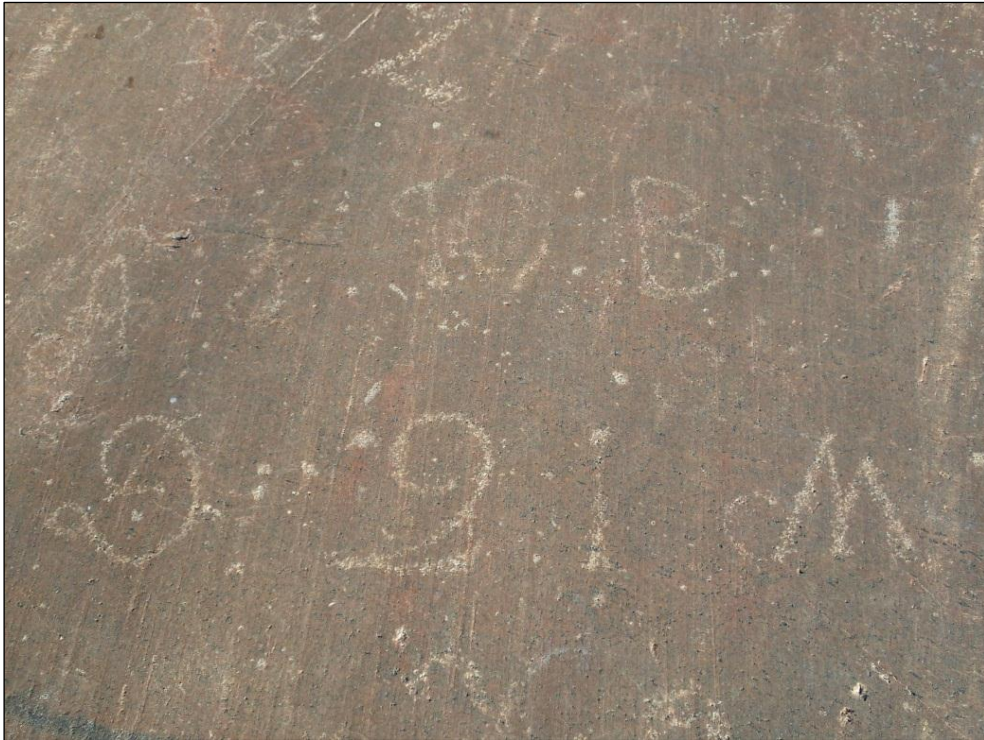
Tutkijat: H. Poutiainen & V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Knipholmenin länsikärjessä, aivan vesirajan tuntumassa

Huomiot: Punaruskeassa vaakasuorassa silokalliossa on hakkauksia noin 2 x 3 metrin alalla. Ne ovat erikokoisia, -suuntaisia ja eri käsioloilla tehtyjä ja siten todennäköisesti eriaikaisia. Suurin osa hakkauksista on nimikirjaimia; joukossa on myös kaksi ilmeistä vuosilukua: 1833 (viimeiset kaksi numeroa ovat epäselviä ja lievästi epävarmoja) ja 1891. Lisäksi paikalle on hakattu komea fallos. Käsiolojen tyylien perusteella hakkaukset on tehty 1800-luvulla ja 1900-luvun alkupuolella.

Knipholmen 2. Rantakallio, jossa kaiverruksia merkitty karttaan sinisellä neliöllä ja numerolla 174.

Knipholmen 2. Rantakallio, jossa 1800-luvulla ja 1900-luvun alkupuolella tehtyjä kaiverruksia.

INKOO 175 ÄLGSJÖLANDET 2

Mjtunnus:

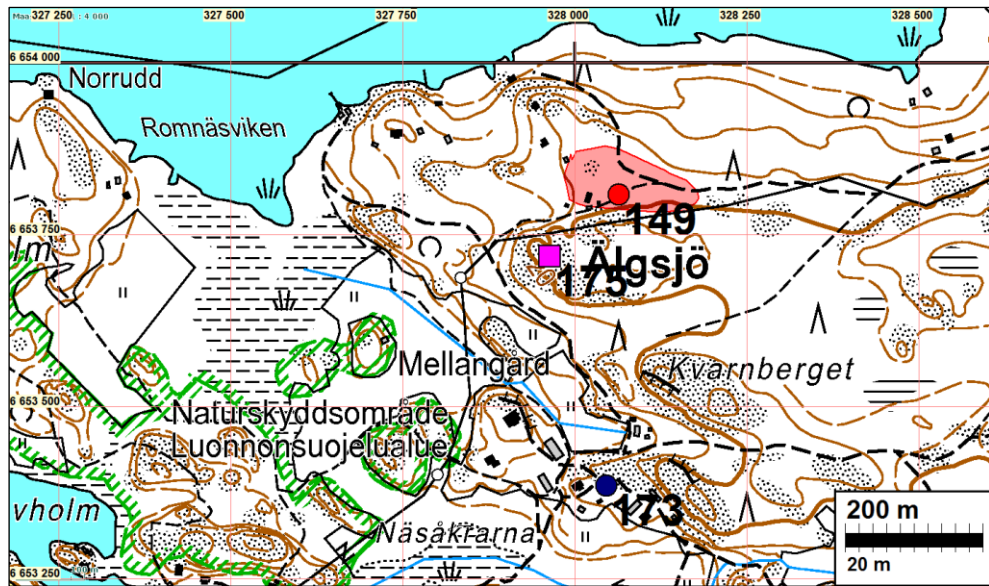
Ajoitus: varhaismetallikautinen
Laji: hautaus: röykkiö

Koordin: N 6653 718 E 327 964
X 6652 512 Y 2495 509
P 6656 513 I 3328 064

Tutkijat: V. Laakso 2012 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Älgsjölandetin länsiosassa, laajahkolla kallioalueella, koillinen - lounas -suuntaisen kalliokumpareen laella. Alue kasvaa mäntymetsää.

Huomiot: Paikalla on selvästi ihmisen kasaama ja kohtuullisen selvärajainen röykkiö, jonka laajuus on 8 x 6 m ja korkeus 0,3 m. Röykkiö on kumpareen suuntainen. Sen keskellä on ilmeisenä rajamerkinä toimiva pystykivi, joka on kooltaan 1 x 0,7 m ja korkeudeltaan 0,5 m. Röykkiön kivien koko on 10-50 cm, osa on pyörityneitä, osa kulmikkaita. Kivikerroksia näyttää suurimmalta osin olevan 1-2. Röykkiö on turpeen ja heinän peitossa; se vaikuttaa kaivelemattomalta. Ulkomuodoltaan kohde on lapinrauniomainen ja selkeästi hautaröykkiö.

Älgsjölandet 2. Varhaismetallikautinen hautaröykkiö kallion päällä.

Älgsjölandet 2. Varhaismetallikautinen hautaröykkiö kallion päällä.

Muut havainnot

Tullbacka tulliasema

N 6650343 E 323144

P 6653136 I 3323241 (epävarma sijainti)

Barölandetin lounaisosassa on sijainnut tulliasema viimeistään vuodesta 1664 lähtien (Brenner 1936a:283). Se on merkitty myös mm. Odert Albert Gipenbergin vuoden 1805 karttaan. Historiallisten tietojen vuoksi tarkastimme Barölandetin lounaispäättä, joka on kartoille nimetty Tulluddeniksi. Vuoden 1805 kartan merkinnän ja topografian perusteella arvioimme tulliaseman todennäköisimmäksi sijaintipaikaksi Tullbacka-nimisen tilan pihapiirin, joka sijaitsee kalliokumpareella lähellä rantaa (ylle merkityt koordinaatit). Paikalla on kesämökki ja rantsauna sekä osin muokattua pihapiiriä. Mitään vanhempia rakenteisiin viittaavaa ei havaittu.

Tullbacka. Entisen tulliaseman ympäristöä.

Tullbacka. Pihapiiriä.

Örsby historiallisen ajan asuinpaikka

N 6652734 E 326002

P 6655528 I 3326100 (sijainti ±150 m)

Orslandetin Barösundiin on Odert Albert Gipenbergin vuoden 1805 karttassa merkitty Örsby-niminen historiallisen ajan asutus (todennäköisesti talotontti). Merkinnän perusteella tarkastettiin maastoa Barösundin lauttarannan ympäristössä (ylle merkityt koordinaatit). Alue on maankäytöltään aktiivista, eikä jäännöksiä vanhemmasta asutuksesta havaittu.

Örsby, historiallisen ajan asuinpaikka.

Algrundet kalliohakkaus

N 6658347 E 333500

P 6661143 I 3333601

Pienellä matalalla luodolla on lähellä vesirajaa runsaasti – ilmeisesti lähinnä 1900-luvulle ajoituvia – kalliohakkauksia, mm. nimikirjaimia sekä teksti ”HÄR STRANDE MS VODKA ÅR 1917”.

Algrundet. Kallio, jossa mm. teksti: ”HÄR STRANDE MS VODKA ÅR 1917”

Algrundet, rantakallioon hakattua tekstiä.

Tostholm historiallisen ajan asuinpaikka

N 6649304 E 323799
P 6652097 I 3323896 (sijainti epävarma)

Tostholmin saarella on historiallisten lähteiden perusteella ollut maanviljelysasutusta viimeistään 1500-luvulla (Brenner 1936b:564-572). Tarkastimme kartta-analyysin perusteella saaren eteläosaa (ylle merkittyjen koordinaattien osoittama alue). Alue on nykyisten kesämökkien pihapiiriä, eikä siellä havaittu jäännöksiä vanhasta asutuksesta.

Vormö 2 historiallisen ajan asuinpaikka

N 6655376 E 344120 (sijainti ±400 m)
P 6658171 I 3344226 (sijainti ±400 m)

Vormön saaren lounaisosiin on merkitty asutusta 1800-luvun pitäjän- ja Senaatin karttoihin, muttei vanhimpiin Inkoon karttoihin.

Inventoinnin yhteydessä saaren mainittua osaa tarkastettiin varsin laajasti ja siellä todettiin ja dokumentoitiin muutamia asuinpaikkaan tai muuhun toimintaan liittyviä jäännöksiä, jotka kuitenkin lienevät varsin nuoria.

1) Rakennuksen perustus N 6655375 E344461 (P 6658170 I 3344567)

Noin 10 m saaren etelärannasta, kohdassa, tasamaalla mäntymetsässä, todettiin 5 x 5 metrin laajuinen rakennuksen perustus, jonka etelä- ja itäseinät on vahvistettu kivillä (joiden halk. 10-40 cm). Perustuksen korkeus on 0,5-1 m. Kivien lomassa näkyi edelleen hirrenjäänteitä. Mainittujen seinien paksuus on 1,5 m – vastakkaiset seinät ovat ilmeisesti olleet kokonaan puurakenteisia. Paikalta on hyvä näkyvyys merelle. Rakenne saattaa liittyä sotilaalliseen toimintaan.

2) Betoninen kivijalka N 6655415 E 344313 (P 6658210 I 3344419)

15 m rannasta, on betoninen kivijalka, jonka laajuus on 10 x 5 m ja korkeus 0,3 m. Sen keskellä on suorakaiteen muotoinen syvennys (1,2 x 2 m, kellari?). Kaakkoiskulmassa erottui kumpare, joka on todennäköisesti tulisija.

3) Useita rakennuksenpohjia

Edellisten länsipuolella todettiin useita rakennuksenpohjia, jotka nimenomaan liittyvät 1800-luvun karttoihin merkittyyn kiinteään asutukseen. Niitä on kohdissa N 6655431 E 344200 (P 6658226 I 3344306), N 6655420 E 344225 (P 6658215 I 3344331) (kellari), N 6655423 E 344193 (P 6658218 I 3344299), N 6655376 E 344120 (P 6658171 I 3344226), N 6655341 E 344071 (P 6658136 I 3344177), N 6655191 E 344103, (P 6657986 I 3344209 (betoninen kivijalka), N 6655187 E 344079 (P 6657982 I 3344185) ja N 6655165 E 344055

(P 6657960 I 3344161).

Osa alueen jäännöksistä saattaa liittyä sodanjälkeiseen Porkkalan vuokra-alueeseen. 1800-luvun karttoihin liittyvä asutus on ilmeisesti autoitunut viimeistään samassa yhteydessä.

Vormö 2. Rakennuksenperustus 1.

Vormö 2. Rakennuksenperustus 1.

Vormö 2. Rakennuksen betoninen perustus 2.

Själö kivirakenteita

N 6649054 E 328230

P 6651847 I 3328329

Kallioisen kumpareen korkeimmalla kohdalla, mäntymetsässä varsin tasaisella alueella, on viisi samannäköistä ja -kokoista kiveystä 12 x 6 metrin alalla. Epämääräisten muotoisten rakenteiden laajuus on 0,7-1,2 m ja niissä on korkeintaan kaksi kiveä päällekkäin. Niiden tarkoitus ja ajoitus on epäselvä; ne eivät esimerkiksi ole tunnetuilla tilusrajoilla.

Själö. Ville Laakso tekee muistiinpanoja kivirakenteista.

Gloholm kivilouhos

N 6649191 E 328726
P 6651984 I3328825

Gloholm-nimisellä pienehköllä saarella on koordinaattien osoittamasta paikasta, noin 20 x 50 metrin alalta, louhittu suhteellisen pienimuotoisesti kiveä. Sama koskee siitä noin 100 m itä-kaakkoon sijaitsevaa pienempää saarta, jota ei ole nimetty kartoille.

Välö 2 rajamerkki

N 6657414 E 333998 Z 30
P 6660210 I 3334100 Z n. 30

Kohde sijaitsee Välön saaren pohjoisosassa, laajahkon kallioalueen laella. Paikalla on pohjakaavaltaan suorakaiteen muotoinen 1,3 x 1,3 metrin laajuinen kivistä ladottu rajamerkki, jonka keskellä on metrin korkuinen litteä pystykivi. Tästä 10 m etelään on litteä viisarikivi. Rajamerkki on usean nykyisen tilusrajan leikkauskohdassa.

Kullö muinaisranta

N 6657055 E 336331 Z n. 17,5
P 6659851 I 3336434 Z n. 17,5

Kohde sijaitsee Kullön saaren keskiosassa, saaren korkeimmalla kohdalla, laajahkon kallioalueen laella, mineraalimaalla. Paikalla on kupera kivikko, jonka laajuus on 15-20 x 10 m ja suurin korkeus ympäristöönsä nähden 1,5 m. Selkeitä reunoja ei erotu. Kiviaines vaihtelee peukalonpään kokoisesta 40-senttiseen, pääosa on pyöristyneitä. Kivien seassa ei ole maata. Kivikossa on neljä ilmeisesti myöhäisen kaivelun aiheuttamaa kuoppaa, joiden halkaisija on 1-1,5 m.

Kivikko muistuttaa jonkin verran hautaröykkiötä, mutta maastohavaintojen perusteella kyseessä on epäilemättä muinaisranta.

Södra Svartö 2 kivrakenne

N 6656812 N 340554 Z 22,5
P 6659608 I 3340658 Z n. 22,5

Kohde sijaitsee Södra Svartön länsiosassa, laajahkon kallioalueen päällä, sekametsässä. Paikalla on luontaiseen kivikkoon tehty kivikasa, jonka halkaisija on 4 m ja korkeus 1,2 m. Kivet ovat pyöristyneitä. Rakenne on sammaloitunut, mutta sen yleisilme ei ole erityisen vanha. Muodoltaan se ei muistuta hautaröykkiötä.

Södra Svartö. Osittain sammaloitunut kivikasa.

Kirjallisuutta

Brenner, Alf 1936a: Näringar och samfärdsel. *Ingå Fagervik Degerby. En västnyländsk bygdekrönika*: 240-309. Ekenäs 1936.

Brenner, Alf 1936b: Byar, gårdar och släkter i Ingå socken. *Ingå Fagervik Degerby. En västnyländsk bygdekrönika*: 439-627. Ekenäs 1936.
